ޢަދުލިއްޔާ ނަންބަރު: 9/2/2025

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޢަދުލިއްޔާ

2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 9 ވަނަ ޖަލްސާ

٥ مُحَرَّم ١٤٤٧

30 ޖޫން 2025

(ހޯމަ ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 9:00

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 11:42

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ)

2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 9 ވަނަ ޖަލްސާ

30 ޖޫން 2025 (ހޯމަ ދުވަސް)

---

1. ޙަމްދު ޞަލަވާތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލީސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ އިއްވުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދަކީ 30 ޖޫން 2025 ވީ ހޯމަ ދުވަސް. 1447 ވަނަ އަހަރުގެ މުޙައްރަމް މަހުން 5 ވަނަ ދުވަސް. މިއީ އަދަ ނަކަތުން 14 ވަނަ ދުވަސް. އަޅުގަނޑުމެން އިށީނދެ މި ތިބީ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 9 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 27 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ސަފަރުގައި ތިއްބެވީ 8 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ބަލިވީ ދަތުރުތަކުގައި އުޅުއްވާނީ އެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން؛ އެޖެންޑާ ނަންބަރު އޭޖީ/9/2/2025.

4. ތަޢުޒިއްޔާ ފާސްކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

{4.1}- ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު 3/2/2025 އިން 5/2/2025 އަށް 3 ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާ. އެއީ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 3 ވަނަ ޖަލްސާއިން 5 ވަނަ ޖަލްސާގެ ނިޔަލަށް ހުރި ޔައުމިއްޔާތައް. މި ޔައުމިއްޔާތައް މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުގައި ޝާއިޢުކުރުމަށްފަހު، އެއްވެސް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އިސްލާހެއް ހުށަހަޅުއްވާފައިނުވާތީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 240 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މި ޔައުމިއްޔާތަކަށް ރިޔާސަތުން ގަބޫލުކުރާ ޔައުމިއްޔާތަކެއް ކަމުގައި އިޢުލާނުކުރައްވަން.

5. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

{5.1}- ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 174 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮމިޓީން ފޮނުއްވާފައިވާ ސުންގަޑި އިޢުލާނުކުރުން. ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީ؛ ގާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ގާނޫނު)އަށް 15 އަހަރު ފުރުން އިރު އެ ގާނޫނަށް ގެނެވިފައިވާ އިސްލާހުތަކަކީ، އެ ނިޒާމު ހިންގުމުގައި ދިމާވެފައިވާ ދަތިތަކާއި ގޮންޖެހުންތަކުގެ މައްޗަށް 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއް ދެނެގަތުމަށް ޓަކައި ހުށަހަޅާ ގަރާރު، 15 އޮގަސްޓު 2025. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 192 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ގަޑީގެ އުސޫލު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު ފޮނުއްވާފައިވާ ކުއްލި މައްސަލައެއް ވަނީ ލިބިފައި. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 197 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ކުއްލި މައްސަލައިގައި ބަހާސްކުރާ ކަމެއް ދިމާވީ ކުއްލިއަކަސް ކަމުގައި ވާންވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވޭ. އެގޮތުން ކުއްލި މައްސަލައަކީ ވޯޓުދިނުމަށް 7 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހިނގާފައިވާ ކަމަކާ ގުޅޭ މައްސަލައަކަށް ވާންވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވޭ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލައިގައި މި ދެންނެވި ޝަރުޠު ފުރިހަމަ ނުވާތީ، އެ މައްސަލަ ކުއްލި މައްސަލައެއް ގޮތުގައި ގަބޫލުކުރެވޭނެ ނޫން ފާހަގަކުރައްވަން.

6. މަޖިލީހަށް ތަޢާރަފުކުރަންޖެހޭ ބިލު

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

{6.1}- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން. ގާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު.

7. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

{7·1}- ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީން ފައިސަލް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތެރިންނާއި ބެހޭ މަސައްކަތްތެރިން އިތުރުގަޑީގައި ކުރާ މަސައްކަތަށް ފައިސާ ދޭ އުސޫލުތަކާއި، ބަދަލުވެރި މަސައްކަތު މާހައުލެއް ގާއިމުކުރުމާ ގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުން ދެވަނަ ގިނަކަމާ ގޮތެއް ދެނެގަތުމަން ބަލައި ހުށަހަޅާ ގަރާރުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދެވުން. މި ގަރާރަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައި ވަނީ ޖުމްލަ 4 ގަޑިއިރު، މި ގަރާރަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖުމްލަ 4 ގަޑިއިރުގެ ތެރެއިން ބާކީ އޮތީ ދެން ގަޑިއިރާއި 7 މިނެޓް. އެއީ ޕީ.އެން.ސީ، 1 ގަޑިއިރާއި 58 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.ޕީ، 17 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.އޭ، 14 މިނެޓް. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ، 12 މިނެޓް. އެމް.އެން.ޕީ، 12 މިނެޓް. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެފައިނުވާ ކޮންމެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 7 މިނެޓް. ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންނެވި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވަމުން. (ވަގުތު ބެހުނު ތަރުތީބުން) އެއްވެސް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު މި ގަރާރުގެ ބަހުސްގައި ވާހަކަފުޅުދައްކަވާން ބޭނުންފުޅު؛ އާދެ! ތިޔާގޮތު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޙަނާން އަބޫބަކުރަށް ފުރުޞަތުއަރުވަމުން.

ތިޔާގޮތު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޙަނާން އަބޫބަކުރު ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީން ފައިސަލް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގަރާރަށް އަޅުގަނޑު ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން. އާދެ! މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތިޔާގޮތު ދާއިރާއި ބެހޭ ދާއިރާގެ ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި މަސައްކަތްކޮށްދޭ ފަރާތްތަކުން އިތުރުގަޑީގެ އިނާމު ލިބޭ ގޮތަށް ދިނުން ވަކި ވަގުތުތަކެއް މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގެންނަ ބަދަލުތަކުގެ ގޮތުން އިތުރުގަޑީގެ މަސައްކަތަށް ހުރި އުސޫލު ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި ހުއްޓުވާލަން ގޮސްފައި ހުރި ބަދަލުތަކުގެ ސަބަބުން ހުރި ތަފާތުތައް ދިއުމަކީ އޮޅުމެއް ގަރާރެއް.

އާދެ! ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ދާ ދާއިރާތަކާ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ދާ ދާއިރާ. ހުސްނުތަކުން ތިޔާގޮތު ދާއިރާ ދިރި ބޭއިރު ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތެރިންގެ އިތުރު ގަޑި މަސައްކަތުގެ އުޖޫރަ ދިނުމަށް އަޅުގަނޑު ގޮސްފައިވާ ގޮތުންނާއި ވަރަށް ބޮޑަށް ކިޔައި. އާދެ! މިހާރު މި ދިނުމަށް މި ދާ ދާއިރާއިން އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ ދިވާލަކުން ބަލައިލި ނަމަވެސް، ރިޔާސަތުގެ ކޮންމެ ދިވާލަކުން އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލި ނަމަވެސް މި ދިވެހި ދާއިރާގައި މަސައްކަތްތެރިން ނިކުމެދޭ ދަރިވަރުން. އެއީ ޙަޤީޤަތުގައި ދާއިރާ ކަމުގައި ވިޔަސް، ސިޔާސީ ދާއިރާގައިވެސް ވިޔަސް، މިކަން މި އޮތީ މިހެން. މިހެން މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކު ޗެކު ސަރުކާރު ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެނީ މިދާއިރާގެ

މަޖިލިސްފުޅާއި އަދި އިޖްތިމާޢުގައި އެ ބޭފުޅުން ހުށަހަޅުއްވަންޖެހޭ ގިނަ ވަގުތުތަކުގެ މަޖިލިސްފުޅަށް. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މަސައްކަތްކޮށް އެއްވެސް މީހަކު ޚާއްޞަ ނޫނީ އެއްވެސް މުވައްޒަފަކު ޚާއްސަކޮށް ކުރުވައިދީ ކަމަށް ވަންޏާމު އެ ބޭފުޅުން އިލްތިމާސްގެ މަސައްކަތް ކުރާ ކަމަށް ވަންޏާމު އިލްތިމާސްގެ ޖަވާބު ނިންމުމަށް ޓާސްކްފޯސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އެގޮތުން ތަޢުލީމީ ދާއިރާ އަދި ސިއްޙީ ދާއިރާއަކީ އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް މި ދެންނެވިހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއް ނުލިބި އެއްވެސް ފަރާތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް ދުވޭ ކަންތައްތަކެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި އެދެނީ ތަޢުލީމީ ދާއިރާ އަދި ސިއްޙީ ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތެރިން އެ ކުރާ އިލްތިމާސްގެ މަސައްކަތްތަކަށް އެ ބޭފުޅުންނަށް އެ ޙައްޤު އުސޫލުގެ މަތިން އަދާކުރެވޭނެ ހަމަޖެއްސައިދެއްވުން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ދިއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްލަޠީފް މުޙައްމަދަށް.

<u>ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްލަޠީފް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީން ފައިސަލް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މި މަސައްލައަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސިއްޙީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށާއި އަދި ސިއްޙީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް ލިބެންވާ އުޖޫރަ އަދި ޚާއްސަކޮށް އިމްތިޔާޒު، ބަންދު ދުވަސްތަކުގެ ޚިދުމަތާ، ރަމަޟާން ބޯނަސް، މި ޚިދުމަތްތަކާ ހަވާލުކޮށް އަދި މި ނުލިބޭ ޚިދުމަތްތައް ގެއްލިފައި ހިސާބަކަށް، މި ޚިދުމަތްތަކުން ބަލާ، މި ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ހިސާބާ ޚިދުމަތްތަކުގެ ބަލާ ޝަކުވާތަކާ ދިމާވަމުން އިލްތިމާސްގައި މަސައްކަތްކުރާ ޚިދުމަތްތަކުގެ ކަމަކަށް ބަލާ ސަލާމަތީ ގޮތުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޑޮކްޓަރުންނާ މެދުގެ ދުވަސްތަކުގައި ރައީސް މަސައްކަތްކުރާ ދުވަސްވަރުން ކުރިއަށް މިއަދާ ހަމައަށް އަދި މިކަން ބޮޑުކަމުން އެއްވެސް ސަބަބަކާހުރެ އެކަށީގެންވާ ވަގުތެއްގައި މަސައްކަތް ނިންމުމަށް މި އޮތީ. ސަލާމަތީ ރައީސް މައްސަލަ ދުވަސްވަރު ސަބަބާހުރެ މި އިސްލާހުގެ ޚިދުމަތްތަކުގެ ބޭނުން ދުވަސްވަރުގެ އަދި ޚިދުމަތް އެކަމަށް ލިބޭ ސަބަބެއްނެތި އެކަމާ ގުޅޭ، ޙައްޤު މުއައްސަސާތަކަށް ރައްކާތެރި ބަލާ ލިބެންވާ ރަނގަޅަށް ކުރުން މިއީ. ސަލާމަތީ ސިއްޙީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ޚިދުމަތްތަކާ ޚިދުމަތްތައް ހިމެނޭ. ސަލާމަތީ ދާއިރާގެ ގޮތުން ޚިދުމަތްތަކުގެ ޤާނޫނު 2008 ގައި ފާސްކުރި ޤާނޫނުތަކާ، އެ ޤާނޫނުތަކަށް ބަލާ ޚިދުމަތްތަކުން މި ދާއިރާ ޚިދުމަތްތަކުގެ، ސިއްޙީ ދާއިރާގެ ޚިދުމަތްތަކަށް ފޯރުކޮށްދޭ ބަޖެޓު

މައްސަލައެއް. ދެން މި މައްސަލައަކީ ބައެއްގެ ހުށަހެޅުން މިހާ ދުވަސްވެގެން ނުދިޔައިމަ އެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކުން މަސްލަހަތު ފާހަގަކޮށްދޭ. މިހާރު އަދި ގަވާއިދުގެ ފެނުނުނަ ތަޢުލީމީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ އަދި ހެއްސަކަތް ބޭރުވެރިން ފަރާތުގައި މަސައްކަތްކުރާ އަދި ސިއްޙީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ކުދިން މިހާރު ތަޢުލީމީ ދާއިރާ ދުރުކުރުން، ރަނގަޅުގެ ކުއްސެސްމާލެތަކާ އަމިއް ކުރެވިފައިވާ ވަޒީފާއަށް ފަރާތް ބޭނުން. ދަރިން ސަލާމްތަކާ ނިކުތް. މި ދިރާސާތަކުގެ އަސާސީ މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކުން އެ ޒިންމާ ތިބެން. މި ދާއިރާގައި ހާލަތަށް ބަޔަކު ބަލަހައްޓާ މާއްދާ ވެސް ނުވާތީ ކުރިއަށް ގެނައުމަށް. އެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ނިސްބަތުން އެ ތަޢުލީމީ ފަރާތްތައް ބިނާކުރުމަށް އިސްކަންދޭން ކަމަށް މަސައްކަތްކުރާތީ.

އުސްތާޛާ، މާ ރަނގަޅުވާނީ ތަޢުލީމީ ދާއިރާއާ ގުޅޭ ކަންތައްތަކުގައި ބަލާ ޒިންމާ. އުސްތާޛާ، މިހާރު އެ ދަނީ ކުރިއަށް ގެންދަވާނެ އަމާޒަށް ހިތަދާލުން ދަނީ ފަރާތަކުން. އުސްތާޛާ، ތަޢުލީމީ ދާއިރާ، ސިއްޙީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ދިރާސާ ކުރާ ދަނީ ތަނެއް ދިރާސާ އަސާސީ ދިރާސާކުރުން. އެ ބޭނުންކުރުމަށް މި ދިރާސާތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަކީ އިމާރާތްތަކާ ގުޅޭ ފަރާތްތައް، ދަރިވަރުން، ސިއްޙީ ބެލުމުގެ ހިދުމަތްތަކާ ހަމައަށް ދިރާސާކުރުމަކީ ވަރަށް ނުރައްކާތެރި، އެ ނިސްބަތަކުން ދިރާސާ ކުރުމުގައި ވަރަށް، އެ މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ސަބަބުން ދިރާސާ ކުރަނީ ވަރަށް، އެ މަސައްކަތްކުރާ ކަންކަމުގައި ގާނޫނީ ގޮތުން ދިރާސާ ކަމަށް ގަބޫލުކުރަން، ކަނޑައެޅިފައި ހުރި ކަމަށް.

އުސްތާޛާ، ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ ދަރިވަރުންނަށް، ތަޢުލީމު މި ދިރާސާތަކުގައި އެކަމަށް ބޭނުން ދާއިރާ. ސިއްޙީ ދާއިރާގައި ދާއިރާ ތަޢުލީމީ ކޮށްދޭން މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް އެކަށީގެންވާ މަޢުލޫމާތު ދޭން ވަރަށް ގިނަ ބިނާކުރުމުގެ ބަދަލުތައް ނިމިގެން ނުވަތަ ނިމިދާނެ އެ ދާއިރާގެ ފުރުޞަތު މި ދަނީ.

އުސްތާޛާ، ތަޢުލީމީ ދާއިރާ ކުރިއަރާ ބަޖެޓު، ސިއްޙީ ދާއިރާ ދިރާސާ، ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ ބޭނުމަކީ ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ ސިއްޙީ ބޭނުންކުރުމުން މި ތަނުގެ މަސައްކަތްކުރަން. ދުވަހުގެ ދުވަސް މި ތަނަށް ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ އިމާރާތްތަކާ ގުޅޭ މަސައްކަތްކުރަމުން. އިމާރާތްތަކާ ގުޅޭ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް، ސިއްޙީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ، ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަނީ. އެ ފަރާތްތަކަށް ދަރަޖަ ބަރާބަރުކަމެއް، އެ ފަރާތްތަކަށް ދަރަޖަ އިސްކަންދީގެން ހިތްހަމަޖެހުމެއް، ބައްލަވާތީ އެބަ ދަރަޖަ. ކަމަކީ ދުރުން ބަލައިގެން ނުދޭ އެ ކަމެއް އިސްކަންދޭ. ސިއްޙީ ދާއިރާގައި މި ތަނުގެ ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ އަޅާލުމަކީ އެ މަސައްކަތުގެ އިތުރު ދަރަޖަ. އެ އަދި ނިސްބަތް މި މަޖިލީހުގެ ތަނަވަސް. އެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް ވަރަށް ބޮޑު ދާއިރާ ދުވަސްވަރު މި ތަނަށް. އުސްތާޛާ، އެ ބައްޕަ ގޮވައިލުމަށް ދިރާސާ ކުރަން މި ތަނުގެ މަސައްކަތްކުރަން. އިމާރާތްތަކާ ގުޅޭ ބަޔަކު އާ. މަސައްކަތުގެ ސަލާމަތުގެ ދާއިރާގައި މި ދިރާސާކުރުމުގައި އިމާރާތްތަކާ ގުޅޭ ދިރާސާ ގެނައުމަށް ނިމޭ. ހަމަޖެހުން ދާއިރާގެ މި

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ޔަޤީންކަން މި ދެނީ މި ސަރުކާރުން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އެ ކަންތައް ކޮށްދެއްވާނެ. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ބޮޑަށް ޔަޤީންކަން އަޅުގަނޑުމެން މި އަރުވަނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އެ ޓްރާންސްޕޯޓް ހޯދައިދޭނަން. ހަމަގައިމު އަރުވައިދޭނަން. މިއީ ނިމިގެންދިޔަ ސަރުކާރުގައި ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރަކަށް އެކަމެއް ނުވި. އެހެންވީމާ، މިހާރު މި ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މި ސުވާލު އެ ބަޖެޓުގައި ހަވާލާދެއްވި މަސައްކަތްކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން މުޅި ބޮޑު މި ސުވާލު މަސައްކަތް ކުރަން. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ބަޖެޓުގައި ހަވާލާދެއްވުން. އެ ޓްރާންސްޕޯޓާ، އެ ބަޔާންކޮށްދިނަކަން، އެ ހުރި ބަސް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރަން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ. އެހެންވީމާ، އެ ސަރުކާރުގެ ސަރު ވަޒީފާ ތަރައްޤީކުރަން. ޖީ.ސީ. މުއައްސަސާ ހުރި އެ ކަންތައް ކޮންޓްރެކްޓަރު ގޮތަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ތަރައްޤީކުރަން މި ދިއްދޫ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކަމާ މަސައްކަތްކުރާ ބަޔަކަށް އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ކުރިޔަށް ގެންދިއުން. މި ސަރުކާރާ އެކީގައި ދިރިއުޅުއްވާ ހުރިހާ މެންބަރުން. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑު ވެސް މިހާރު އެ ކަމުގައި. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޒިޔާދަށް.

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޒިޔާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މި ޤަރާރަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. މި ޤަރާރާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ވާހަކަ ދައްކަން ހުރި. އެހެންނަމަވެސް، ދިއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ދެއްކެވި ސުވާލާ އެކު އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ތަންކޮޅެއް ބައި ހިއްސާކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ އެއް ކަމަކީ ސިވިލް ސަރވިސް އާއި ޕަބްލިކް ސަރވިސްގެ މުސާރައަށް ބަދަލު ގެނެސްދިނީ މި ސަރުކާރުން. ޓީޗަރުންނާއި، ސިވިލް ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތް، ހަމަ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތް ނުން ބާރު ދަރަޖަކަން ވެސް އައީ. އެހެންނަމަވެސް، މި މުސާރައަށް ބަދަލު ގެނެސްދިނީ ދާއިރާތަކުގެ ވެރިން ހިމެނޭ ގޮތަށް. މިހާރު މި ގަޑީގައި ބޭނުންވާ ވާހަކައަކީ، އިތުރު ގޮތްތަކުގައި ކުރަމުންދާ މަސައްކަތަށް ހިއްސާ، މި އިތުރު ގޮތަކަށް ތަރައްޤީގެ ދިރިއުޅުން ހުރި ވާހަކަ. އެ މަސައްކަތަކަށް ބަދަލު ގެނެސްދިނުމަށް ވާހަކަ. މިގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގޮތްތަކެއް ބޭނުން ކުރަމުން، ސިވިލް ދާއިރާއާއި ބަދަލު ދާއިރާގައި އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަމުން ނަގަމުން އަދި ވެސް. އެ

ދަތި މިއަދަށް މި އަންނަނީ. ފުލުހުންނަކީ 24 ގަޑިއިރުގެ ވަޒީފާއަކަށް ވެފައި، އެ ތިބޭ 8 ގަޑިއިރު ތެރޭގައި އެ ހުރިހާ މަސައްކަތެއް ނިންމައިނުލެވޭތީ، އިތުރު ގަޑިއަށް މަސައްކަތަށް ނުކުންނަންޖެހުނީ. އޭގެ ދިމާވާ އަނެއް ސަބަބަކީ، މީހުންގެ ދަތިކަމާއި، ޖާގައިގެ، މުވައްޒަފުންގެ ދަތިކަމާއި، ޖާގައިގެ ދަތިކަން ވެސް މިއީ މިކަން ބަޔޮލޮޖިކަލް ކޮންމެހެން ހުރަސްޖެހޭ ކަމެއް. ބަލައި ސޮފްޓްވެއަރތަކުގައި ދު ދަންވެލާއަށް ކިޔާމާއިރުގައި، 8 ގަޑިއިރު ހަމަކޮށްލައި މަޖުބޫރުވާ އަނެއް ފުލުހުންނަށް އެ ތަނުން ނިކުމެގެންދާން. އެއީ ސޮފްޓްވެއަރ ނޫޅޭ ޖާގައެއް. އެއް ފޯމެއް، އެއް ޓާސްކްތަކަށް ޝިފްޓްތަކަށް މިއަދު ރެކޯޑްތައް ގެނަ ސޮފްޓްވެއަރ ހިނގަމުން އެ ދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، ފުލުހުންނަށް އެކަށީގެންވާ މަސައްކަތުގެ މާހައުލެއް ވެސް ސޮފްޓްވެއަރތަކެއް ނެތް. އެއީ ހަމަ މިއާއެކު އަޅުގަނޑު އުއްމީދު މި ކުރަނީ ދިއްލު ދާއިރާގެ އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ދެއްކި ތަޢުލީމާއި ބެހޭގޮތުން މިކަން ވެސް ހަމަޖެހިގެންދާނެ ކަމަށް. ސިވިލް ދާއިރާއަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވެފައި މި އަހަރު އަހަރު ބޭނުން ޖަމާޢަތްތަކާއި ބަޖެޓުގެ މާލިއްޔަތު ބަޖެޓާ ގުޅޭ ސަރުކާރުތަކުގެ ސިޔާސަތުތަކަށް ގެނެސްފައި ހުރި ބަދަލުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވާ. މިދި ކޮށްދިއައަކަށް އެއްވަރަކަށް ބަޖެޓުކުރެވޭން އެވޭ ކަމެއް ނޫން. އެ ކަމަށް ބަކާއި ވާތިވެފައި ސަރުކާރުން ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމު، ވަރަށް ގިނަ ރަށްރަށުގައި ސިވިލް މަރުކަޒުތަކާއި އަދި އިދާރާތަކެއް ކުރަމު، ބޮޑު ޖާގަ ބޮޑު ކުރަމު، މުވައްޒަފުން އިތުރުކުރުމަށް. ސަރަހައްދީ ހޮސްޕިޓަލްތަކާއި ތަރައްޤީކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުންދަނީ. އެ މަސައްކަތް މިހާރަށް ކަންތައްތަކުގެ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ޢަމަލީ ފިޔަވަޅު، މި ކަމަށް އެ ސިވިލް ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުންނަށް މަސައްކަތުގެ އެކި ހުރިހާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް އުއްމީދުކުރަނީ މި ކަންކަން ރަނގަޅުވާނީ، މި ކަންކަން ރަނގަޅު، މި މަޖިލީހުގެ ގޮތުގައި ކުރަން އެ ރޭ ނިޔަތުގައި ކޮންމެއެއް މިއީ ނުވާނެ ކަމެއް ނޫން އިޢާދަ ކުރިއަށް. އެހެންނަމަވެސް، މުވައްޒަފުންގެ ދަތިކަމާއި، އިދާރާގެ ދާއިރާގައި ހުރި ދަތިކަމުގެ، ގޮސް މާލޭ ހުރުމުގެ ދަތިކަން ވެސް އެބަހުރި. މި ކަންކަން ކުރުމަށް، މި ވަގުތަށް މި ވަގުތަށް ނުވާނެ. އެހެންނަމަވެސް، ނުވާނެ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މި ދިރި ހަރުގަނޑު މި ބޮލާ ބަލާ، މިގެ ފާހަގަކޮށްލަ އިރު އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ، ހިތި. ޝައްރަފުދީން ސޯލިހު ފޮނުވާ ފޮއްޓެނީ ކުރިންގެ ބޮޑުއޮނާދެ. އެ މަސައްކަތުގެ އެޖެންޑާ މިނިސްޓްރީއަށް ފިޔަނިވަ މިނިސްޓްރީން ދެއްވި ޖަވާބު، ފޮނުވިއްޖާ ރަނގަޅު، ރަނގަ ދަންނަވަމު. އަޅުގަނޑު ދެންނެވީން އެ ދެވަން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުކަމާ އަރާ ވަޒީރުންނާއިގެ ބިލްޖާ އެކު ޝައްރަފުދީނުއަށް، އެ ހުރި ބޭނުމައި އެކަން ހަމަހަމަކޮށް އަޅުގަނޑު އިދާރާތަކުން ކަންތައްތަކުރި ޖަމާއޭ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިބައްދަލު އިސްލާމީ ޝައްރަފުއްދީން އަރިހުގައި ދެއްކުނު ކުރަން ކަމެއް ނެ އެ ހިތު ފޮއްޓެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އުއްމީދު މި ކުރަނީ ޝައްރަފުދީން ސޯލިހުގެ ހިތި، ވަރަށް ފަހި އަދި ޔާރަކަތް ރައްޔިތުން ނިމުމެއް ކަމަށް. އެހެން ހުރި ކަންކަން ގެންދަވަމުން ޝަރުއުސަރި، މިނިސްޓަރު ތެރެއިން ވެރިކަމުގެ ސިޔާސަތު ގެނެސް ކުރިއަށް ގެންދާ ތަނަވަސްކަމާއެކު

އެއީ ވަރަށް ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ކުރިން ސްކޫލްގެ މަސްޖިދުރިޔާސް ކޮލީގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދިޔަ އަހަރުން ފެށިގެން މި އަހަރު ވެސް މި ދައުރަށް. އަދިވެސް އެއަށް ވާ ގޮތެއް ވެސް އަޅުގަނޑުގެ ނަށްސަށް، ބަޖެޓު ފޮނުވާ ވެސް ފެންނާކަށް ނެތް. ވައިކަރަދޫގައި ވެސް އެބަހުރި 12 ކުލާސްރޫމު. މިދުވަސް، އަޅުގަނޑުމެން ފެނިކަމުގައި ވެސް ވަރަށް ދަތިން ނިމުނީ، ވަރަށް ދަތިން ދިޔަ މަސައްކަތެއް. އަދިވެސް އެ މަސައްކަތް އިތުރަށް ކުރިއަށްދާން ހުރި އެއްވެސް ގޮތެއް ނެތިގެން އަޅުގަނޑު މި އުޅެނީ. މިއީ މިކަމާ ގުޅުންހުރި ކަމެއް، ވާހަކަތައް އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ. ސްޓޫޑެންޓުގެ ޖާގައިގެ ދަތިކަމާ އެކީ ކަމެއް. އެކަން ޙައްލުކޮށްދޭން ޤާނޫނީގޮތުން މުޅި މަސައްކަތް ޙައްލުކުރެވޭނޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނާތީ ހަމަ އެކަން ފާހަގަކޮށްލީމު. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ ދިއުމާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މަންޒަރު އެ ދެއްވި އުއްމީދާ އެކު ވަރަށް އަވަހަށް ތަރައްޤީ ދާއިރާގެ އިތުރު ގަވާއިދު، ސިޔާސީ ދާއިރާގެ އިތުރު ގަވާގެ މަސައްކަތްތައް އަދި ޖާގައިގެ ދަތިކަން ޙައްލުވެދާނެ ކަމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވީ ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހޫރާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ދީދީއަށް.

ހޫރާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތަޢުލީމީ ދާއިރާއާއި ސިއްޙީ ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުންނަށް މި ދިމާވެފައިވާ މަސައްކަތަށް ބަދަލުކުރުމަށް ބަޔާއި ރައްކާތެރިކަމާ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ފެންނަ ގޮތުގައި ދަންނަވަމުން ބަޔާއި ހުރަހަރާފައިވާ ގޮތުން. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއީ ވަރަށް މުހިންމު ގޮތުގައެވެ. ދެން މި ގޮތުން މަޖިލީހުން ބަލައިގަތީ ވެސް މި ގޮތުގެ މުހިންމު ކަމަށް ބަޔާއި. އެހެންވީމާ، الله އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ސަރުކާރުގެ ޕެންޝަން މިނިސްޓަރު 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު މި ތަނަށް ހުށަހެޅުއްވުމުން ވެސް މަޖިލީހުގައި ވިދާޅުވެފައިވާ ތަޢުލީމީ ދާއިރާއާއި ސިއްޙީ ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުންގެ އެހެނިހެން މުސާރައާއި ކަންކަމަށް ރަނގަޅު ކުރިއަށްދެވޭ ތިމަންނާމެންގެ ސަރުކާރުގައި، އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އަންނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ގެނެވޭ ގޮތަށް މަސައްކަތްކުރައްވަމުން ގެންދަވާ. ދެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ސަރުކާރުން ކުރިއަށް ވެސް އެކަމާ ވިސްނާފައިގެން ކުރިއަށް މަސައްކަތްތަކުގެ ޙައްލަކަށް ޓަކައި ކުރިއަށްގެންދަވާ ކަންތައް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަމުން ގެންދަނީ. ހަމަ އެއާއެކު މިއަދު ފެނިވަންދާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ބަލާފައިވާ ބޭނުން މަސައްކަތްކޮށްފައި، އިތުރު ގެރޭގެ މަސައްކަތް ކޮށްދެވިފައި އެ ކުރާ މަސައްކަތަށް އެ ދެ ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުންނަށް ވެސް އެ ފޯރުކޮށްދޭ ބައްޔާ އާމްދަނީއެއް ދޭން ގޮތް

މަޑުޖެހިފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް ބަލައި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރުޞަތުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވުން އޮތީ ހުރިހާ މަސައްކަތެއް މި ސަރުކާރުން ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެން ވެސް، މަޖިލީސް މެންބަރުން ވެސް ކުރާނެކަމުގެ ފުރިހަމަ ޔަޤީންކަން މި ދެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ހިޔާ، މުޅި މަސައްކަތްތެރިންނަށް ހަމަ އަޅުގަނޑު ވެސް، ހަމަ އަޅުގަނޑުގެ ފުރުޞަތުން ވެސް ހަމަ ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވޭ. އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި ވެސް ހަމަ މި މަސައްކަތުގައި އުޅޭ ގިނަ ރައްޔިތުން އެބަ އުޅޭ ހަމަ. ހަމައެކަނި ދާއިރާއާ ދަރަޖައަށް ބާރު އިތުރު ދަރަޖައިގެ މިހާރު މި ޕްރަމޯޝަން ހުރިހާ ކުރިއެރުމެއްގެ އަސާސަކީ ތަޢުލީމު. އެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ބޭފުޅުންގެ ބޭނުން މަސައްކަތްތަކުން ޖެހޭންޏާއި އަދި މި ދާއިރާގެ ބޭފުޅުންނާ އެކުގައި ޓީޗަރުން ތަރައްޤީކޮށްދިނުމުގެ ޕްރޮގްރާމް. އެހެންވީމާ، އެ މަސައްކަތްތަކުގެ ބޭނުންތަކެއް އެ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ދަށުން ކުރިޔަށް ގެންދިޔުމަށް ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގޮވާލާ ކަމާގުޅޭ މަޤާމުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދުވަހުން މި ދިވެހިރާއްޖެ އެންމެ ބޭނުން މަސައްކަތްތަކަށް ތަރުތީބުކޮށް ޕްރޮގްރާމްތައް ވެސް މި ޓީޗަރުންނަށް ދޭކަށް މަސައްކަތްކުރަމުންދާތީ، އެ ޓީޗަރުންގެ މަސައްކަތާއި، ހަމައެކަނި ޓީޗަރުންގެ އިތުރުކުރުމުގެ ދަރަޖަ މަސައްކަތްކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން، އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ޓީޗަރެއްގެ ގޮތުގައި ސިވިލް ސަރވިސްގެ އެހެނިހެން ދާއިރާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ހުރިހާ މުވައްޒަފުން ވެސް ރިޓަޔަރ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ބައްދަލުވުމުގެ ފެންވަރު އިތުރު ދާއިރާގައި ވެސް މަސައްކަތްކުރާ ހުރިހާ ޓީޗަރުން ރިޓަޔަރ ކުރިއަށް ބަލާނަމަ ހާލަތު. ރައްޔިތުންގެ ހަމައެކަނި ތަނުގައި މިހާރު ވާދެ ކުރެވިފައިވާ ހަމަ 4500އިން، އަދި ހަމަ ހާރުން އަށް ހަހަން ސްކޮލަރޝިޕް ބެހިފައިވާ ތަން. އޭގެ ތެރޭގައި 21 ރަށްތަކަށް، 33 ރަށްތަކަށް، 38 ރަށްތަކަށް. ދެން އެހެން ބަލާ އިރު މިހާ ޓީޗަރުން އެކަށެއް ވެސް ހުރީ އަށްހާސް ބަލާ އިރު. އެހެންވީމާ، ރިޓަޔަރ ދުވަހުގައި މަސައްކަތަށް ނުކުންނާ، އެ ދުވަހުގައި ޓީޗަރުންގެ ސިވިލް ސަރވިސް އެހެން މުވައްޒަފުން ވެސް ޕެންޝަން ރައްޔިތުންގެ ޕެންޝަނާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ގޮވާލަމަށް. އެހެންވީމާ، އެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ހުރިހާ އިޖުތިމާޢީ މުސްތަޤްބަލު ވެސް އަޅުގަނޑު ވެސް އިއްތިފާޤުވެސް. އެހެންނަމަވެސް، ބަދަލުގައި ކަންތައްތަކާއި މިކަން ހުރިހާ ސަރުކާރުން ކުރި ކަމެއް ނުދެން މި ކަމަށް އަސާސީ. ޖޫން މިއަދު ކަނޑައަޅައިގެން އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގައި 2021 ވަނަ އަހަރުގައި 1 ވަގުތު. އެހެންވީމާ، އެއީ މިއަދު ރާއްޖެ ކަނޑައެޅުން އަސާސީގައި ހުރި ޓީޗަރުން ޕެންޝަން ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުންނާ އަދި ބައްދަލުވުމުގެ ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައާއި ހަމަހަމަ ކުރާށެވެ ވެސް ބަދަލުކޮށްދިނުމަށް އަސާސީގައި މި ގޮތް. އެހެންވީމާ، މިކަމަށް މި ސަރުކާރުން މި ގޮތް މި ބަދަލުތަކަށް ވެސް ރައްޔިތުންގެ ރަނގަޅުކުރުމަށް. އޭގެ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ރައްޔިތުންނަށް ދެއްކި ވިސްނުމަށް ބޭނުންވާ، އެ މަސައްކަތްތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ ކުރިއަރާ ޕާޓީތަކުގެ ދެ ސަރުކާރު، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވިސްނުމުގެ ހަމަ އެކު ކަމެއް ދޭން. އެހެންނަމަވެސް، ދެއްކުވުމުގެ ކަމަށްވެސް 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހުރިހާ ހަމަ، ދެން އެ އެއްވެސް ބަދަލެއް ކުރަން ނުޖެހޭނެ އެ އިސްލާހު ގެނައުމަށް އެ ބަދަލުކުރެވިގެން

ދެވޭނެ ގޮތެއް އިންތިޚާބުކުރަންޖެހޭނީ ސަރުކާރުގެ ތެރެއިން. ގާނޫނާއި، ގަވާއިދާއި، އުސޫލުގެ، މާލިއްޔަތު ގާނޫނުގެ ތެރެއިން އެކަން ކުރެވޭނީ. އެހެންވީމާ، އެއަށް ވެސް ފުރުޞަތު ދޭން ޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ ހުރިހާ އިޤްތިޞާދީ މުންޞަރިފުން ވެސް ގަބޫލުކުރައްވާނެ ކަމަށް މި ސަރުކާރުން މި މަސައްކަތް ކުރައްވަމުން ގެންދަވާކަން. އެއީ މި އަހަރުގެ ބަޖެޓު ހުށަހެޅުއްވި ދުވަހު ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު ވަނީ މި ވާހަކަ ވިދާޅުވެފައި. އެއީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވިސްނުންފުޅުގައި އެކަން އެހެން ހުރީމަ ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު ވިދާޅުވީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ތަހުނިޔާކުރަން ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ އެހެނިހެން އިޤްތިޞާދީ މުންޞަރިފުން ވިދާޅުވިފަދައިން، މި މަސައްކަތް ވެސް އިޞްލާޙުކުރުމުގެ މި ސަރުކާރުން ރަނގަޅު ގޮތަކަށް، ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ފައިދާވާނެ ގޮތަކަށް، ބަޖެޓު ދާއިރާއާއި ސިއްޙީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ބޭފުޅުންނަށް ހިތްހަމަޖެހުން އަސަރު ކުރާ މި ކަންތައްތައް ނިމިގެންދާނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ފުރުޞަތު ބަދަލު އަޅުގަނޑު ހަމަ އިޤްތިޞާދީ ރައީސަށް ޝުކުރުއަދާކުރަމުން، ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން މި މަސައްކަތްކޮށްދެއްވި އުމަރާ، މި ދެ ދާއިރާގައި އުޅުއްވާ ހިތާ ބޭފުޅުންނަށް ތަހުނިޔާކުރަމުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަރާތުން ދަންނަވަން ހިތާ އެއްބާރުލުމުގެ ލިބިގެން މިކަން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ބައްޓަންވެގެންދާނެ ކަމަށް. ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރިޔާޒަށް.

ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރިޔާޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑު ވެސް މި ގަރާރަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑަށް ތަޢުލީމީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ކުރި މީހެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަނޑު ވެސް ދަންނަވައިލާނަން ވަރަށް ބަޖެޓުގައި މިއީ ފެށުމު ބޭނުމީ މަސައްކަތެއް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން ތަޢުލީމީ ދާއިރާ އަދި ސިއްޙީ ދާއިރާ، ހައްސާސް ތަޢުލީމީ ދާއިރާގައި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިލޭ މުވައްޒަފުން ނުލިބުން މިއީ ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައެއް. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ބަލައިލިއިރު ވެސް ކުރިއަށް އޮތް ތަނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަޕްލިމެންޓަރީ ބަޖެޓުން ދިރާސާކޮށް ވަރަކަށް މުވައްޒަފުން އަހަރަކު. ޕްރައިމަރީ ހެލްތުކެއަރުގެ ގޮތުގައި ވެސް މިހާރު މި ގެންނަން ޖެހޭނީ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން މުވައްޒަފުން. އިންޑިއާއިން އެބަ ދައްކާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގޮތުން ބަޖެޓުގައި ފަޅުވުމަކީ ބަޖެ މަސައްކަތެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ތަޢުލީމާއި ސިއްޙީ ޖަމާއަތް އަދި

މިވަނީ މިހާރު ހުއްޓިފައި. މި މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކޮށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިންނަށް މި ފުރުސަތު ލިބުނުގޮތް ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެން ދުވާލެއްގައި ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. ދިމާވާ އެއް މައްސަލައެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހި މުވައްޒަފުންނަށް ލިބެންޖެހޭ ދުނިޔެ މި ގާބިލުކަމުގައި އެބަހުރި ފަރާތެއް އިސާރަތްތަކެއް ނުލިބޭނެ. މި އިސާރަތްތަކެއް ލިބޭ ގޮތަށް ޤާނޫނު ކަމުގައި ވަނީ ނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން ދިވެހި މުވައްޒަފުން އަންނަނީ ކަމަށް. ދިވެހިން މި ދާއިރާ ތެރެއިން ވަޒީފާދޭން ކަމަށް. އަދި ޚާއްސަކޮށް ދުނިޔޭގެ ޚަރީދާރު ވިޔަފާރި ފަރާތަށް، އިއްޒަތްތެރި ގެންދަވާ ޚަރީދާރު ވިޔަފާރި ފަރާތަށް މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފުރުސަތުން ވަޒީފާތަކާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރައްޤީ މައްސަލަތަކެއް ކުރަން ލިބި ހަމަވެ ފުރުސަތުތަކުން ވެސް ވަޒީފާތަކަށް އެހެން ދުނިޔޭގެ ފަރާތްތަކުން ދިވެހި ބައިވެރިވުން އެކު ބަދަލުކުރުމަށް މި ދަނީ. މިއީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ބަދަލުކުރަން މައްސަލައެއް. މި ކަންތައް ވެސް މި ހިސާބުން ދިރާސާކުރަނީ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބަދަލުކުރަން. ސަރުކާރުގެ އެމީހުންނަށް ދަރާދީ ސެކްޓަރުގެ މައްސަލަތަކެއް. ނޫނީ އެ ސަރުކާރުގައި އެ ބޭފުޅުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ކަންކަން ނުދަނީތީ. ނޫނީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން ހުރި ކަންކަމުގައި ދިމާވާ މައްސަލަތައް ބަލައި ދިރާސާކުރުމަށް ފުރުސަތު އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ވެސް ބަހުރު ގެންނަން އެބަޖެހޭ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުސަތު މިލާ ދަރަޖައިގެ ސަރުކާރުތަކަށް ދިރާސާ ބަދަލުކޮށްގެން، ހާއްސަކޮށް ހަމަ ބޭނުން ވާހަކަ އެބަހުރި ފަރާތެއް މިހާރު ބަދަލުކުރުމަށް މި ބަދަލުގެނައުމުގެ ސަބަބުން ކަންކަން ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެން ފުރުސަތު ބަދަލުކުރެވޭ ފަހަރު. ބިލްގެ މަޤްޞަދަކީ ނަމަވެސް. އެހެންވީމާ، މިހާރު ކަންކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިސާބުގެ ސަރުކާރުގެ ދާއިރާތަކުން ވެސް ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދެނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ބައިވެރި ފަރާތް، ބިލްކުރުން ހާއްސަކޮށް މިހާރުވާ ބޭރު މަސައްކަތްތެރިން، އަޅުގަނޑަށް ބިލްކުރަމުން ދެވިގެން މަސްވެރިކަން އަމިއްލަ ހުރި މިހާކަމު ފަރުވާ، އަޅުގަނޑުގެ ދުވަ ހުރިއަރާ މި ދިރާގެ ބައިވެރި ފަރާތްތަކަށް. ބިލްކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން އެހެން ދުވަހު ރަށްވެހިން ރަށްތަކުން ވަރަށް ގިނަ ވަރަށް ގިނަ ސަރުކާރުގެ ވަޒީފާތަކާ ކަމަށް ބަލައި. އެ ބޭފުޅުން ކުރިނަށްކުރާ ހިތަދޮދުއިރުން ބިކަށް އެ ބޭފުޅުންގެ މުގައްރަރު ބަދަލުގެން އެ ބޭފުޅުން ރަނގަޅު، ބައިވެރި ޝެއާހޯލްޑަރުން އެބަ ބަހައްޓަފައިވޭ. މި ކަންކަމަކީ ވަރަށް ގިނަ ވަޒީފާ ސަރުކާރު ކަންކަން. އަދި ހާއްސަކޮށް އިމްތިޔާޒުތަކާ ދިމާވަނީ އެ ބޭފުޅުން އެކަށީ ބޭރު މަސައްކަތްތެރި، އަޅުގަނޑުމެން އަމިއްލަ އެ ކަންކަން ކުރީގައި ފުރުސަތު ވިޔަފާރި އެއްސަރު އޮއް ހިދުމަތްތައް ކަންތައްކަން. އަޅުގަނޑު މިހެން ހުރި ވާހަކަތަކާ އިތުރު އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ސަރުކާރު ބަސްކޮށް ހިންގުމުގައި ނޫނީ ހިންގުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުގެ ބަސްކޮށްގެ ބެލެހެއްޓުން ނިޒާމުތައް. އަޅުގަނޑު ދާއިރާ ސަރުކާރު ބަސްކޮށް އެއްވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެމްޕީ ދާގެ ހުރި ބެލެހެއްޓުން. އެހެންވީމާ، އެ ބޭފުޅުން އެކަށީ މައްސަލަތަކުގެ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އިތުރުވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަންކަން ހުށަހަޅަ. އަޅުގަނޑު ދައިރާ

އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުންނަކީ އެއީ ތަޢުލީމީ ދާއިރާގައި ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް މަސައްކަތް ކޮށްފައި ތިބި ބައެއް. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ގަރާރަށް ތާއީދުކުރަން، އަޅުގަނޑު އެދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުން ވީހާވެސް ބޮޑަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ތަޢުލީމީ ދާއިރާއަށް މިހާރު މި އަންނަމުންދާ ބަދަލުތަކަށް ބައްލަވައި ދެއްވަން، މިކަން ކުރަން ބައްޓަން ގޮސްދާނެ ގޮތްތައް ހޯދުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް އަދަބުވެރިކަމާ އެކު އެދެން، އަޅުގަނޑުމެން މިގޮތަށް މި ކަންކަން ދިރާސާކުރައްވައިގެން ތިޔަބޭފުޅުން ކަމުގައި ވަނީނަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޢުލީމީ ދާއިރާ ހަމަ ހަރުދަނާ ހިނގައިދާނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއަށް ދިވެހި މުވައްޒަފުން، ދިވެހި ސްޓާފުން، ދިވެހި މުދައްރިސުން އެބަ އަންނަންޖެހޭ. އެ ގިނަވާންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އަޅުގަނޑަށް ދެއްވި ފުރުސަތަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޙްމޫދު ފާރިޝަށް.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މަޙްމޫދު ފާރިޝް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައީސް! އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު މި ހުށަހެޅިފައިވާ ގަރާރުގެ ބަހުސަށް ބަލައިލާ އިރު އެނގިގެން މިދަނީ މި ދާއިރާގެ ކޮންމެވެސްވަރަކަށް ޝަޚްޞީ ތަޖުރިބާ ހުރި ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް އަދި މި ދާއިރާގައި މި ވަގުތު މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ އެއްވެސް މުވައްޒަފަކާ މަޝްވަރާކުރުމަކާނުލައި ވެސް ބުނާނެ ކަމެއް މި ދާއިރާގެ ކަންބޮޑުވުންތަކާ ގުޅިގެން ކަނޑައެޅިގެން ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގަރާރަކީ މި ވަގުތަށް ވަރަށް މުހިންމު އަދި ކޮންމެހެން ބަދަލުގެނެސްދޭނެ ގަރާރެއްކަން. ޕީ.އެން.ސީގެ މެންބަރުންގެ ތެރޭގައި ތިއްބެވި ޒާތުގައި އިޚްލާސްތެރި މެންބަރުންގެ ވާހަކަފުޅުތަކުން ވެސް މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ހިތްހަމަޖެހޭ. ހާއްސަކޮށް ދިއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދަލީލުތަކުގެ އެ ވާހަކައާއި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އެއްގޮތް ބަހައިގަނނަވައި ވާހަކައެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުން އަދި ސިވިލް ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުން މި ދިޔަ އިންތިޚާބުގައި ރައީސް މުޢިއްޒު، ކެންޑިޑޭޓް މުޢިއްޒާ ބަދަލުގެނައުމަށް މި ކެމްޕޭން ހަރަކާތްތަކުގައި ހިއްސާކުރެއްވި. އެ ބޮޑުވުންތައް ރައީސް މުޢިއްޒު އިންތިޚާބުކުރެއްވުމުގައި ބައިވެރިވެ ބޮޑު މަސައްކަތެއް ކުރި ފަރާތްތަކެއް. އެ ފަރާތްތަކުގެ ތެރޭގައި ވެސް ރައީސް މުޢިއްޒު އަލަށް ހޯދައިދެއްވާ ކޮންކޮން ތަނަވަސްކަމެއް ގެނެސްދެއްވާނެތޯ ބަލަން ތިބި ފަރާތްތަކެއް. އެ ފަރާތްތަކުގެ ތެރޭގައި ވެސް ރައީސް މުޢިއްޒު ވަނީ މި ކޮންކޮން ކަންކަމަށް ވަޢުދުވެފައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު އެ ދާއިރާގެ

މުވައްޒަފުން މި ކަންބޮޑުވުން ފާޅުކޮށް ސަރުކާރުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެންނަނީ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި ރައީސް، މުއިއްޒު މި ކަމާ ޑިމޮކްރަސީގައި ސިޔާސީއަސާސްތަކާ ވިސްނަވާށެވެ. ސިޔާސީޕާޓީ ޑިމޮކްރަސީގައި ވިސްނުމާ ގޮތް އަޅުގަނޑު އެދިވަޑައިގެންނެވި، އަޅުގަނޑު އެދެނީ ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުންނާއި، ސިއްޙީ ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުންނާ ދިމާލުގައި ރައީސް، މުއިއްޒު ވިސްނާވަޑައިގަންނަވާށެވެ. އެހެން މި ކަންކަން ހައްލުކުރެވޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. ތަޢުލީމީ ދާއިރާގައި ހުރި މަސައްކަތްތެރިކަން ބޮޑު އިރު އިޖްތިމާޢީ ރައީސް، އިޤްތިޞާދީ ފައިސާ ނުލިބިގެން މިއީ ވަރަށްބޮޑު މަސައްކަތެއް. މިއީ ގާނޫނީ ކަށަވަރު. ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިމްތިޔާޒުތައް ދޭ މުވައްޒަފުން މަސައްކަތްކުރާ ނަމަ މުސާރަ ދޭންޖެހޭނެ ކަމަށް. އެހެން ނޫނީ އެމީހަކު ކުރާ ނަމަ އެއީ ގޮތަށް ހިފެހެއްޓުން. ކޮންމެ ޖަމާޢަތަކަށް އިނާޔަތްތައް ދޭގޮތަށް މުސާރައިގެ ޤަވާއިދު އެއީ ޕްރިންސިޕަލް ސޮއިކުރާ ވަޒީފާއެއް. އެއީ މަސައްކަތުގެ ޙައްޤު ހަމަޖެހިފައި ނުވާކަމެވެ. ރަސްމީ ދުވަސްތަކުގައި މުވައްޒަފުން ކުރާ މަސައްކަތުގެ އުޖޫރަ، އެ މުވައްޒަފުންނަށް ދޭންޖެހޭ އިތުރުގަޑީގެ ފައިސާ ނުލިބޭކަން ރައީސް، އެ މުވައްޒަފުން ކިޔަމުން ދާ އިތުރުގަޑީގެ ކަންކަން ހައްލުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ނުކުރެވޭ މަސައްކަތަށް އެއްވެސް ފައިސާ ނުދެވޭ ޙާލަތު ބާކީ.

ދަރުމަވެރި ޖީބީ 2 އަހަރުދުވަސް ވީނަމަވެސް މުސާރައިގެ ކުރިއެރުން ނުލިބި ދިޔަ ދުވަސްތަކަށް ވުޒާރާ އެކަމަށް ޖަވާބުދާރީ ކުރަން އިޖުތިމާޢީ ރައީސް، އެކަމީ. މިއީ ކަންތައްތަކުގެ ހުރި މަސްއޫލިއްޔަތެވެ. ދާއިރާގައި ހުރި ދަށު ކުރާ ސިޔާސަތުތަކުގެ ގާނޫނީ ޙައްޤު ނަގާ ސިޔާސަތުގެ ޖަވާބުދާރީ 4 އަހަރު މަސައްކަތްކުރުމަށް ޖީބީއާއި ދާއިރާގެ ސަރުކާރުގެ ކަންތައްތަކުގައި އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. އާ އިންޓަރނެޓް މަސައްކަތް ކުރުމުގައި ދިމާވާ ދަތިތަކާ އިންސާނީ ކަމަށް ވާތީ ޖީބީއާ އެކު ފަރާތްތަކާއި އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. ކުރެވުނު މީހާ ކުރިން އަދާ ދިނުމާއި، ޖީބީ މުވައްޒަފުން ސިފައިން، ހަމަޖެހިފައިވާ ކުރިން އަދާ ދިނުމާއި އެ ކުރިން މުވަށް ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރައްވާ، ކުރުމުގައި ޖީބީކަމަށް 30 ކުރިން މީހާ އިތުރު ޖީބީ 5 ކުރާނެ ހަމަޖެހިފައިވާ ސަރަހައްދު ވަރަށްބޮޑު ޖީބީއާއި، ބަދަލެއް ޖީބީއާއި ބޮޑުތަކުގައި އެކިފަހަރު. އަދި ކުރިމަތި އެކިފަހަރު ސިއްޙީ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ސިޔާސަތުތަކުގެ ޖީބީ ޚިދުމަތް ދޭކަމަށް، ކަންނޭނގެ ރައީސް، ކަރަންޓް ދުވަސްތަކުގައި މި މަސައްކަތްތަކަކީ ޖީބީ ސިފައިންނަށް ދޫކުރެވޭ ޖީބީއާއި ކަންބޮޑުވުން އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. އެކަމަކީ މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރީ ޖީބީ ވިއްސާއި، ޗާޖް ޖީބީ ގެއްލުން އިތުރު މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރުމުގެ ދިނުމާއި ޖީބީއާ ކަންބޮޑުވުން. ރައްޔިތުން ގެއްލި ޙިމާޔަތް ވެފައި ވާހަކަ ބަހުރުވަތައް އާލާ ޖަމާލާ، ސަލާމް ބޯޗު ޖީބީއާ ރަނގަޅު އާންމު ވަކިން މުވައްޒަފުން ޚިދުމަތްކުރާ ޖީބީ ގޮތުގައި ހަމަޖެހުނު ކަމަށް ކަންކަން ކުރިއަށް މިއަދު ޖީބީ ކަންކަމުގެ ގޮތްތަކުގައި ހަމަހަމަ ކަމެއް. އާއިލާގެ ކަންކަން އިންސާފުވެރިކަމާއި ސަރުކާރުން އާއިލާތަކަށް ވީނަ އަދަދުގެ މުވައްޒަފުން ބަދަލުކުރުން ދިރުމަށް މިއަދު

ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ އަދި ސިއްޙީ ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތެރިންގެ ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކަންބޮޑުވުން ހުރި ކަންކަން. އާދެ! ޤައުމުގެ މުސްތަޤުބަލު، ޤައުމުގެ ދުރުރަސްތޫރުއަރުވާތު، ޤައުމުގެ ތަރައްޤީއިންގެ މުޖުތަމަޢު ބިނާވެގެންދަނީ ރަނގަޅު ތަޢުލީމީ ދާއިރާއެއްގައި ތިބި ރަނގަޅު ދުޅަހެޔޮ ޖީލެއް ބިނާކުރެވޭނީ ޓީޗަރުންގެ މަސައްކަތުން. އެހެންކަމުން މި ދު ދާއިރާގެ މަޤާމު، މި ދު ދާއިރާ އިޙްތިރާމްކުރުން ރަނގަޅު ބަދަލުތަކެއް މި ދު ދާއިރާއަށް ގެނައުމަށް ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި ދެކެމެވެ، މި ވަގުތަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް ހިއްސާކުރަނީ. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހުޅުމާލެ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޝަރީފަށް.

ހުޅުމާލެ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަރީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަރަކާތްތެރިވާ ގަނޑުތަކާ އާދެ! ބައްލަވާއި، ސިއްޙަތު މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިރިއުޅުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ބޮޑުބައިން ކަންތައްތަކުން ވެސް، އަބަދުވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ގެދޮރުވަނީ ދާއިރާއަށް ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ. އާދެ! ރަނގަޅު ހިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އެންމެ މުހިންމު އެއް ކަމަކީ އެކަމަށް ރަނގަޅު އުޖޫރައެއް ވެސް ކަނޑައެޅިގެން ދިއުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކުރީގައި ކަމަކަށް ވިސްނައިލައްވަން އެބަޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މިތާ ތިބީ މި ދައުލަތުގެ ވާހަކައިން ކޮން ދިމާލަކަށްގައިތޯ މައްސަލަ ނުލިބިގެން ވާހަކަދައްކަނީ؟ ބައްލަވާ، ސިޔާސީ ބަޔާނުގައި ދުއްބި ވާހަކަފުޅުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ހުރި ކަންތައްތަކުން ކުރެވުނު ހިސާބުން ޖަމްސަވައިދެއްވާ. އާދައިގެ މިސްކިތްތަކުގައި ވެސް އަބަދު 24 ގަޑިއިރުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ މަސައްކަތު މީހަކަށް 5 ހާސް ރުފިޔާ ލިބޭ ކަމުގައި ވާނަމަ ރައްޔިތުގައި އެބަ ކަންކުރުމުކަމުގައި ގައިމު ކުރުވިފައިވާ ކާބޯހުގެ ފީހެނަކަން ލިބޭ ދިހަ، ބާރަ ހާސް ރުފިޔާ. މަހެއްގައި އެއް މައްސަލަ ބަލައިނުލެވިފައި ހުރޭ. ކުރީގެ މިސާލެއް މިއީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގައި ކަންތައްތައް އިސްލާހު ކުރުމަށް ބޭކާރު އަދުލުގެ ސަރުކާރުން ކަންކަން ކުރައްވާކަމުގެ ހަރު ނަހީނޯ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ގެވިޖް ހާގައް 500 ޖަލަރުން މުޖާމަލާތް ކުރުން ނޫނީ ވިއްޔާރިކުރުމަށް ބޭކާރު ނެ ދިނައީ ލިބިގެން. ވަރަށްގިނަ ގޮތްގޮތުން ވަރަށްގިނަ ފާޚިރުންތަކެއް ދަނިކޮށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގައި ހުރި މައްސަލަތައް ޒައްޕިކުރުމުގައި ފިޔަވަޅުތަކުގެ ފިޔަވަޅުއެޅުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރިހަމަ އެއް ދަރިވަރު. އަޅުގަނޑުމެން އެނގޭ ގަރާރު އިންޑާމެންޓް މާވާ ނުލިބޭކަން. އެހެންވީމާ، މަސައްކަތްތަކާއި ކުރެވިގެން އެއަށް

ފިޔަވަޅުތަކާއި އެކުގެން ދާން ޖެހިދާ ރަނގަޅުވާކަން އެނގޭ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއް ސިޔާސަތު. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމަށް ޑޮލަރު ވަންނަން ހުރި މަގު ވެސް ކުޑަކަން އެބައޮންނަ. އެކަމަކު، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ޑެބިޓް ކާޑަށް ބޭންކާ އެކު ކާޑުވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިންގެ ބޭންކުން 500 ޑޮލަރު ޑެބިޓް ކާޑުން މުޢާމަލާތްކުރުމުގެ އެ އޭޕްރިލްމަހުގެ ހަބަރު އިޢުލާންކުރީމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސަތުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ރަނގަޅަށް އިސްލާހުކުރުވޭކަން މި ޤައުމު ރަނގަޅުވުނީ. ފަހަރެއްގައި ބަދަލަކީ އެކަމުން ލިބޭ މަންފާއަށް ހުރަސްތަކާއި އެދިގެން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމު މި މިސްރާބުޖެހިފައި މިހިރީ އަޅުގަނޑުމެން ޝާމިލުވާ ގޮތަށް އާންމު ރައްޔިތުންގެ މަސްލަހަތަށް. އިޤްތިޞާދީ ރައްޔިތުން؛ ތަރައްޤީވެގެން ސިޔާސީ މިހެން ވަރުގަދަ ހުރުމަތުން ދެއްވަމުންދާ ފަރާތްތަކާއި. ބައެއް ފަރާތްތަކުން، ހުއްޓުވާލުމުން ބިލިޔަން ޑޮލަރުގެ ބޭރުފައިސާ، ސަރުކާރުން ނުލިބި 24 ގަޑިއިރުގައި ހުރުމަތުގައި ފަރާތްތަކަށް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގައި ހުރި ޓޫރިޒަމްގެ އިންވެސްޓްމަންޓްތަކުގައި އިތުރު ރިސޯޓް ރޫމްތަކުގެ ކުރިއެރުން ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ ކަންކަމެވެ. އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުލަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޑޮލަރުގެ ސަޕްލައި ބަދަލުކުރުމަށް ފަށާފައިވާ ކުރިއަށްދާ އުސޫލުން ގެނެސް ބޭނުންކުރެވޭ މިވަރު އުނގެނުމުގެ ވާހަކަ ދައްކަމުން. ފިޔަވަޅުތަކަކީ އަދި ރިސޯޓްތަކާއި ގުޅިގެން ސަރުކާރުގައި، ޑޮލަރު ކޮމިޓީގެ ޚާއްސަކޮށް އިތުރުކުރަން އަދި މިހެން. ރިސޯޓްތަކުގެ ގޮތުގައި މީހުން. ގުޅިގެން އަދި މިހުންގެ ފުރުޞަތު ލިބޭނެ އުސޫލުތަކުގެ މިހާރު. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިންނަށް ކުރިއަށް ދާ ޤައުމުގެ ހުރި ކަންކަމާއި ޤާނޫނީ ގޮތުން ރައްޔިތުން ރަނގަޅުކުރުމަށް ސަރުކާރުން މިހާރު ހިންގާ މިނިސްޓްރީ ރައްޔިތުންނަށް ތަރައްޤީގެ ރަނގަޅު މަޢުލޫމާތު ދޭން ޖެހޭ ބަޔަކަށް ރަނގަޅު ޤާނޫނުތަކާއި ގުޅޭ ފަރާތްތަކުން ދިނުމަށް ސިޔާސަތުތަކަކީ، ގޮތުގައި ބެލެވޭ އިޤްތިޞާދީ ރައްޔިތުން، އަދި ދިވެހި ޒުވާނުން ރައްޔިތުންނަށް. ރައްޔިތުން މިނިވަން ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަޕްލައި ސިޔާސަތުތަކާއި ޤާނޫނުތަކަށް ދިނުމުން ރިސޯޓުގައި ސަރުކާރުގެ ޚިދުމަތްތަކާއި ރިސޯޓަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިވެހިންނަށް، ދިވެހިންނަށް، ކޮންޓްރެކްޓްތައް ޚާއްޞަކޮށް ތަރައްޤީގެ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒީފާ ދިނުމަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ރިސޯޓްތަކުގެ ކުރީގެ ކޮމިޓީގެ އެއް ހުރިހާ ކޮމިޓީއަކުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގެ ހުރި ވަޒީފާތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަށް ހުޅުވިގެންދާނެ ވަކި ބައިވަރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގައި ހުރި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރައްޤީގެ ފައިދާ. ކޮމިޓީތަކުގެ އިޤްތިޞާދީ ރައްޔިތުން، ޚާއްޞަކޮށް ރިސޯޓު ތަކުގެ ޤާނޫނުތަކާއި އަދި ޚިދުމަތްތަކާއި. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގައި ރަނގަޅު ދިވެހިން ވަޒީފާ އަދި ރިސޯޓް އަދި ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ވަޒީފާ ރައްޔިތުންނަށް ބަދަލުވެގެންދާ ކަންތައްތަކާއި ޤައުމުގައި ރަނގަޅު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ހުރި ރައްޔިތުން ޕްރޮގްރާމުތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން މި ޤައުމުގެ ދިވެހިންގެ ޤައުމުގައި މި ސިޔާސަތު އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސް ދިނުމަށް. ރިސޯޓުތަކަށް ދިވެހިން ޤާނޫނު ކޮމިޓީގެ ދިވެހިންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވިގެން ދިވެހިން ޤައުމު މި ޤައުމުގެ ދިވެހިން ދިނުމުގެ މަސައްކަތަކީ. މި ޤައުމުގައި ހިނގާ ޤާނޫނީ ރައްޔިތުން އަޅުގަނޑުމެން ވަޒީފާ އަދި ބިދޭސީ ރައްޔިތުން ޚާއްޞަކޮށް ދިވެހިން ރަނގަޅު މަސައްކަތް ތަރައްޤީ. މި ކަމަކީ ރައްޔިތުންނަށް، ދިވެހިން މަސައްކަތް ތަރައްޤީ ކުރުމަށް. އިނގިރޭސި، އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގެ ޚާއްޞަ އިންސްޓިޓިއުޝަން ދިނުމަށް މި އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތު ދިނުމަށް،

ބޭފުޅާ މާލޭޖަގައި އުޅެމުން ފަހަރެއްގައި. އެކަމަކު، ބާރުލާގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އަދުލުއިންސާފުގެ މި ހައްޤުތަށް، އަދުލުއިންސާފުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެޅުއްވި ހަމަޖެހޭ، ވަރަށް ބޮޑުވެރިންގެ ވަރަށް އުނދަގޫކަން ނަމަވެސް އެޕްރިލްގަ އަދުލުއިންސާފުގެ އެނގޭ ދެމިން ހަމަތަ މަސްދުވަސް ތެރޭގައި މިހާރު މިއަދު ކޮންމެވެސްވަރެއްގެ ހުރި ބަދަލުތަކެއް އަންނަނީ. އެހެންވީމާ، ސިޔާސީ ދާއިރާގެ ތަޢުލީމީ ދާއިރާގައި ހުރި ކޮންޓްރޯލްކުރެވޭގައި؛ ހަމަ މިއާދުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެންމެ ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށްލާނަން. އަދުލުއިންސާފު މި ދައުލަތުގެ އަބަދުވެސް އަދުލުއިންސާފުގެ ސަރުކާރުން ސިވިލް ސަރވިސްޖެހޭގެ ފަރާތުން އާންމު ރައްޔިތުން ފަންސާސް ހިންގަން ފަރުވާލަން ވަރަށް. ސަރުކާރުގެ މިނިވަން މުއައްސަސާއެއް މުޅިގައި ސިވިލް ސަރވިސް ހަދާލައި އޭނާ. އެއީ ކޮންމެ ފަރަތަކުން އަދި ސަރުކާރުގެ ހިންގަން ތިބި ފާރަވެރިކަން ނޫން. ސިޔާސީ ފުރުޞަތުދިނުމާ ޖަވާބު ނުލިބިގެން ދައުލަތް ވާހަކަ ވެސް އަދުލުއިންސާފުގެ އިސްވެ. އަދުލުއިންސާފުގެ ރިޕޯޓަކާއި، ދެން އެ މިހެން އެހެން ބަލާބަލައި އިތުރުގެއިގެ އެ މިހެންނަން ދިޔައީ ބާރުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރެވޭ ގޮތްތަކެއްގެން، ދިޔައިން އެދޭ ފުރުޞަތަށް ވާހަކައަކީ ހުރިހާ ނުލިބިގެން އެއް ވާހަކަ. އެއީ ސަރުކާރުން ނޫނީ ސިއާސީވެރިން ކޮންތުއްތަށް ކުރަމުންދާ ގޮތަށް؛ ސިވިލް ސަރވިސް އޮތީ މުސްތަޤިއްލު މިނިވަން މިނިވަންކަމާ އެއްކޮށް ހިނގާ މުޅި ވަކި މުއައްސަސާއެއް. މުޅިން ވަކި އުސޫލުތަކެއް ވަކި ގޮތަކަށް ތަރުތީބުކޮށްފައިވެސް. އެހެންވީމާ، އަދުލުއިންސާފުގެ ފާހަގަކޮށް އެނގޭ މި މަޖިލީހުގެ ތެރޭ ދައުލަތް ވާހަކަތަކުން ހުރިގާއެއްގައި، ސިޔާސީވެރިން ބެލުމަކުން، ތަޢުލީމީ ނިޒާމަށް ބެލުމަކުން، ސިއްޙީ ނިޒާމަށް ބެލުމަކުން، އަދުލުއިންސާފުގެ އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމަށް ބެލުމަކުން، އިޖުތިމާޢީ ބެލުމަކުން ހުރިހާ ދާއިރާތަކެއް؛ އެހެންވީމާ، މި ދައުރުގެ ސަރުކާރުގައި އަމަލުކުރަން ޖެހޭގޮތަކަށް އަދުލުއިންސާފު ގެންދިއުން މިހާރު މި ފުރަތަމަ އަދިއަދި އަދުލުއިންސާފު ހުއްޓަ ރަނގަޅު. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަދުލުއިން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، މިހާރު އަދުލުއިން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަހީބަށް.

ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަހީބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބައްޕަލަވަ ދާއިރާ އަދި ސިޔާސީ ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތެރިންނަށް ރަނގަޅު އުޖޫރައާއި އަދި އެކަށީގެންވާ އިނާޔަތްތައް ނުލިބޭ، މި މަޖިލީހުގެ ގޮތުން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާލާނެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީން ފައިސާލް ހުރަހެއްކުރުމާ އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާއެކު ޝުކުރުއަދާކުރަމެވެ.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ތަޢުލީމީ ދާއިރާއަށް ބަލައިލާ އިރު ތަޢުލީމީ ދާއިރާ ފެށިގެން މި ދަނީ ފަހަކަށް އައިސް ހަމަ ވީރާނާވަމުންދާ ތަނެއްގެ ގޮތުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ތަންތަނުގައި ޖަހާނުވީ ދުވަސްވީ ގިނަ މުދައްރިސުން، ގިނަ ސީނިއަރ ބޭރުވުން އެ ތަންތަން ދޫކޮށް އެހެން އިއްޒަތްތެރި ގެންބުރުން އެ ވިޔަފާރިތަކަށް ކުރުންސުލްމަކަން، ރަށްރަށުގެ ކޮލެޖުތަކަށް، އަދި ރިސޯޓުތަކަށް، އެ މީހުން ވެސް ދިމަދިމާލަށް ދާތަން މި ފެންނަނީ. ތަޢުލީމީ ދާއިރާއަށް ބަޖެޓާއިއަދަދުގައި އެދޭމިންވަރަށް ވިސްނައިލާފައިވާނެ މިހާރު، ތަޢުލީމީ ދާއިރާގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާކަމާ ޚާއްސަކޮށް މުދައްރިސުންނާ ހަމަހަމަކަން ސްޓާފް ތޮއްޓާގައި ދަރިންނަށް އެ ތަޢުލީމު އިންސާފުވެރިކަމާއި ހަރަކާތްތެރިވާ ބަދަލު ނޫން. އެ ބާރުވުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ދެކޮޅުހެދުން ބަޖެޓުގައި ފުރުސަތު ދީފައިވާ ގޮތް، އެކަމަށް ގެންގުޅޭ ދިރާސާތަކާއި ރަނގަޅުކުރުމަށް ހަރަކާތްތެރިވާ ބައެއް ކުރަނީ ވަރަށް ބާރުވުން ނޫން. އެ ބަޖެޓުގައި ކީރިތި ޤުރުއާން ދަސްކުރުމަށް ހުރި ބަޔަކު ވެސް ނުހިމެނޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސީނިއަރ އެއްޗެހި ވެސް ދޫކޮށް ހިނގައިދާ ވަރަށް މުދައްރިސުން ފައިސާގެ މައްސަލައިން ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކު ބޭރުވަމުން އެބަދޭ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ހާއްސަކޮށް ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ ބަޖެޓް ނުލިބުމުން ވެސް ޝަކުވާ އުފުލަމުން، ދަރިވަރުން ގޮވާލަމުން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސ. ކީރިތި ތަޢުލީމީ ދާއިރާ އިން، ސ. އަހުރެން ތަޢުލީމީ މަސައްކަތުގެ ވަރަށް ފުރިހަމަ ވެސް ވަޑައިގަންނަވާތީ ޝުކުރު އަދާކުރަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކިޔަވައިދިނުމުގެ މި ދާއިރާގައި ހުރި ގޮތަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ސ. ޖުމްލަ ސްކޫލުތަކުގައި ބަޔާންވެފައި ވާ ތާރީޚު އެ އެކި އަހަރުތަކާއި ދިމާވި މުއައްސަސާތަކާއި، އަދި ތަޢުލީމީ ކަންކަމުގެ އަމިއްލަ އެކިއެކި ބަޔަކު ނުހިމެނޭ ކިޔަވާ ދަރިވަރުން ތަރުތީބުން ކުރުވައިދޭ ކާމިޔާބު ހާސިލުކޮށް ނިމުނު ހިސާބުތަކާ ވަރަށް ބޮޑު އަދަދެއް. އަދި މިދިޔަ ދުވަސްވަރު ތަޢުލީމީ ކޮލެޖުން ބޭރުން ކުރެވޭނެ ސަނަދު ބޮޑު ކަމެއް އެ ވާހަކަ ދައްކަން. އަދި މިދިޔަ މި ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ ސްޓާފް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ އަދިވެސް މި ދަރިވަރުންގެ ތަޢުލީމު ހަމައެކަނި ކިޔަވާ ކުދިން ބޭނުންވާ ބޭނުން ހަމަ ކުރެވިފައިވާ ކަމެއް ކިޔަވައިދިނުމުގެ ކުރިން ވަރަށް ކާމިޔާބު. އަދި މިދިޔަ އަހަރުތަކުގެ ނަތީޖާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެގޮތުން ހާސިލުވެފައިވާ ބައެއް ކަންކަން ވަރަށް ގިނަ ތަޢުލީމީ ހަރަކާތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ. އަދިވެސް މި ދަރިވަރުންގެ ބޭނުންތައް އަންނަ ކަމަށް ހުރި ދަރިވަރުން ތަކެއްޗާއި ކަމަށް ހިމެނޭ. ތަޢުލީމީ ދާއިރާ، ތަޢުލީމީ ހާސިލުކުރުމަށް ބޭނުންވާ އެކަމަށް އަހަރެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ދާއިރާ، ސިޓީގެ ދާއިރާގެ ތަޢުލީމީ ކިޔަވާ ކުދިން ފައިސާ ޕްރޮގްރާމް އިތުރު ބަޔަކު ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސ. މިހާރު ދިރާސާ ކުރިއަށް ބޭނުމަކީ ސަރުކާރުގެ ޝުކުރިއްޔާ އަދި މިއަދު އަހަރެން ދަރިވަރުންނަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކިޔަވައިދިނުމުގެ ހަމަ ސިޓީގެ އަހަރެން ޒަމާނީ ތަޢުލީމީ ވަރަށް އެކި، ތަޢުލީމީ ކިޔަވައިދިނުމުގެ ވަރަށް ކާމިޔާބު، އެ މަސައްކަތަށް ވަޒީފާ ދަރިވަރުންނާއި ބޭނުންވެގެން ޝުކުރުވެރިކަން އަދި ކިޔަވައިދޭ ސަރުކާރުން ދާއިރާގެ ބޭނުން ތަޢުލީމީ ފަރާތްތަކުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސިޓީގެ ދާއިރާއަށް ބަޖެޓް އިން އަދިވެސް ދާއިރާގެ މައްސަލަ ތަޢުލީމީ ސިޓީގެ މަސައްކަތުގައި

މިނިސްޓަރުން، ޑެޕިއުޓީ މިނިސްޓަރުންނަށް، ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރުން، ޕްރިންސް މިނިސްޓަރުން އަދި އެ ދަރަޖައިގެ ސިޔާސީ ޒިންމާދާރުން ދިނުމަށް ދޫ ތަންތަނުގައި މިބާ އިސްލާހުކުރަނީ ދެމެހެއްޓުމަށް ދޫކުރުމަށް ބޭނުން އިޤްތިރާޙު ކުރަމެވެ. ދަރަޖައިގެ ސިޔާސީ މަޤާމުތަކުން ބޭނުންވާ ދުވަހަކުން ބޭނުންވެގެން ހުރިހާ މިނިސްޓްރީއަކުން އެންމެގިނަ، ހުރިހާ މިނިސްޓްރީން އެޖެންސީ ކުންފުނިތަކުގެ ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީން ފުރިހަމަކޮށް މި ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން އިޤްތިރާޙު ކުރަމެވެ. އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ ބަޖެޓުގެ ސިޔާސީ މަޤާމުތަކުގެ އިތުރު ... އިޤްތިރާޙު ކުރަމެވެ. އެ ބަޖެޓު ބޭނުންކުރާނެ ދުވަސް ... 17، 18 އަހަރުގެ ... ... އަދި ... 500 ... 500 ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމީ މައްސަލައަކަށް އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ބާރަށް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފަށް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ބާރަށް ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ނިޒާމީ މައްސަލައަކީ އެމް.ޑީ.ޕީ ވެސް ހިފާ ޤަވާޢިދާ ޚިލާފަށް ހިނގާ މައްސަލަތަކެއް އަޅުގަނޑުމެ ހަމަ ސަމާލުކަމަށް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިށީނދެވަޑައިގެންދެއްވުން އެދެން، ނިޒާމީ ނުކުތާއެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައެއްނުގަންނަން. ފެލިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރިއަށް ގެންގޮސްދެއްވުން އެދެން.

ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙައްބާސް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޝުކުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް ނަގައި، އަޅުގަނޑުގެ މައުޟޫޢު ބަދަލުކޮށްލަން ނޫނީ ޗެކް ބަދަލުކޮށްލަން މަސައްކަތްކޮށް ކުރިޔަސް އެ ކަމެއް ނުކުރެވޭނެ އިނގޭތޯ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަދިވެސް އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ ތަޢުލީމީ ނިޒާމަށް ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުތަކުން ވެސް، މި ސަރުކާރުން ވެސް ބޮޑެތި ބަޖެޓުން އިހުތިމާމުލިބިފައި ހުރީ. އަދިވެސް އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ ސިއްޙީ ނިޒާމަށް، ސިއްޙީ މަޝްރޫޢުތަކަށް، އަޅުގަނޑު ގްރޫޕުތަކަށް، ރީޖަނަލް ހޮސްޕިޓަލްތަކަށް ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުތަކުން މި ސަރުކާރުން ބޮޑެތި ބަޖެޓުން އިހުތިމާމުލިބިފައި ހުރީ. މީގެ ތިން ހަތަރު މަސްދުވަސް ކުރިން ގަސްދުގަނޑުގައި، ޚަރަދުކުރަން ސްކޫލް އެއްވެސް ޒާތީ ޖަހާއެއް، އެއްވެސް ސިއްޙީ މަޝްރޫޢެއްގެ އަމަލީ މަސައްކަތްކޮށްފައެއް ފުރިގެނެއް ކުރިއަރާފައެއްނުވޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ވާހަކަ ދައްކާނަން. މި ވާހަކަ ދައްކާނަން. ކުރަންޖެހިދާ ކުރާ ވާހަކަ ވެސް ދައްކާނަން. އެއްކޮށް އެކުވެމަ އެއްކޮށް އަރުވާ ވާހަކަ ވެސް ދައްކާނަން. އެކަމަކު ޝުކުރު އަދާ ވެސް ކުރާނަން. ނުކުރަންޖާ ނުކުރާ ވާހަކަ ވެސް ގޮވާނަން މި މެންބަރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި މެންބަރު އިހުތިސާބުކުރަނީ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަން، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަން. މި މެންބަރުގެ ހައްޤު ފިލުވައިއްޖެ ނޫނޭނޫން ސިއްޙީ މިނެއްގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސިއްޙީ މަޝްރޫޢު، އަޅުގަނޑުގެ ރަށް އެއީ ސ. އަތޮޅުގެ އެންމެ އާބާދީ ބޮޑު ރަށް ސ. ފޭދޫ އެއީ. އެ ތަނުގެ ސިއްޙީ މަރުކަޒުގައި އެކަށީގެންވާ މުވައްޒަފުން ނެތް. އެ ތަނުގެ މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަކަށް އެކަށީގެންވާ އުޖޫރައެއް ނުދެވޭތީ. އެކަށީގެންވާ އިނާޔަތްތަކެއް ނުލިބޭ. ސަރުކާރުތަކުން ވިސްނަން ކަންތައްތަކެއް އެބަ ހުރި. މިސާލަކަށް ފާމަސިސްޓުންނާ، އެކި ގޮތްގޮތަށް ސްޕޮންސަރކޮށްފައި ހިނގައިގެން އެބަ ކުރޭ މަސައްކަތްކޮށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދާއިރާގެ މެންބަރަކަށް ދާއިރާގެ 3 ރަށް ބިޑެއް މަޝްރޫޢަކަށް ޓެންޑަރުވެން ހުރި އެންމެ ފުރުޞަތު އެހެރި އަޅުގަނޑު ކޮންޓްރެކްޓަށް. ޝުކުރުވެރިކަމާ އެކީ މި ދަންނަވަނީ. އެކަމަކު ސަރުކާރަށް މި އުޅެނީ، ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުތަކުން ވެސް މި ސަރުކާރުން ވެސް މި އުޅެނީ މުވައްޒަފުން ނުލިބިގެންނޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބޭރު ގައުމު ސްކޮލަރޝިޕަށް ބަލައިލާ ހިނދު ބޭރު ގައުމު ސްކޮލަރޝިޕުގައި އެމެރިކާގެ ދާވާ ލިބިގެން އެއްކޮށް ނޫނީ ބޮޑު ޝަހުރު، ބާރިސްޓަރުގެ ވަގުތު އެއްކޮށް ދޮނޮލާން މުވައްޒަފުގެ ނުލިބިގެން ހޮސްޕިޓަލާ ދޫކޮށްލަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ދަންނަވަނީ ވަރަށް ރަނގަޅު ވާހަކަތައް. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް... ދެއްވުން އެދެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަމަ ވަރަށް އަދަބު އިޙްތިރާމާ އެކު މި ދަންނަވަނީ،

މިއަދު މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ގެނާނާ ދެތި ހަމަ ތާއީދުކުރައްވާ ފަހަކާ، އެ ބަދަލުގެނަން ކުރެވުނު ތަޤުރީރުތަކުގެ ވާހަކަ ދައްކަވައިދީ. ސުވާލަކީ، މިއަދު މި ގެނާނަން ބަދަލުކޮށް ނިންމުމައިފާނަމަ ދެން މިކަން ކަނޑާން ނަގައިދޭނީތޯ؟ އަޅުގަނޑު ތައުލީމީ ވަޒީރަން ދަންނަވައިލަން މިއަދު މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީސް އަޑުއައްސަވައިލައްވަން. ތައުލީމީ އެ މުއައްސަސާގައި ހުރި މައްސަލަތަކުގެ ވާހަކަ މިއަދު މި ދައްކަނީ ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ކަންކަމަށް އަމަލީ ހައްލެއް އަންނަން ބޭނުމީ. މި ކަންކަމަށް އަމަލީ ހައްލެއް އަންނަން ބޭނުމީ. ސިޔާސީ މަސްއޫލިއްޔަތަކަށް ދިމާވެފައި ހުރި މައްސަލަތަކުގެ ވާހަކަ ސިޔާސީ ވުޒާރާގެ ވެރިން މިއަދު އަޑުއައްސަވައިލައްވާނެ. އަޅުގަނޑު މި ބަޔަށް، އަޅުގަނޑު މި ބަޔަށް، އަޅުގަނޑު މި ބަޔަށް، ކާއްޔައި ދުވަހަކު އަޅުގަނޑުމެން ފެށުނުއިރުވެސް ސުވާލަށް ޖަވާބުދެއްވާ. ވަރަށް އުފާވެސް ޖަވާބުދެއްވާފައި، އެހާ ރިޔާސަތުން ޖަވާބުދެއްވާދީ ވެސް. ކަން ނުވަސް، ކަން ނުވަސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސ. ފެލިދޫ ސިޔާސީ މަޝްވަރާކަން 4 މުވައްޒަފުން ބޭނުންވެގެން ހޮވުމަ މިނިސްޓްރީން އެޕްރޫވްކޮށްފައި ފިނޭންސަށް ފޮނުވީމަ ފަސް ދިޔައިރު. ބަލަ ތައުލީމީ ދާއިރާގެ ސިޔާސީ ދާއިރާއާއި މުވައްޒަފުން މަޝްވަރާކުރަން، އެ ބަދަލުގެނަން ދަންނަވާ އިސްކޫލާއި އުޖޫރަ ދަރިވަރުންގެ އަތަށް އިތުރުކުރައްވާނެތޯ މި އުޅެނީ. ސުވާލު ސުވާލު އެކަން ކުރިއަށްދާނެ އެކަން ދެވޭ ދާއިރާތަކުން ފިޔަވަޅު އެޅުއްވުން. އަޅުގަނޑު ވިސްނާ ފަސް މި ދަންނަވާ ފުރިހަމައަށް ބަލައިލުމަށް ސިޔާސީ މަޝްވަރާތަކާ ސުލްހަވެރިކަން، އެ މުވައްޒަފުންގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ، އެ ބޭނުންތައް ދިމާވެއްޖެ އެކަކަށް ވަސީލަތްތައް މަޝްވަރާގެ ހައްލު ގެނެސްދެއްވާ. އެ ކަންކަމުގެ ނަތީޖާ ބަލައިގެން ބަލައިގެން. އެކަމަށް ފުރިހަމަ ހުސްކަމާ އެބަދު ބަލައިގަތުން ރަނގަޅު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ސިޔާސީ ދާއިރާ އަދި ތައުލީމާ ދާއިރާއަށް ދިމާވެފައި ހުރި މައްސަލަތަކާ ވާހަކަ، ކަނޑައެޅުންތަކުގެ ވާހަކަ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ވަރަށް ގިނަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވަރަށް ތަފުސީލުކޮށް ވިދާޅުވެދެއްވައިފި. އެހެންވީމާ، އެފެކްޓިވް ދައްކާނެ ވާހަކައެއް އަޅުގަނޑުގެ ނަމުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެއްވި ފުރުސަތަށް މަސްއޫލިކަން ވަރަށް އިހުތިރާމްކުރަން އެކަމަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. އަދި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވަރަށް ހާއްސަ ޝުކުރެއް ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލަށް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތެރިންނާއި ސިވިލް ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތެރިންގެ ޙައްޤުތަކަށް މި ސަރުކާރުން އަބަދުވެސް ކަށަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަމީން ފައިސަލް ހުށަހަޅުއްވި ގަރާރަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ތާއީދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އުނިވެރިކަންތަކާ ސިވިލް ދާއިރާއާ ތަޢުލީމީ ދާއިރާއަށް، މަސައްކަތްތެރިންގެ މުސާރައިގެ އޮނިގަނޑެއް އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން ގެނެވުނު ބަދަލާއެކު އެ ދެ ދާއިރާއަށް ވެސް ދިވެހިން ލިބުނު އުއްމީދުތަކެއް އާވެފައި ބައި. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު މި ގާނޫނަށް ބަދަލުގެނެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަންނަނީ ވޭނެއް ފަހަރެއް ނަ މަސްދަނީ ފެންވަރަށް މި ފަހަރު. ސަރުކާރުގެ، ސަރުކާރުން ތާއީދުކުރައްވާ ޕީ.އެން.ސީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެ ބަދަލުކުރެއްވި ހަމަ ބޭރެއް. އެ ބޮޑުމެންބަރުން ވަރަށް ސާފުކޮށް އުނިވެރިކަމާ ދާއިރާތަކުގެ ހަނި މަސައްކަތްތަކަށް. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ގާނޫނުތަކަށް އެ ބޮޑުވުން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހަރަކާތް ފުރުސަތުތައް އެ ބޮޑުމެންބަރުން ނެތިއްޖެ، އެ ބޮޑުވުން އެ ވިސްނި އެހެން ހަރަކާތް. އެހެންނަމަވެސް، ދިޔަ ހަނި ފުރުސަތުގައި އެ ބޮޑުވުން އެ ވާހަކަ އެއް ދަރަޖާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު އަޅާލުމޭ ސިޔާސީ މަޤާމުތަކުގެ ޖީބަށް ގޮނޑި ދުވަހު މަސައްކަތްތަކަށް ނިކަންނަން މަޤާމުތަކުގެ ވަޒީފާ ގޮތް ވާހަކަ. މަޤާމުތަކުގެ ވަޒީފާތަކުގައި ގޮތް ވާހަކަ. މަސައްކަތްތަކަށް ނިކަންނަންޖެހޭ މަޤާމުތަކުގެ ގާތުގައިގެ ތަފާތު ނިކަންނަންޖެހޭ، އެ ދުވަހު މުސާރައިގެ ހުސްކަމާ ގުޅުއްވާ ވާހަކަ. އެއީ ޖީބަށްޓަކާ މަސައްކަތްތެރި އެކަށީ ސިޔާސީ ވާހަކަ މަސައްކަތްތަކާ ނުނިމި ކަމަށް މި އިއްޒަތްތެރި ގުޅުއްވާ ދެކެނީ ވެސް ވެރިން ސަރުކާރު އުނިވެރިކަންތަކާ. ސިޔާސީ ގޮތް ހިނގަމުންދާ ގޮތަށް ދުވަހު އަހަރު ތަފާތުވާތީވެ ގޮތުން ކާރަ ނިކަން މަސައްކަތްތަކުގެ ތަފާތު ބޭނުމީ ބަދަލުކޮށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަން ނުދަންނަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިގޮތަށް މި ވަޒީފާތަކުގެ އަދުގަސްދުން ހަމަ ދޭތެރޭ ކަނޑައެޅުމުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ރަނގަޅު ކަންތައްތަކުގެ މިހެން ހަމަ އަހަރު، ޖީބަށްޓަކާ މި ދިޔަ އިންޞާފުގެ މުސާރަ ހައްޖޫލް ނެތި ސަރުކާރުން އެކަން ކުރިއަށް އެއް ގޮތަކަށް އެކަން ކުރިއަށްދާ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މިއަދު އެކީ ވާހަކަ ކުރާއިރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުން. މިގޮތަށް ހަމަހަމަ ސިވިލް ދާއިރާގައި، ސިވިލް ދާއިރާގައި، ވަރަށް ގިނަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވައިފި އެ ދާއިރާތަކަށް ބޭނުންވާ އެހެން ގޮތަކީ އަދަދަށް ވެސް ވިޔަ ފާރަވެ، މިހާރު ހުރިހާ ތަނެއް، މަސައްކަތްތަކުގަތުން މިގޮތަށް ނުވަތަ އެ ބޭފުޅުން ގަސްދުގާ، އެއީ ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމެއް ކުރިމަތިކަން. ހުއްޓުވާލެވޭނެ ނަތީޖާއެއް ވާހަކަ ކަމުގެ ހަމަ ހުށަހެޅިފައިކަން، ކަމުގެ ސިވިލް މަސައްކަތްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޖާގަދޭކަށް ފެށުމެއް، ދިރާސާގަ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދަރަޖަ ވާހަކަ އެއީ. ޚިދުމަތްތެރިޔާ މަސައްކަތްތެރިޔާ މަސައްކަތް މިހެން ވާހަކަ. މިއީ އިންޞާފު އަޅުގަނޑުމެން އަޅުއިވާ ބަޖެޓުން. މި ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް

ބައްލަވަމުން ސަރުކާރުން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް، ޚާއްސަކޮށް ސިއްޙީ ދާއިރާއާއި ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ ވުޒާރާތަކުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ކުރުމަށްޓަކައި ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީއާ ހިސާބުން އެ ކަންތައްތައް ހުއްޓިފައި، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި މަޖިލީހުން ޕާސްކުރި މި ގަރާރު، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މި ގަރާރު ބަލައިގަތުން، ކޮމިޓީ މަޝްވަރާކުރުމުގައި އެކިގައި މި ބޭފުޅުންނާ އެކަށީގެންވާ ރަނގަޅު ބައްޓަންކޮށްގެން ލިބިގެންދާން ކަމަށް. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް އޮތް ދުވަސްވަރުގައި ދިވެހިން މި ދާއިރާއަށް ނިކުންނަން އެ ބޭފުޅުންނަށް ރިޕޯޓުކުރުމުގެ ގޮތުން ކޮންމެހެން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުން. އޭގެއިތުރުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ދެންމެ ޕްރެޒެންޓޭޝަން ގެނެސް ފަރާތުން ގެ ކުރީގެ 500 ޑޮލަރުން މަސްދުވަހުން ވާހަކަ. އެއީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ އަސްލުގައި ބޮޑު ސުވާލެއް. އިޤްތިޞާދީ ބަޔަކީ؛ އާއްމު ހާލަތުގައި ގެސްޓު ހައުސް ބޮޑުބޮޑު ވިޔަފާރިކުރާ ބައިވެރިން ކުރާ ވިޔަފާރިތަކުން 30% އަށްވުރެ ބޮޑުވެއްޖެ. އެހެން އެބަ އޮތް ދިރާސާ ފަރާތް ސާފުކޮށް. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ މަހަކު 250 ޑޮލަރުގެ ވިޔަފާރިކޮށްފައިވާ 75 ޑޮލަރު 30% ގެ ޓެކްސްއަށްގެ ޑޮލަރަށް ނުހިމެނޭ އެ ބަދަލުވުން ނަގާ ޕެއްސާގެ ޑޮލަރު ނަގާނެ ވަރަކަށް އެ އޮތީ. 500 ޑޮލަރު ހިސާބުން ވިޔަފާރިކޮށްފައިވާ 158 ޑޮލަރުވަރު އަޅުގަނޑަށް؛ 150 ޑޮލަރުވަރު އެބަ ހާލަތުގައި. އެހެންނަމަވެސް، 500 ޑޮލަރުއް ނުވިތާ. ހަމަ ބޮޑު ސުކޫލުގެ އެއީ އިޤްތިޞާދީ ބަޔަކީ. އަސްއަލާފަސް ބޮޑު އޮތް މަސްއޫލިއްޔަތު ބަޔަކީ ސުވާލުތަކެއްގެ ބަދަލުގައި ހަމަ ބޮޑު އެއްޗެއް ޖަވާބުދާރީވާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ އަސްލަށް ބޭނުމެއް ނުވާ ބޮޑު ސަރުކާރުގެ މުސްތަޤުބަލު ދިމާ ޚިޔާލުފާޅުކުރަނީ. ޝުކުރިއްޔާ

ދެއްކި ޚިޔާލުފާޅުކުރަނީ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ވުޒާރާ. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ބާރަށް ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ ވުޒާރާ އިބްރާހީމް ޝަރީފަށް.

ބާރަށް ދާއިރާގެ ވުޒާރާ އިބްރާހީމް ޝަރީފް ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. ކަންޏާމިނު ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ ވުޒާރާ އަމިން ފުރުސަތު ހުރަހަށްވާފަދައި މިވަނީ ސިޔާސީ ގޮތުގެއް. މިއީ އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުޅާމިން އަޅުގަނޑުމެން ޚާއްޞަކޮށް. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް؛ މި ގޮތުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ތަފާތަށް ހަމަޖެހި ދާއިރާ އިޤްތިޞާދީ ވުޒާރާ ވިދާޅުވި ފާހަގަކުރެވޭ ހިސާބުން އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު ނުދެނީ ތަންފީޛު ރައްޔިތުންނަށް ދިވެހި. ފުރުސަތު. އަޅުގަނޑު ބަލައި ގޮތުގައި ދަރިވަރުންނަށް ސިޔާސީވެރިން މި އިޤްތިޞާދީ މަޖިލީހުން ހުރަހަށްވެގެން ފާހަގަކުރެއްވި އިތުރު،

އަސަރުކުރާނެ ދިވެހި ކޮންމެ ރައްޔިތެއްގެ ވެސް ހަމަ ކަންކަން ދިރާސާކުރަމުންގެންދާނަން. ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވާހަކަފުޅުގައި ވިދާޅުވި ޚަރަދުގައި 10،800 ރުފިޔާގެ މުސާރަ ލިބެމުންދިޔަ މުދައްރިސުންގެ މުސާރައިގެ ކުރިއެރުން ފެންނަވަނީ ހަމަ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުގައި ބޮޑުކޮށްދީފައި ވަނަ. ކަނޑައެޅިގެން ދޮޅު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކަނޑައެޅިގެން ދޮޅު 10،889 ރުފިޔާ ލިބޭ މި މުދައްރިސަކަށް އެ ބޮޑުވުން މުސާރައިގެ ކުރިއެރުން ގެންގޮސްދިނީ 13،000 ރުފިޔާއިން. އެއީ 2،377 ރުފިޔާގެ ކުރިއެރުމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ކުރިއެރުން ދީފައި ހުރި ގޮތަށް ޢުމުރުގެ ހައެއް ބޮޑުކަމެއް. ނުވަތަ ބޮނަސްގެ ހައެއް ބޮޑުކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ 3 ރުފިޔާއަށް ލިބޭ ޚިދުމަތް ލިބެނީ 5 ރުފިޔާއަށް ގަނެގެން. ދިޔަ އެންމެފަހު ކަމުގެ އަސްބާބު ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ހަމަޖެހޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ވަރަށް ރަނގަޅު ފާހަގަކުރެވޭ. މިއީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުން ދިވެހި ސިޔާސީ ފާއިތުވެދިޔަ އަދި ތަޢުލީމީ ފާހަގަކޮށް ދިރިއުޅުމަށް އެކަމު ވަރަށް ބޮޑު އަސަރުކޮށް މި ސަރުކާރުން ރައީސް ޖެހޭ.
މުޢައްޒަޒު އިސްލާހުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރަމުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޑިއަހައިން ކަނޑައެޅި މެންބަރުންނަށް އަސަރުކުރާނެ ކަންތައްތަކެއް ރިޢާޔަތްކުރުމަށް މިގެ ކޮންމެ ހާލަތެއް ބޭނުމަކަށް ފައިސާއާއި ޒިޔާދަވާ އެއްގަޑިއެއް ދެމުން އެއްގޮތަކަށް ބޭނުންކުރަނީމެވެ.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވަޒީފާއަށް ތަބާވެވޭ ބޭފުޅުންގެ ވާހަކަދެއްކުމުގައި ޚާއްސަ ޝަރުޠުތަކެއް ފާއިތުވެ ދިޔަ ބަޖެޓުގައި ފަދަގޮތަށް ބަޖެޓު ފައިސާތަކަކީ ހަމައެކަނި ޚަރަދުކޮށްފައި ބޭނުންކުރިކަން ބަލައި، ހެއްދެވި ބޭފުޅުންގެ އިބާރާތަކީ ބޮޑެތި ސުވާލެއް. އެއީ ވެސް ސުވާލެއް. އެއީ އޮޑިޓުކުރެވިދާނެ. ނޫން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިގޮތަށް ކޮންމެ ދިވެހި ފުރައް ރައްޔިތުންނަކަށް މި ސަރުކާރުން ހުރިހާ ކޮންމެ ވަގުތަކު އަދާކުރާނެ އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުންގެ އިތުބާރު އަމާޒުކުރަމުންނެވެ.
އަދި ހިނގައިދިޔަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަދާކުރާ ބަޔާންކުރި ދާއިރާގައި އަދާކުރާނެ ހުށަހެޅުމާ ހުރިހާ ކަމަކަށް، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލިހަށް ގެނެސް އިއުލާން ކުރިއްޔާ މެންބަރުން ޤާނޫނު ކަމަށް މި ކަނޑައެޅުމަށް އަމާޒެއް ސަރުކާރުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މުޤައްރިރުންގެ ބަޔާނެއް ފާހަގަކުރަން އެއް ބަދަލުގެ ސަބަބުން ފަރާތުން ރައްޔިތުންގެ ދުސްތޫރު ހަމަވެ ތަންދޭނީ ހުރިހާ މުޤައްރިރުން ނުކަމިތިމަށް. މި ބަދަލު ދުވަހު ބައިވެރިވާ ހާލަތް އުޅެނީ ހާލަތުގެ ދަށުން އެ ބަދަލު ތާރީޚެއް ރައްޔިތުން ބޭނުމަކަށް ނިކަމެތި ހަރަކާތްތަކުގެ މަސައްކަތްތަކެއް ވަކިކުރަން ހާމަކަމާ، ހުރިހާ ބަދަލުތަކުގެ އެކު ޤާނޫނީ އޮނިގަނޑެއް ހުރިހާ ކާމިޔާބީއަށް ހުށަހެޅިފައި ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތަކާ ގުޅޭ ހަމަޖެހިލުން މި ސަރުކާރުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކާކަށް ވެސް، މަޖިލީހުގެ ކޯޓު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މަޖިލީހުގެ އަދާކުރަން އަޑުއިވޭ އެމް.ޑީ.ޕީ ހުރިހާ ތަރައްޤީގެ ދަށުން ފުރިހަމަކުރުމަށް ވަޒީފާގެ އަދާކުރާ ދާއިރާ މި ދާއިރާގެ ވަރަށް ބޮޑަށް ކަމަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުން މުޤައްރިރުންނަށް ބަދަލެއް ދާއިރާގެ ބޮޑުވުންތަކެއް މަޖިލީހުގެ ދިނަ ވަރަށް ކަމަށްކަމާ ގުޅޭ. ދިނަ ކަމަށްކަމާ ބަދަލު އަދާކުރާ ބޭނުން އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން. ހަމަޖެހުމަށް، ރައްޔިތުން ވިޔަފާރިއަށް މުސާރައިގެ

އިންތިޚާބުތަކަށް ގަސްދުކޮށް ކަނޑައެޅި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެމް.ޑީ.ޕީގައި 2008 ވަނަ އަހަރު އުފެދުނު އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ސަރުކާރުން ހެއްދެވިގޮތަކީ ޗީފްކަރުން ދިނަ ވަގުތު ސޯޝަލްމީޑިއާގައި ހަރަކާތްތެރިވާ، ހުކުރު ދުވަހާއި ހޮނިހިރު ދުވަހަށް ބަންދުދެއްވި ދިނަ ވަގުތު ސޯޝަލްމީޑިއާގައި ނުފެނުނު. މަޖުބޫރުވެ ނުން މި ސަރުކާރުން ކުރީ. ހުކުރު، ހޮނިހިރު އަދި ސަރުކާރުގެ ރަސްމީ ބަންދު ދުވަހު މުވައްޒަފުން މަސައްކަތްކުރަން ނުޖެހޭނެ މި ސަރުކާރުން ބަންދުދީ. އެ ބަންދުތަކުގެ ސިޔާސަތާއި ދުވަސްކޮޅު ކަމަކީ އިސްކަންދަރުދުގެ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތަޅުމުގެ ދާއިރާއަށް އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން ވަރަށް ގިނަ ކުރިއެރުން ހޯދައިދިނީ ބޮޑު އިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހޮސްޕިޓަލް އެހީއަށް ބޭނުންވާ ދިރިއުޅުންތެރިންނަށް ތަޢުލީމީ ފުރުޞަތުތައް ހުޅުވައިދިނީ އަދި މުދައްރިސުންނަށް ވަޒީފާ ދެވިފައިވާ ބައިވަރު ފުރުޞަތުތަކެއް ވަރަށް ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ވަންދެން ދިނީ. މި ސަރުކާރުން 600 މުދައްރިސުން ހޯދައި ތަމްރީނުދެވިފައި ދިރިއުޅުންތެރިންނަށް ތަޢުލީމު ދެވިފައި ބޭނުން ދިރާސާ ކުރިއަށްގެންދަވާ ފުރުޞަތު ވެސް ދިނީ. އެ ފުރުޞަތުތަކަކީ ދިރިއުޅުންތެރިންނަށް މި ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތަޢުލީމީ ދާއިރާގައި އުނގެނުމުގެ އަދި ދިރިއުޅުންތެރިންނަށް އިސްކަންދީފައި ޚިދުމަތް މަސްއޫލިއްޔަތު ފުރަތަމަ، އެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ތަފްސީލް 135 ދިރިއުޅުންތެރިންނަށް ސްކޮލަރޝިޕް ދިނީ ދިވެހި މުދައްރިސުން، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ދިރިއުޅުންތެރިންނަށް ތަޢުލީމު އުނގެނުމަށް ބޭނުން ސްކޮލަރޝިޕް ދިނުމަށް މި ގޮތުން ހުރަހެއްނުވި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފުރުޞަތު ނުހިފިވާލާ ހަރަކާތް ބޭނުން މަސްއޫލިއްޔަތު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒަމާނުގެ ވަޒީފާން ވަޒީފާތަކާއި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދި ހަމަ އެހެންމެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ގޮތުގައި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް އެމް.ޑީ.ޕީން ތިބޭގޮތަށް ދިވެހި ތަޢުލީމީ ދާއިރާއަށް ރައީސް މުއިއްޒުގެ މި ސަރުކާރުން 200 މުދައްރިސުން ތަމްރީނުކުރުމަށް ބޭނުން ހޯދައި ފުރުޞަތުތަކެއް ހިންގައިދިނުމަށް ނުހިފާލެވި ހަރަކާތް ބޭނުން މަސްއޫލިއްޔަތު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑަށް، ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ ތަޢުލީމީ ދާއިރާ ފުރަތަމަ ހިސާބަކީ 2008 ވަނަ އަހަރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އުފެދިގެންދިޔައީ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން ކުރުމުގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޖިޔޮގްރަފީ އިތުރުކުރެވޭ ފުރުޞަތުއާއި، ބަޔަކު ދުވަސްވަރުގެ ފުރުޞަތުއާއި، ޑިގްރީ އެޑިޔުކޭޝަނާއި، ދިވެ އުނގެނުމުގެ ހުނަރުތަކުގެ ތަޢުލީމު އެޑިޔުކޭޝަނާއި، ރަނގަޅު ބޭނުމަކަށް މަސައްކަތްކުރާ އެޑިޔުކޭޝަނާއި، ޕްރައިމަރީ ސްކޫލު އެޑިޔުކޭޝަން ފަދަ އެޑިޔުކޭޝަން ދާއިރާ ގަވާއިދުން މުވައްޒަފުންނަށް ލިބިދޭ 7،000 ރުފިޔާ ލިބޭ މުވައްޒަފުން އިތުރުކުރެވޭ ގޮތަށް ފަސޭހަކަމާއި ހަމަ ލިބުނުތަކުގެ ނިޒާމުތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު ކުރިއެރުވި ހާލަތުގައި އެމް.ޑީ.ޕީން ފުރަތަމަ އުފެދުނު ސަރުކާރު ނިންމައިލި ގޮތަކީ ކާކުހެއްޔެވެ؟ ހުރިހާ އެއްޗެއް އުފައްދާފައި އެއަރޕޯޓު އިންސަފުތަކެއް ލިބޭ ގޮތް ކިހިނެއް. މިއީ މުދައްރިސުންނަށް ބޭނުންވާ ތަޢުލީމީ މަސައްކަތްތަކުގެ ވަޒީފާ ދިނުމަށް ދިނީ، ދިނީ، ދިނީ، ދިނީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދިނީ ހަދިޔާ ކުރިއަށް. އަދި ހަމައެހެންމެ، ބޭނުން ތަޢުލީމީ...

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޑުކޮށްލައްވާ! ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލައަކަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

<u>ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަމީން ފައިސަލް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ގިނަ އިރު މަސައްކަތްކޮށްދޭތީން، އެ ވަރަށް ގިނަ ދުވަސްވެއްޖެ ހުރި އިރު ވެސް ނުބުނަން. އަޅުގަނޑަކީ 2007 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން މުދައްރިސެއްގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރި މީހެއް. ބާރަށް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ވާހަކަދައްކަވައިފި ބަދަލު އައީ 2008ން ފެށިގެންނެއް ނޫން. އެއީ އެ ބޭފުޅާ ނިސްބަތްވާ ރައީސް ނަޝީދުގެ ވެރިކަމުން ފެށިގެން އަދި. އޭރުގައި ވެސް އަޅުގަނޑަކީ މުދައްރިސެއް. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ބޮޑު އޮޅުވައިލުމެއް އޮޅުވައިލަނީ. އެއީ ކަނޑައެޅިގެން ދޮގެއް އެ ހައްދަވަނީ. އެހެންވީމާ، އެކަން ފާހަގަކޮށްލަން. ހާލަތަކީ މި އިޞްލާޙުތަކާއި އެކުލަވައިލެވުނު އެ ބަދަލު އައީ 2008 ން ފެށިގެންނެއް ނޫން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިޚްތިލާފުވާ ވާހަކަދެއްކެވުން އެދެން. އިއްޒަތްތެރި އެއްވެސް، އިއްޒަތްތެރި އެއްވެސް މެންބަރަކު ވާހަކަފުޅުގައި ބާޠިލް ވާހަކަދެއްކެވުމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ޤަވާޢިދާ ދެކޮޅުން. ދެން ހަމަ އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ދަށްކޮށް ވާހަކައެއް ދެއްކެވުން އެއް މެންބަރުން ކިޔަވާދިނުމަށް ހުޅުވާލެވިފައި ހުރި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ތެރެއިން ނެތް. އެހެންވީމާ، ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް ގޮތުގައި ބަލައެއް ނުގަންނަން. ބާރަށް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރިއަށް ގެންދަވާށެވެ.

<u>ބާރަށް ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝުޖާޢު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑުމެން ދޮގު ނަހަދާން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ދެއްކީ ފެންނަން ހުރި ބަޔާނެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މުދައްރިސުންނަށް ހަމަޖެހިގެން ކަމަށް ބޭން މި ދޫކުރި އެމްޑީޕީ ސަރުކާރު ކަނޑައެޅިގެން ހަށް އަހަރުތެރޭ ދިވެހި ނިންމައިދީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދުސްތޫރީ ވަކާލާތު ކޮށްދީ ބަހުރުން ދިރުމަށް ފަރާތެއް، މުޅި ދައުރު ހިންގުމަށް ބާރުގެ ވެރިކަމުގައި އަދި ވަރަށް ނިޒާމީ ކަނޑައެޅިގެން ހަރުދަނާ ނިޒާމެއް ގެނައީ އެމްޑީޕީން. އިސްތިހާރުކޮށް ހެދި އެ

ނިޒާމު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޑިސެންޓްރަލައިޒޭޝަނާއި ރިޕޯޓަށްބަލާ ކޮންމެ ދަރިވަރަކަށް ތިބޭން ވިދާޅުވެފައި، ފެންނަމުންދިޔަ އިސްލާހު އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕޮލިސީގައި ފެނިގެންދިޔައީ. ޑިސެންޓްރަލައިޒޭޝަން ހިޔުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔައީ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކޮންފަދަ ބޮޑު އިސްލާހުތަކެއް. މިކަން ކުރީ ކޮން ބައެއްތޯ؟ ރަށްރަށުގައި ތިއްބަވާ އެލް.ޖީ.އޭ ޖަގަހަ އޮޑިޓްކޮށް މިހުންނަނީ ވަހިސާބުން ކުރި ކަމެއް މިއީ. ދުވަސްކަންތައްތަކާ މުދައްރިސުންގެ ސިޔާސަތަކީ ފައިސާއަކަށް ކުރި ކަމެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ބަޔަކުގައި އެ ފައިސާ ޖެހުނީ ފުރުސަތުގައި މުއައްޒަފުން އިތުރުކުރުމަށް ސާފުކުރި ނަމަ ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން އުފާވެސް. އަޅުގަނޑުމެންގެ މުއައްސަސާތަކާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިވިލް ދާއިރާގައި ހަރުކާތްތެރިވާ ބޮޑުވުން އުފާވެސް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ ޑިސެންޓްރަލައިޒޭޝަން ހިޔުމަކީ ގޮސްދުން އިއްޒަތްތެރި ބައެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔައީ. މިއީ އިހުސާސްތެރިކަމެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ހިތްވަރުދެނީ މިފަދަ ކަންކަން އެލް.ޖީ.އޭގެ ސަރުކާރުން ހިންގާފައިވާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބަޖެޓްގެ ފައިސާއިން، އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ނިންމައިލަން ހިފޭނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ހާލު ރަނގަޅުކަން؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެނގޭނެއިން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސާކީ ޗީފް ވަރަށް ބޮޑު ރިސްކަކީ ބޭފުޅެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ފައިސާއެއްގެ ބޮޑު ރިސްކާ ޖީބުވަޅިން ހުރިހާ ބޭފުޅެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސިވިލް ފައިސާގެ ކޮމިޝަނުން ފޮނުވައިދިން ސަލާމަތް ކަނޑައެޅިފައި ގެއަށް ޓެސްޓްވައިލިމަ ހަރުގެއްކީ ނިޒާމީ ވެގެންދިޔައީ. ކޮންބައެއް ކުރީ ކަމުގެ؟ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އެދި ގޮވާލަން މި ދަނީ ހޮލިޑޭތަކުގެ އެހެނިހެން ބަންދު. ފައިސާކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިވިލް ބޮޑެތި ކާރިސާތައް ކުރިމަތިވާ އިރު ރަނގަޅަށް މިގޮތަށް ފެށި އެ ބާރުތަކެއް އެއީ ބިޔަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަމަކު އޭ.ސީ.ސީ މިއީ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން މިވަނީ އޮޑިޓް ކުރައްވާފައި އެ ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ސަރުކާރުން ހިންގާފައި ބަޔަކު ކަނޑައަޅާ މިކަމުގެ ރިޕޯޓު މިގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން ދިޔައީ. މިއީ ކޮންފަދަ އަނިޔާއެއް ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ފޮނުވައިދިން ކަނޑައެޅިފައިވާ ގެއަށް މިވެނި ކަމެއް. ކޮންބައެއް ބޮޑު އެއްޗެއް؟ އަދި ޓީ.ވީ.އެމް ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގޮތުން ކާރިސާ ޖެހިފައިވާ އަދި ނުވަތަ 2 ސަރުކާރުން އިންތިޒާމު ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް. އެ އެކި އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުގައި. ރައީސް މުއައްސަސާގެ ފިޔަވަޅުގެ މިވި 2 އަހަރު ކުއްލިވެރިކަމާއި އިތުރު، އެ މަސައްކަތް ފެށުނުއިރު ނަތީޖާ މި ސަބަބުން، އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ފޮނުވުން ފެށުނުއިރު ނަތީޖާ މި ސަބަބުން ފާއިތުވި ފަސް އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި. އަޅުގަނޑުމެން 2013 އިން 2018އަށް ކުރި ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ފިޔަވަޅުގަދައެއް ނޫނީ ދިވެހި ސަބަބުން ފައިސާގައި ކަރަކާސާތިކޮށްފައިވާ ބަޖެޓުގެ ދަރަނި ކަންތައްތައް ގެނެސްދިނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކޮންމެ ބަޖެޓްގައި މިސްރާބެއް ޖެހުނު ފުރުސަތު، ކަނޑައެޅި ކޮން ބައެއްތޯ؟ މި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ގެންގުޅޭ މިސްކިތްތަކާއި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނިޒާމުގައި އިންސާފު؟ އަޅުގަނޑުމެން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ސަރުކާރުން އެކަން ކުރެއްވި އިންސާފު. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓުގެ ދަރަނިތަކާއި ސިވިލް

ދާއިރާއަށް ދުވަހަށްޓަކާއި ކުރިއެރުވުމާއި ފުރުޞަތުތައް ގެނައުން މި ސަރުކާރުން، ޙަރަކާތް މުހިއްމުގެ ސަރުކާރުން. އެ އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރީގެ ސަރުކާރުން. ސިއްޙީ ދާއިރާ ވެސް ހަރުދަނާކުރުމަށް، މުޅި ނިޒާމު ފުރިހަމައިން އެމް.ޖީ.ޑީގެ ދަށު ސަރުކާރުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ތަޢުލީމީ ދާއިރާ އިޤްތިޞާދުފުޅާކުރުވުމާ، އަޅުގަނޑު މި ނިންމައިލަމުން ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޖީޑީޕީން އުއްމީދުކުރައްވާނީ މި ބަޖެޓުގެ ހަރު ޖަލްސާ ދުވަސްކޮޅަށް އިޤްތިޞާދުފުޅާކުރުވުމާ މުސްތަޤްބަލުގައި އޮތީ. މި ސަރުކާރު ޙަރަކާތް މުހިއްމު މި ބަޖެޓުގައި ޚިދުމަތްތަކަށް ހައްދު މިންވަރު އިޤްތިޞާދުފުޅާކުރުވުމާ މި ސަރުކާރުން ދޫކުރެން. އަދި އެމް.ޖީ.ޑީން އަދުވާފައި އޮތް ފަޔަވަހަށް އިޤްތިޞާދުފުޅާކުރުވުމާ މި ދާއިރާގައި ހިދުމަތްތެރިންގެ ގައިން ނައްޓާލާނަން. އިޤްތިޞާދުފުޅާކުރުވުމާ އެ ބަޖެޓުންނޭ، އެ ބަޖެޓުން ދެއްވާ ހިދުމަތްތޭ، ދިވެހި ދައުލަތުން ބަލަހައްޓަނަ، ބައިވެރި މިންވަރު އެ ބަޖެޓުންނަން ބަޔާންތަކުގައި ލިބޭ ބަލާނެ ގޮތުގައި އިޤްތިޞާދުފުޅާކުރުވުމާ މި ސަރުކާރުން ކަނޑައެޅިގެންނެން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޓަކައި.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ އާޒިމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.

ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުށަހެޅިފައިވާ ގަރާރަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. ބަޖެޓަކީ ދާއިރާއާއި ސިޔާސީ ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތެރިންގެ އިޤްތިޞާދާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހެޅިފައިވާ ގަރާރާ ގުޅޭގޮތުން ވާހަކަދައްކާ އިރު، އަޅުގަނޑުމެން ދާދަފަހުން ފާސްކުރި އެންމެ މުހިންމު އެއް ކަމަކީ، މި މަސައްކަތު ފުރުސަތު އަދި ގޮތައި، ތަރުތީބުކުރަ ސަރުކާރުތަކުން މި މަސައްކަތް ބަލަހައްޓަން ކުރުވުން މަސައްކަތެއް، އަދި އޭގެ ނަތީޖާއަކީ ކުރިއެރުވުމެއް. މި ތަން ޒުވާނުން އަޅުގަނޑު ދިރާގުގައި ވަޒީފާއަދާކުރައިގެން އެބަޖެހޭ. ބަޔަކުގައި މި މަސައްކަތް ފުރަތަމަ ފެށިގެން އައިސްފައި އޮތީ، 2005 ހިސާބުގައި ވޯލްޑް ބޭންކާއި އައި.އެލް.އޯއިން ދިރާސާތަކުގެ މުސާރައިގެ ކޮންސެޕްޓަކަށް ހެދި ދިރާސާއަކާ ގުޅިގެން. މި ދިރާސާގައި ބަލާފައިވާ ވަސް، ދިރިހުރުމުގެ ދަރަޖަ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރަތަކަށް އެއް ހަމަކުރުމާއި، ނަހަމަކަން ނައްތައިލުމާ ގުޅޭގޮތުން ހުރިވަރާ ދިރާސާއެއް. އެކަން ބަރާބަރުކުރުމަށް ޖަހައި ހުރިވަރާ ދިރާސާއެއް. އެ ދިރާސާގައި ބަލާފައިވާ ވަސް ދަރުމަތައް މުވައްޒަފުންގެ މުސާރަތަކަށް ހަމަހަމަކުރުވުމަށް ވާހަކަ. އެކަމާ ގުޅިގެން ފަރުވާދީފަ ހުރިހާ ސަރުކާރުތަކުން ވެސް އެކި ފެންވަރުގައި، އެކި މަސައްކަތްތަކަށް ވަސް ކުރިވެފައި.

އަދި އެކި ގޮތްގޮތުން މިކަން ބައްލަވާކަން ވެސް ވަނީ މަސައްކަތްކުރައްވާފައި. ނަމަވެސް، 2022 ވަނަ އަހަރު، އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގައި މިކަން ބައްލަވާދުވަހަން ޖަކާއި ގެންދިޔައި ވަނީ، ދިރާސާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ގެންދިޔައި ވަނީ ދެ ގޮތެއް. އޭގެ ތެރެއިން ފުރަތަމަ ގޮތަކީ، ސިވިލް ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުންނާއި އަދި އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރަތަކަށް ބޮޑުކުރާ އިރު ބޮޑުކުރާނީ ބޭސިކް ސެލަރީއާއި އަދި އޭގެ އިތުރަށް އެ ބޭފުޅުންގެ އިތުރު ގަޑީގެ މުސާރައާ އެއްކޮށްނޫން. އެއީ އެއް ގޮތް. އަނެއް ގޮތަކީ، ދެން ބޭސިކް ސެލަރީ އިތުރު ގަޑި ނުލައި ބޭސިކް ސެލަރީ ބޭސިކްގެ ގެންނަ ބަދަލުތަ ގެނެސް. އޭގެ ތެރެއިން 2 ގޮތް ހުށަހަޅުއްވާފައިވަނީ. އޭގެ ތެރެއިން އެއް ނިންމަވާފައިވަނީ ގޮތަކީ، އިތުރު ގަޑި ފައިސާ ނުދީ މުސާރަ ބޮޑުކުރާ ގޮތް. އެހެންވީމާ، މި ބައްލަވައި ގެނައުމުގެ ގޮތުން މި ބަދަލު ގެނެސްފައި ވަނީ ޕޮލިސީ ދިޔަ ސަރުކާރުގެ 2022 ވަނަ އަހަރު. އޭގެ ނަތީޖާއެއްގޮތުން ރަޖިސްޓަރޑް ނަރުސުންގެ މުސާރަ، އޭރު ހުރި ނުވަ ހާސް، ގޮތުގަނޑެއްކަން ނުވަ ހާހުން އެގާރަ ހާހަށް ބަދަލުވެގެންދިޔައީ. އަދި ޓީޗަރުންގެ މުސާރަ ވެސް، ބޭސިކް ސެލަރީ ހަމަ ގޮތުގަނޑެއްކަން ހަތަރު ހާހަށް ދަރަޖާގެ މުސާރަ ބޮޑުވެގެންދިޔައީ. އެކަމަކު ކޮބައިތޯ ނަތީޖާއަކީ؟ ނަތީޖާއަކީ، އިތުރުގަޑީގެ މުސާރަ ނުދިނުން. ނުދޭގޮތަށް ހިންގުން. އެހެންވީމާ، އެއީ ބަޖެޓަކީ، ހިންގުމަކީ. ނަމަވެސް، ސިވިލް ބޭނުމަކަން ޖަކާއި 10%ގެ އިތުރުކަމުގެ ދިމާން ކަމަށް އެ ޚަރަދުގަނޑު ބަރާބަރުކުރެވިފައިވޭ. އެއީ ބަޖެޓްގައި މިކަން އުފެދިގެން އަދި ގޮތަކީ. އެހެންވީމާ، މިއީ ބައްލަވާ. އަދި އޭގެ އިތުރަށް މި މުސާރައިގެ ޚަރަދު ބަރުދާސްތުކުރެވެންދިޔަ އިރު އެ ދާއިރާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ސްޓާފުންނަށް އަދި މަސައްކަތް މުދުންގެ މުސާރައަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް ގެނެވިފައިނުވާކަން ރިޕޯޓްގައި އެއްކޮށް ފާހަގަކުރަން. ބަޖެޓްގައި މި މަސައްކަތަކީ އުފެދިފައިވާ ބޮޑު މަސައްކަތްތަކެއްކަން އަދިވެސް ގަބޫލުކުރަން. ގޮތްތަކުގައި މި ކަމަށް ބަޖެޓްގެ ގޮތްގޮތުން އެބަޖެޓަ. ބަޖެޓްގެ ގޮތްގޮތުން މަސައްކަތްކުރާ އިރު، މިކަމުގެ އެބަޖެޓް ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ހާލަތު ކޮބައިތޯ ބަލަން. އަދި މިގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސައްކަތުގެ ފުރުޞަތު އެންމެ ގިނަ ބަޖެޓަކީ ކޮބައިތޯ ބަލަން. ބަލާފައި އެ ބަޖެޓު ގެނެސްދެން ނޫނީ މިކަން ބަޖެޓްގެ ނުހަނު އަޑުއަހަން ގޮތްތަކުރަން. އަދި އަނެއްކާ މިގޮތުން މި ޚަރަދުތަކަށް ދެ ދާއިރާއަށް ބަރާބަރުވެގެންދިޔައީ އިރު، ދައުލަތުގެ އެހެން ދާއިރާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ޚަރަދުތަކަށް މި ބަޖެޓު ގެންދިޔައިން ނުވޭ. އެހެންވީމާ، އެއީ ނަތީޖާ އަޑުއަހަމުންނަން މިއަދު ފެނިގެން މި ދަނީ. ބަޖެޓްގައި ދިނުމާއި ހިލާ ޗޯދުވެސް، ދިނުމާއި ހިލާ ފައިސާއެއްގައި ވެސް ސިވިލް ދާއިރާއާއި، ތަޢުލީމީ ދާއިރާއާއި ވަރަށް އިސްކަންދީ ދާއިރާ. އެ ދާއިރާގެ މުސާރައިގެ ތަރައްޤީ ހަމަހަމަކަން އަދާއިގެން ނޫނީ އަދާކުރެވޭނެ ޒަމާނީގެ ތަރައްޤީއާއި ކުރިއަރުވުން ހާސިލުކޮށްފިން ކަމަށް ޝާހިދުވަނީ އެއީ ކުރިއަށް. އެހެންވީމާ، އަދާކުރެވޭ ހުނަރާ ގޮތަކީ، މި ގެރާ ބޮޑު ގޮތުން ކޮމިޓީ ސްޓްރޭޓަޖީ ނަމަވެސް އަދި އެހެން މުއައްސަސާތަކުގައި ނަމަވެސް ބައްލަވާތަކަށް، ފެންނަށް ވިސްނައި، މި ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ހާލަތު

ހޯދައިގެން މިއަދު ބަދަލެއް ގެނައުމަކީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޙުސައިނަށް.

ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މިއަދު ތަޢާރުފު ދާއިރާގެ ވާހަކަ ދައްކައިލާއިރުގައި، އަޅުގަނޑު ހިތްވަރާ މި ސަރުކާރުން ތަޢާރުފު ދާއިރާގައި އިންޑިޔާގެ ބަދަލެއް ގެނައުމަކު ޖަހައި މިއަދުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަންކަން ކުރައްވަމުން ގެންދަވަނީ. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި މަޖިލީހުން ފެނޭ ފެނިގެންދަނީ މިއަދު މި ސަރުކާރުން ފެށޭ ފެނިގެން އެބަދޭ. އަޅުގަނޑުމެން ކުޑައިރުއްސުރެން ފެނިގެން އަޅުގަނޑުމެން ކުލާސްރޫމުތަކުގައި އޭ.ސީއާ ވާހަކަ ދައްކަމުން އައީ. ކިހިނެއްތޯ ފެނިގެންދަނީ؟ މިއަދު ޖެހޭ. މުޅިއްޖެ މި ސަރުކާރާ ހަމަޖެހުމަކުފުރާގައި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ފެނިގެން މި ދިޔައީ މުޅި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ސްކޫލްތަކެއް، ހުރިހާ ސްކޫލްތަކެއް، ހުރިހާ ސްކޫލު ޑެސްކް، ހުރިހާ ހޮސްޕިޓަލެއް އޭ.ސީ ކުރެވިގެން އެ މަސްޖިދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު ފެނިގެން މި ދިޔައީ. އާދެ! މިއީ ޝަކުވާއެއްވެސް ނެތް ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކޮށްދިނުމާ ހުރިހާ ޗެކްޕޮއިންޓުތަކުން ތިބެގެންދިޔަ ވަރަށް ބޮޑު އުފާވެރިކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އަދި ހަމަ އެހެންމެ ދަރިވަރުންނަށް އެ ކުދިން ކިޔަވަމުންދާއިރުގައި އެ ވާ ހޫނާއި، އެ ކުރާ އިހުސާސްތައް މިއަދު މުޅިން ބަދަލުވެގެން ގޮސްފި. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވާ ތަރައްޤީއަކީ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރުގައި ބަޖެޓަށް ބުރަވާން، ބުރަވާން ހިތަހިތާ މިވީ. ކަނޑުވާލަން ނުކުރުން. އެކަމަކު މިއަދު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކުރައްވާފައިވާ ކުރިއެރުމުގެ މިއަދު އެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ ދާއިރާ ޖަލްސާއަކުން އަޅުގަނޑުމެން ނުކުރެވޭ. އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަމާއިގުޅޭ ވާހަކަ ވެސް، އެއީ އިދާރާގެ ޗެއާމަނުގެ އެއް ކަމަކީ ވިޔަފާރި އެ ވާހަކަ މި ދަންނަވަނީ ދެކަމަކުން. ހަމަ އަބަދުވެސް ވާހަކަދެއްކެވި ދާއިރާ، ނުކުތާތަކާ ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ އެކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ ދެންވެސް ދާއިރާކަންކުރުމަށް. ކުރުމަށް ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާއިރުން އެބަޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން ސިއްރު ހަމަޖެހޭ ވާހަކަ ދާއިރާއިގައި، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަޖެހޭ މިއަދު އައި.ޖީ.އެމް.އެޗްގައި ކުޑަކުދިން އަލަށް ސަރުޖިކަލް ވާޑެއް ހުޅުވިގެންދިޔައީމަ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހަދާފައި ހުރީ؟ މި ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑުމެން ވަޒީފާއެއް ބައްޕަފުރިޔަލް ކަންކަން ކަނޑައެޅިފައި ހުރީ ކޮބާ؟ މުޅި ވަގުތު އާސީ ކަނޑައެޅި. ހުރިހާ ބޭފުޅުން،

ދުވަހަކު ވެސް އައި.ޖީ.އެމް.އެޗްގެ ވޯޑެކުން ނުލިބޭ ޚިދުމަތް އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ސަރުކާރުން އެ ގެންދަނީ ފޯރުކޮށްދެމުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިދިކޮޅު ޕާޓީއަކަށް ނުފެނޭ މި ތަނެއް. އަޅުގަނޑު ހިތްހަމައާ ޕާރުލިމެންޓާ މި ބޭފުޅުން އަމިއްލަފުޅުގަން މި ތަންތަނުން ވަޑައިގެން މި ކަންކަން ބަދަލުވާފައި، ރައްޔިތުންނަށް އުޅުންއަރާގޮތަށް ވާހަކަދެއްކުމުގެ ބަދަލުގައި، ރައްޔިތުންނަށް ޚަރަދުކޮށް ހޯދައިދިނުން މި ބޭފުޅުން ނުލިބި ޕާޓީގެބޭފުޅުންނެވެ؟ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ބޭނުންކޮށް އޮފީހުން ޑޮކްޓަރުންނާއި ނަރުހުން އިސްކަންދީ ބައެއް ގޮތަށް މި ތަނުގައި ދެނެގަނެ އާ.ސީ.ޖީގެ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤުބަލުން ވާހަކަދެކުން ދަތުރުކުރުން ދިރިއުޅުމުގައި، ކަނޑައެޅިގެން އުޅުއްވައިދިނުމުން، ތަރުތީބު ހަރަދު އެ ބޭފުޅުން ރައްޔިތުންނަށް ދޭން ބޭނުންވާކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު ވެސް މި މަޖިލީހުން ފެނިގެންދިޔައީ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ކުރީ، ގުދުރަތީގައި ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ކުރުވާން ގޮތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުއްޓުވައި ދޭތީ. ސަރުކާރުން، ޓެކްސް ދައްކައިގެން ރަނގަޅުގޮތުގައި، ވިޔަފާރިކުރަން އުޅޭ މީހާއަށް، އެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެއްލިގެންދާ ތަން އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެންދޭ. އެކިއެކި، އެކިއެކި ބޭރުގެ ސަރަޙައްދުތަކުން، އެކިއެކި ކޮންޓެއިނަރުތަކުން، ހިލޭ ގެއްލި ކުރާ ތަންތަނުން އަމިއްލައަށް މުދާ ގެނެސް ގެނެސްފައި، އެ މުދާ އަމިއްލައަށް ބޭނުންކުރަނީ ވެސް ނޫން. ޓެކްސްއެއް ވެސް ދައްކާކަމެއް ހަމަ ވިޔަފާރިކުރާ އުސޫލުން ގެއިވެޔާކުރަމުން، ގެއިވެޔާކުރަމުން، ގުދަން ކުދިކުދި، ކޮންޓެއިނަރުތައް، މިހާރު ވިޔަފާރިތަކުން މިއަދު އިނދަޖެހިއްޖޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޖެޓުގައި ގަބޫލުކުރަމުން ނުވެ. މިއަދު ވެސް ނުހިނގާ ބަޔަކަށް އެ ހުރީ ބޭނުމުގައި މިފަދަ ސަރަޙައްދުތަކުން ޑިއުޓީ ގަނޑަ 30% ޑިއުޓީކުރުވާން ވާނަ. އެގޮތް ބަދަލުކުރަން ދިއުމަކީ ބޭރުނުކުރުން ޖާފާ ނަގަން ބޭނުންވީމާ އެއަށްވުރެންވެސް ޑިއުޓީ ވަރަށް ބޮޑުކަމަށް ނަމަ. އެހެން ޒިންމާދާރު ހިސާބަކުން ޑިއުޓީ ވަރަކަށް އެ ސީޕީއަކު، އެ ބަލާނުލައި ނަމަ. އެ އިޤްތިޞާދު ނަމަ. އެކަމަކު، އުފެއްދުންތެރި މާރުކެޓަށް އަރައިގަނެފާސް އެ ވަރަކަ ގެނެސްދިނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ކަންތައްތަކާ ބަޖެޓުގައި ވެސް ދިވެހިންނަށް ޖާގައި، މި ގައުމަށް ޖާގައި ނިންމަވާ ރައްޔިތު ނިޒާމުތަކެއް. މިގެ ކުރިއަށް މި ބޭފުޅުންގެ ސަރުކާރެއްގައި މިހިރަ އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރެވޭނެ. ރައްޔިތުންނަށް ޖަޒީރާގެ މިނިވަންކަން ވެސް ނެތިގެންދޭ. މިއަދު އަހަރެ މި ސަރުކާރުން އުފެއްދުމުގެ ވެސް ޖަޒީރާ އިތުރުކުރަމުން. ބައެއް ވިޔަފާރިވެރިން ވެސް ޖަޒީރާ ލިބޭ ގިނަ ކުރެއްވި. އެގޮތް ގޮތުގައި މިއަދު މި ފެންނަނީ ދިވެހި ވިޔަފާރިވެރިންނަށް އެބައޮތް ގިނައަށް ކަންކަން ރަނގަޅުވެގެންދާ މަންޒަރު. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޙަމީދަށް.

<u>ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސިއްޙީ ދާއިރާއާ ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ މުސާރައާއި އިމްތިޔާޒުގެ ކަންކަމުގެ ވާހަކަ ދައްކަން މިއަދު ހުށަހެޅިފައި މިވާ މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު ވެސް އެއްބަސް، ދެން ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ބަޖެޓުގައި [illegible] ސަރުކާރުން މި ދެ ދާއިރާ މުސާރައިގެ އާ އޮނިގަނޑު ބަދަލުކުރި އިރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ އެކަށީގެންވާ ދިރާސާއެއް ނުކޮށް، ސިޔާސީ ބޭނުމަށް، އިންތިޚާބުގެ ބޭނުމަށް މިކަން ކުރީމަ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މައްސަލަ ކުރިމަތިވެގެން މި އުޅެނީ. ބަޖެޓުގައި މުސާރަތައް ބޮޑުވެގެންދިޔަ އިރު އިޤުތިޞާދު ވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް ކަނޑައެޅިފައި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުން ކައިރީގައި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޖެޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުން ކައިރީގައި އަހައިގެން [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible]. [illegible] ސިވިލް ސަރވިސްގައި [illegible]، ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ސިއްޙީ ދާއިރާއެއް ވެސް ނޫން، ނޫނީ ތަޢުލީމީ ދާއިރާއެއް ވެސް ނޫން. އަޅުގަނޑު ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، އަޅުގަނޑުމެން މި [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު [illegible] [illegible] [illegible]، އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible]، އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، މިއަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޖެޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ބަޖެޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] ވާހަކަ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން

މިއަދު މި ފެންނަ، ހާއްސަކޮށް ސިވިލް ސަރވިސް ތެރެއިން ފެންނަ ހާޒިރުނުވުމުގެ މައްސަލައަށް ވަރަށް ބޮޑު ބައެއް ތިބިގެންދާން. ހާޒިރީ އެޓެންޑަންސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުންވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުކުރެވޭ ނަތީޖާ މިއަށްވުރެ މާބޮޑަށް ރަނގަޅުވެގެންދާން. ދަންނަވަންތޯ، މުސާރަ ބޭނުކުރި ހަމަ ޕަބްލިކްގައި ފަސް އަޅުގަނޑު ކުރިން ދެންނެވިގޮތަށް ސިޔާސީ ވަންތާއަށް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބެން ނަތީޖާއަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިވަރުންނަށް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަލި މީހުންނަށް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒުވާނުން ކަރަންޓާ މީހުންނަށް މިއަދުން ވީ ވަންޏާއި ނެތް. އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެސް މި ދައްކަނީ މިކަން ނުވެއޭ. ޖަވާބުދާރީވުން މި އޮންނަ ހަމަހަމަކަމާއި މި އޮންނަ އެއްބަސްވުމަކީ ނޫން. ބަޖެޓުގައި މި ގެނައުނު ބަދަލުތައް އިތުރަށް ބޭނުންވާގެންނެއް. ފަހަރު ބޭނުންވާނެތީ. އަޅުގަނޑު އެދެނީ މި މަޖިލީހަށް އިތުރަށް ދިރާސާކޮށްގެން، ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ވީހާ ރަނގަޅަށް ގަބޫލުކުރާ ފަރާތްތަކެއްގެ ވެސް ރަނގަޅަށް ދިރާސާކުރެވިގެން މިކަމަށް ފުދޭ ދައުރުތަކެއް ތަރައްޤީ ހަމަހަމަކަން ގެނައުން. އެކި ވިޔަފާރިތަކަށް ނޫނީ އެކި ދާއިރާތަކަށް ނޫނީ އެކި އިދާރާތަކަށް މި ފުރުސަތު ތަފާތުވެގެން ނުދިއުން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު މި ގަޑީގެ ބަހުސްގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވަން އެދިވަޑައިގެންފައިވާ އެއްވެސް މެންބަރަކު މިވަގުތަކު ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ ގަޑީގެ ބަހުސް މިއަދު ނިންމައިލަން. ހާދި! ނިންމައިލުމުގެ ކުރިން ގަޑީ ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެއްޗެއް ވިދާޅުވުން ބޭނުންފުޅުވާ ކަމަށް ވަންޏާ އާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާލައި ނިންމައިލާނީ. ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީން ފައިސަލް.

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީން ފައިސަލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން ބޭނުން ޕީ.އެން.ސީގެ ތެރެއިން މި ގޮތަށް ތާއީދުކޮށް، ވާހަކަދެއްކެވި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެކަމަކު ވަރަށް ބޮޑަށް ހިތާމަކުރަން ބަރުން ތާއީދުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޅުގަނޑު މި ހުށަހެޅި ގަޑިބަހު މި ސިޔާސީކޮށް، މިއީ ސިޔާސީ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ނިސްބަތްކޮށް އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅި ގަޑިބަހަށް ހަވާލާދީ ވާހަކަދައްކަވާތީމު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސިޔާސީ ކަންތައްތަކަށް އަޅުގަނޑު މިކަން ކުރާކަށް ނޫނޭ ކުރަނީ މި ގަޑިބަހުސް ދައުރަށް އެއް އަހަރު ފިޔަވައި ނޫން. މިއަދުވެސް މާކުރިން ކުރިއަށް މިގޮތް އެތަށް ދުވަހެއް ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ތަފާތުކޮށް ފަރާތުގައި ވެސް މަސައްކަތްކުރަމުންދާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ތަރައްޤީވުމުގެ ވާހަކަ، ތަރައްޤީކުރުމުގެ ހަމަ ކައިރި، ކޮންމެވެސް

މަޖިލީހުގައި ތަމްސީލުކުރާ ބޭބޭފުޅުންނަށް ފެނޭ އަދުގަނޑުވެރިން އެ ކަންކަން ހިއްސާކޮށް، އެ ފާހަގަ ނުކުރެއްވިޔަ، މިއަދު އަދުގަނޑެއް މި ފާހަގަ ދައްކަން ފުރުސަތެއް ލިބުނީ އެ ބޭފުޅުންގެ ފަރާތުން އަދުގަނޑު މިކަން މި ހުށަހަޅަނީ. ތައުލީމީ ދާއިރާ، ސިއްހީ ދާއިރާ އަދުގަނޑުވެން މިތާ ތިބޭ ސިޔާސީ ކޮށާރިނަދާ މި ޤައުމު މި ދަރާ މުސްތަޤުބަލެއް، ތަރައްޤީއެއް، ތަމައްދުނެއް އަދުގަނޑުވެންނަކަށް ނުލިބޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިގައި އަދުގަނޑު މި މައްސަލަ ހުރަހެއް، މިގެ އުބަހުރި ދެ ގޮތުންނަށް ބަލާއިރުގައި ގޮތުގާ ފުރުއްޖެހުންތަކެއް. މި ކަމަށް ބަހެއް ގެންގޮސް މި ތަނުން. އަދުގަނޑު ނުބެހެން އަދުގަނޑުވެން މި ހުށަހަޅާ ބަހެއް ގެންގޮސްދެއްވާށޭ. އެހެންނަމަވެސް، ތައުލީމީ ފުޒާރައި، ސިއްހީ ފުޒާރައި، އެ ތަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ މަސައްކަތްތެރިންނާ ޝޭރިގައި މަޝްވަރާކޮށް ކޮމިޓީ މަރުހަލާގައި މިއަދު ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ބަދަލެއް ގެނައުމަކީ އެއީ އެ ބޭފުޅުންނަށް ލިބޭނެ ވަރަށް ބޮޑު ތަސައްލީއެއް އަދުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. އަދުގަނޑު ނުދަކަން، އަދުގަނޑު ނުބެހެން އެއްވެސް ހާލެއްގައި އޯޕީ ލިމިޓު ފެނޭ ކަނޑައަޅާފަކާ، އެހެން ލިމިޓު ފެނޭ ކަނޑައަޅާފަކާ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު މިއަދު 10% އަށްވުރެ އިތުރަށް މަސައްކަތްކުރުވައިގެން ނުވާނޭ ބެނޭ ބަންދަކަށް މިއީ މައްސަލައެއް. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ތައުލީމީ ދާއިރާގެ މަސައްކަތް ފުޒާސީ، މުދައްރިސުންގެ މަސައްކަތު ފުޒާސީ، އެ ދުވަހުގެ ކުލާސް ނިންމާފައި ސްކޫލްބަންދުވުމަށް ވަކިން ހިސާބުން އެ ފުރުސަތު ދެން ކުރިއަށް އަޅާ ދުވަހުގެ މަސައްކަތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެއްވެސް ސަރުކާރަކަށް، ވަކި މި ސަރުކާރު ނުކިޔަމާ ހިނގާ. އެއްވެސް ސަރުކާރަކަށް މުދައްރިސަކު އެ ކުރާ މަސައްކަތުގެ ފުރިހަމަ އުޖޫރަ ނުދެވޭނެ. އެއީ ގޭގައި ވެސް އޮންނަ މަސައްކަތްކުރާނެ. ދަރިވަރުން ކާސްދުވެން ވެސް އަންނަން ޓީޗަރު އޮންނަގެ ބެލުންވެރިޔާގެ ފޯނުކޯލަން ޖަވާބު ދޭން. ކުރެން ހެއުލައި ބެރިކާ ގަޑީގައި ވެސް އެއްކަލަ ދިރިއުން ޓީޗަރު އޮންނަގެ ބެލުންވެރިޔާ ގުޅަލަ ޖަވާބު ދޭން. ނިދަންވާންދޭން އޮންނަކަމު ގޭފުގައި މުދައްރިސުން ތިބޭނީ. އެ ބޭފުޅުންނަށް ސަޕޯޓް ދޭން ތިބޭނީ ސަޕޯޓް ފުރާ. އެހެންނަމަވެސް، އެކުރެ ސަރުކާރުން މިކަން ކޮންކުރަމެއް އޯޕީ ފިލާވަޅުތަކަކުން ބަރައިލަވައިގެން. ފުރަތަމަ ޖޭކަރުން، ދަރުން ސިޔާސީ ދާއިރާއިން، ދެން އެ ބޭފުޅުންގެ ސަޕޯޓް ސަޕޯޓްކުރަން ތިބޭބަފާ ބޭފުޅުންނަށް މުސާރަޔާގެ ކުރިއެރުން ދަތިކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަދުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން މިގައި، މި މައްސަލަ ހުށަހެޅިއިރުގައި އެ ބޭފުޅުންގެ ފާހަގަތަކެތި އަރިހަށްލައި ހުރި ބައެއް ކަހަލަ މައްސަލަތަކެއް. މިގައި އަދުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، ބައެއް ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންގެ މަސައްކަތު ގަޑިއަކީ 6 ގަޑިއިރުކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އިރު، އާ ޖޫ ފެބްރުވަރީގެ ދަރުން އިތުރުގަޑީގެ ފައިސާ ދިނުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ 8 ގަޑިއިރު މަސައްކަތްކުރުވަމުން ކަމަށް ގާނޫނުގައިވާ. ނަމަވެސް، ސިވިލް ސަރވިސް ގަވާއިދުގެ 170 ވަނަ މާއްދާގައި ޚިދުމަތްތަކުގެ ރަސްމީ މަސައްކަތު ގަޑިއަކީ ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާގަޑި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަޑިކަމުގައި ގާނޫނުގައިވާ. އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޚިދުމަތުގެ ނަންބަރު 22/2015ގެ ދެންނެވުމުގައި 1 އޮކްޓޫބަރު 2015 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ސަރުކާރު ޚިދުމަތްތަކުގެ ރަސްމީ މަސައްކަތު ގަޑި

ހެނދުނު 8:00 އިން މެންދުރުފަހު 2:00 އަށް ވަނީ ހަމަޖެއްސިފައި. އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/2016 (ދައުލަތުގެ މުސާރައިގެ ސިޔާސަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން އުފެދިފައިވާ ދައުލަތުގެ ޕޭ ކޮމިޝަނުގެ މިންގަނޑު ނަންބަރު 478-NPC/2022/ST-04ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި އަސާސީ މުސާރައާއި ގަޑިއަކަށް ޖޭރު މިންވަރު އިތުރުކުރާނެ ގޮތް އަދި މި ޕޭ ކޮމިޝަނުގެ މިންގަނޑު ނަންބަރުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި އަދި (ށ)ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި އިތުރުގަޑީގެ ފައިސާ ހިސާބުކުރުމުގައި މިންގަނޑު ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިރު އިތުރުގަޑީގެ ފައިސާ ދުވަހި މުވައްޒަފުން ދުވާލުގެ މައްސަރު 8 ގަޑިއިރަށްވުރެ އިތުރަށް މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ ވަގުތަށްކަމުގައި ވަނީ ބަޔާންކޮށްފައި.

މި ކަންކަމަށް ބަލާއިރުގައި އިއްޔަތުފުރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުށަހަޅައިލަން ބޭނުން، މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަމުގައި ހުރިހާ ހައްލުތަކެއް މި ދަންނަވަނީ. އިސްލާހު ދެންނެވުނު ކަންތައްތަކަށް ރިއާޔަތްކުރާ އިރު ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ނ)ގައި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފަރާތަށް ލިބޭނެ ހައްޤުތައް ނުވަތަ މަންފާއެއް ނުލިބޭކަމަށް ނުވަތަ އުޖޫރަ ކަމަކަށް ލިބޭކަމަށް ގަވާއިދެއްގައި ނުވަތަ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގައި އެއްވެސް މާއްދާއެއް ހިމެނިގެންވާ ނަމަ، އެ މާއްދާއެއްކަމަށް ވާނީ ބާޠިލު މާއްދާއެއްކަމަށް ބަލާނެކަމަށްވާއިރު، ދައުލަތުގެ ޕޭ ކޮމިޝަނުގެ މިންގަނޑުތަކުގައި ހިމެނޭ ބައެއް މާއްދާތައް ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021/R-63 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ އާންމު ގަވާއިދު)ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަސާސީ މިންގަނޑު އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2007 (ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސް ޤާނޫނު) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ ގަވާއިދު ނަންބަރު 2010/R-1 (ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދު)އާ ޚިލާފުވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ. މިފަދައިން މުވައްޒަފުން ލިބޭ މަސައްކަތްކުރުމުން ލިބެންވާ އިތުރުގަޑީގެ ފައިސާ ހުރިހާ ގޮތަކަށް ނުދިނުމަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 37 އަދި 38 ވަނަ މާއްދާއާ ގަވާއިދު ނަންބަރު 2010/R-1 (ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދު)ގެ 163 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވާކަމެވެ. އެހެންކަމުން، ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނާ ޚިލާފުވާގޮތަށް އިތުރުގަޑީގެ ފައިސާ ދިނުމާއި، އިތުރުގަޑީގެ ފައިސާ ވަކި މިންވަރަކަށް ނިޔާވުމުގެ ބޭނުންކަން ދައުލަތުގެ ޕޭ ކޮމިޝަނުގެ އިންސާފުވެރި ޤާނޫނީ ހުށަހެޅުން ވީ. މި ކަމަކީ، މިކަން ކުރާނީ ސިޔާސީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަށް ފާރިހު ބައްޓަމެއް ވިސްނައިލީ ނަމަ. އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ ރައީސް މުއިއްޒު މި ޖަލްސާގައި ހިމެނޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ދާއިރާ އެކަށީގެންވާ ބާރުގަދަ ތަޖުރިބާ ބޭފުޅުން ނޫން.

އެކަމުގެ ފަރާތުން ގަޑި ފަހުމުގައި މި ވިސްނައިލުމަށް ދައުލަތަށް ގެއްލުންވާ ބޮޑު ކަމެއް ވަޒީފާ ގޮތުން އެނގޭ ބާޒާރު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކަންކަން އަންނަނީ. މިއީ ފުރަތަމަ ޤާނޫނެއް ނޫން މުޤައްރިރުންނަށް އަދި. އޭގެ ކުރިން ޤާނޫނު އަޅުގަނޑުމެން ވީސް ވަރަށް ދިގު މަސައްކަތެއް ހުރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ ވީސް ކުރިން އެ މަސައްކަތެއް ބައްލަވާލެއްވީމާ. ނަމަ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މިހާ ދިގު އެ

މުވައްޒަފުން، ހާއްސަކޮށް މި އެ ޕަރައްމަދުކުރަމުންދާ ކަންކަން ވަކާލާތުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން އެ ދާއިރާގައި އުޅުނީ
މިހި ބޭފުޅުން އައިސް މަސައްކަތްކޮށްދެއްވި އެއީ މި ޤައުމަށް ދެވޭ ދިރާސާއެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. އަދި ހަމަ
ފުރުޞަތުލިބިފައި ބޭނުން، މި ބަދަލުތަކަށް ބަޔަކު ބޭފުޅުންނަށް މި ފުރުޞަތުދެއްވުން ބަހައި ކުރި ކަންކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ
އިސްލާހުކުރަން ބޭނުން މި ގާނޫނުގެ ބަދަލު ނިމުމުގެ ކުރިން. ޕާލިމެންޓް ހެއްދެވި ޗީފްޖަސްޓިސް އަތްތުފުރުތަކާއި
މާލެއާ ދެކެވުނުގައި ތަފާތެއް އެކި ކަމަށް ގާނޫނު ދުވަސް ދާއިރާގެ އިޖުތިމާޢީ ދުސްތޫރު ވާހަކަދައްކާލީމި އަޅުގަނޑު
ހަމަ ވާހަކަދައްކާލަން ބޭނުން. އެއީ ވަކި މާލެވެގެންއެއް އަދުލުއިންސާފުގެ ތަފާތެއް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް، ޚިދުމަތުގައި
ހުރި މާސްޓަރސް ހައްދަވައިދިނީ ނަމަ މި މުވައްޒަފަކު އިތުރު 4 އަހަރު ވަޒީފާގެ ކުރިއެރުން ނޫނީ މަޤާމުތަކުން
އުޅެނީ. މި ވަޒީފާ އަދާކުރި އިދާރާގައި ހުރެގެން މާސްޓަރސް ހައްދަވައިދީ ނަމަ. އެހެންނަމަވެސް، މި ވަޒީފާ
ދޫކޮށްލައި އެހެން ސިޔާސަތަކުން ގޮސް ހަމަ މި ވަޒީފާގެ ކުރިއެރުމާ އެކީގައި، މާސްޓަރސް ހެދުމުގެ ސަރުކާރު ހަމަވާ
ވަޒީފާއަކަށް ކުރިއެރުމާ އެކީގައި އަދި އާންމު ވަޒީފާ ކިޔުން. މިކަހަލަ ނުހަމަ ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން
އިސްލާހުކުރަންވާނެ. އަޅުގަނޑު އެދެން ހާއްސަ ގޮތެއް ކުރީ ކުރިމަގުގައި ދީގެން އާބާދީ ހަމަ ވަޒީފާގެ
ކުރިއެރުމާ އެކީގައި މާސްޓަރސްދީގެން މި ވަޒީފާ، ބަދަލުވާ ދުވަހަށް އެކީގައި މި ވަޒީފާ ވަޒީފާތަކުން، މިކަހަލަ ހަމަތަކުގެ
ކަންކަން ހިފޭގޮތުގެ ބޭނުމުގައި ހުރިހާ މި ކަންކަން އިސްލާހުކުރަންވާނެ. މުޅިން ވާ ވޭތުވީ ކަންކަމެއް ވެސް ނޫން.
ހަމައެކަނި މިހެން މަޝްވަރާކުރެވޭނެ ގޮތަށް ސުލޫކުގެ އެންމެ މުހިންމު ހަމަ މިކަން ޝައުގުވެރިކޮށް
ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. މި ފަރުމާއި ވެސް އެކަމީ ހައްދަވައިގެން ތިއްބެވި ވަރަށް ގިނަ
މުދައްރިސުން މި މާދާސާގައި، މުޅި ތަޢުލީމީ ދާއިރާއަށް ފުރިހަމަކުރުމުގެ ތަފާތުގައި. އިއްޖޭތަކު ސަރަހައްދު؛ އަޅުގަނޑު ހަމަ
ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، މި ހުރި އެކިއެކި އިދާރާތަކުގައި ހުރި ސުރަހަ ކަންކަން. ވަރަށް ފަހުން ކުޑައްދުއްލިޔުމުގައި އެ
ސިޔާސީ އުޅުމުގެ ވަރަށް ގިނަ އަތޮޅުތަކުން ބައިވެރިވެ އެކުލެވިގެން މިޤައުމަށް. ވަރަށް ގިނަ މުދައްރިސުން ވަރަށް ގިނަ
އަދަދުގެ ދަރިވަރުންގެ ބޯހިލްވާރިންގާ އެކިގައި ހުސް އެ ރަށުގައި އެ މީހާ. އިއްޖޭތަކު ސަރަހައްދު؛ އެ
މުވައްޒަފުންނަކަށް ނުވި އިއްޔާތު ލިބޭނެ އެއްގޮތަށް ހަމަހަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެޖެންޑާގެ ހުރިހާ ފާހަގަކުރަނީ.
ބަޔަކު ދިވެހި މަސައްކަތްކުރާ ހުރިހާ ލިބޭނީ އެއްޔާތު ނޫން. އިއްޔާދާގެ ލިބޭނީ އެއްޔާތު ނޫން. އެހެންނަމަވެސް،
ހަޤީޤަތުގައި ވަރަށް ގިނަ ބޯހިލްވާރިންގެ ތަކެތި، ތަރުބިއްޔަތު ހަމަހަމަކަން ބޭނުމީ ހަމަ ވަރަށް ގިނަ
ކޮށް އެ މިހި ބަޔާއި މުދައްރިސުން، ބަޔާއި ސަޒާލް ސޮޕޯޓުން. އެ ބޭފުޅުންނަކަށް އިތުރުކަން ލިބޭނީ އެއްޔާތު ނޫން.
އެހެންނަމަވެސް، އެހެން ވޭތުވެދިޔަ ނަމަ އެ ކަންކަން މިއަދު ވެސް ލިބޭ. އިތުރުގައި އަސްލުމިނިވަން ވަރަށް ގިނަ
ވޭތުވެދިޔަ އެބަހުރި. މި ކުރި ނުހަމަ ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ހިނގާތޯ އެއްކޮށްކަންކަމުގައި ތަފާސްހިސާބު. އެއީ
އަޅުގަނޑުގެ ހުށަހެޅުމެއް. އިތުރުވެސް އެއްގޮތަށް ޕީ.އެސް.ސީގެ ވަރަށް ފަސޭހަ މި ގޮތުން ޤާނޫނުތަކުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް

ޝުކުރިއްޔާކުރަމުން، އަޅުގަނޑު އުޅެނީ މިކަން ބައްލަވާ ދެން ވެސް ހުރި މިކަހަލަ ކަންކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މަޖިލީހުން އެކަށައަޅާނެ ހިތަދޭ، ދާއިމީ ބައްޔެއް ތިބެގެންދާނެ ކަމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު ސާބިތުން ގަޑިއަށް ބަހުސް ނިމުނީ. މިއަދުގެ ވޯޓު ގަޑީގައި ވޯޓަށް އަހާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

{7.2}- ދެން އަޅުގަނޑު މި ދަނީ 7.2- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލް ނަސީމު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ތޮޅުސިއްދާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދަން. މި ބިލަށް ބަހުސްކުރުއްވުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖުމުލަ 4 ގަޑިއިރުގެ ތެރެއިން ބާކީ އޮތީ 3 ގަޑިއިރާއި 51 މިނެޓް. ޕީ.އެން.ސީ 2 ގަޑިއިރާއި 26 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.ޕީ 33 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.އޭ 14 މިނެޓް. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ 12 މިނެޓް. އެމް.އެން.ޕީ 12 މިނެޓް. ވަކި ޕާޓީއަކާ ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 7 މިނެޓް. ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާނަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަދެން. ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މައުރޫފް ޒާކިރަށް.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މައުރޫފް ޒާކިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދޭ! ހުށަހެޅިފައި މިވާ ބިލަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލާއިރުގައި މުހިންމު މައްސަލައެއް ހިނގާ ދާއިރާއެއް ތޮޅުސިއްދާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ދާއިރާއަކީ. އަދި މި ގާނޫނަށް މި ހުށަހެޅުން އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލާ އިރު މަޖިލީހުގެ ދާއިރާތަކުގައި ފާސްކުރެވިފައިވާ މި ގާނޫނަށް ހިންގުމުގެ މައްސަލަތަކާ އަދި މި ގާނޫނުގެ އެންމެ އިސްލާހާ ނުވަތަ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި ހިންގުމުގެ އިސްލާހުތަކާއި، އެއާއި ބެހޭ ގޮތުން ސިޔާސީ ފަރާތްތަކާ ދާއިރާގައި މައްސަލަތަކެއް ނުވަތަ ވިޔަފާރިގެ ބޭރުވަތްކުރުމުގެ މައްސަލަތަކެއްގައި އެއީ ގެދޮރު އިސްލާހުތަކެއް ގޮތެއް. ޚިލާފުވުމު ދުނިޔެގެ މަސްދަރުތަކުން ސަރުކާރު ބާރާކޮޅުދިނުމަށް އަދި އެ ސުލޫކު ހިންގުމުގެ އިސްތިއުމާލު ޚިލާފުވާ ދުނިޔެގެ ފާރަވެރިކަމުގައި ގާނޫނުތަކާ ބާރާކުރުމަށް ގާނޫނަށް އިސްލާހުތަކެއް ގެނައުމަށް މި ހުށަހެޅުމާ އިސްލާހުތަކެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަނީ. އަދި ހަމަ އެއާއެކު ތޮޅުސިއްދާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ބިލާއި ހުއްޓާ ސަރުކާރުގެ ބަހުސްތަކުގައި، ކުރުނޮޅިޔަކީ އިތުރުކުރުމުގެ ވާހަކަ ވެސް ބިލުގައި ކޮންޓްރޯލް ފަރާތަކުން ފާހަގަކޮށްފައި ހުރިކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އާއްމުކޮށް

އަޅުގަނޑުމެން މި ދާއިރާގެ، ތެރޭސީމާ ކުރިން ލިބިދާން ކަމަށް ބެލެވޭ މިހުން ކައިވެރިކުރުން މި މައުސޫލިއްޔަތު ފާހަގަކޮށްލައިލާއިރުގައި މިއީ ސީރިއަސް މައްސަލައެއް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. ޚާއްޞަގޮތުގައި މިކަން ކޮންޓްރޯލްކުރެވޭނެ އޮތޯރިޓީ ކުރިއަރުވަންކުރުގައި ގަވާއިދުތަކާ ފަރާތްތަކެއް ކުރިމަތިވާނުކުރުން. އެ މައްސަލަ ޙައްލުކުރެވެން އޮތް ގޮތަކީ އެއީ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުގެ ނަޒަރުގައި މިކަން ޙައްލުކުރުމަށް ބޭކައި ހުނަރުވެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް ކޮންމެހެން ދިރުމު ކަމެއް ކަމުގައި ފާހަގަކުރަން. ދިވެހިރާއްޖޭ ފާހަގަކޮށްފައިވާ މި މައްސަލައިގައި، އާބާދީގެ ނިސްބަތުން މި މައްސަލަ ބޮޑު ފައުޅުގެ ގޮތުގައި އިއްޔަތުވަމުން ދަނީ. އަދި މި މައްސަލައަކީ ދައުލަތުން އެކަށް ބައިވަރު ހަރަދެއް ހިނގައި، ހަރުދަނާކޮށް ކުރަންޖެހޭ މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވަނީ ފާހަގަކުރެވިފައި. އަދި މި މައްސަލައިގައި ތެރެސީމާ ބަލިކުރެއްވުމަށް ގެންގުޅޭ ބެލެނިވެރިން، ޖަރީމާތަކުން އެ ތަހައްމުލުކުރުމަށްޓަކާ ހިމެނޭ ދަތުރުތަކާއި ވަޒަނުތަކާ އަޅުގަނޑުމެން މިހާ ދަތިކަމުގައި ފުދެނީ ވިސްނައިލާއިރުގައި މިހެން ސީރިއަސް ޙައްލުތަކެއް ގެނެވެންޖެހޭ ކަމެއް. އަދި ހުއްޓުވުމަށް މި ބަލި، ފެށޭ އަދަ ކުޅިޖަހައިގެ އުމުރުގެ މަދު ދަރިވަރުތަކެއްގައި އެ ތަޢުލީމީ ދާއިރާތަކުން ހިމެނޭ ދަރިވަރުތަކެއް، އެ ފަސްޓްކާސް ފެށޭ އަޅުގަނޑުމެން މިކަމުގެ ނަތީޖާތަކެއްކާ އަދި މިކަމުގެ ކަންތައްތަކާ ދަތިބަލިގައި ވިސްނައިލާއިރުގައި ފަރަން ބަޖެޓް ޙައްލުތަކެއް ހޯދަން މަޤުބޫލުކަމެއް ކުރެވޭ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އެހެންކަމުން، މިކަން ޙައްލުކުރުމަށް ބޭކައި ކަނޑައެޅުން ފަސް މިކަމުގެ އުވައިލުމަށް ހުރި ރާއްޖޭގައި ފަރުމާކަމެއް، ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ތިބޭގައި މިކަމުގެ ހުކުމްތަކަށް އިޖުތިމާޢީ، ތެރޭސީމާ ކުރިއަރުވަންތަކެއް ކަނޑައެޅުމަށް ހުރި، ކަނޑައަޅަމުންދާ ކުރިއަށް އެ ބޭނުންވާ ކުރިމަތިލާފަރާތް ކަމަށް މި ގޮތުގައިވާ ކަމަށްވާ އެ ފާހަގަކޮށް އިޖުތިމާޢީ ހުނަރުވެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް ކުރަންޖެހޭ މުހިއްމު ކަމެއް ކަމުގައި ފާހަގަކުރަން. އަދި އެ ކަންކަން އިސްލާހުކުރުމަށް ޓަކައި ކަމުގެ ބަދަލުތަކާ މުހިންމު ކަންކަން މި ބިނާކުރެވޭ ކޮންމެ މަޝްރޫޢުގައި ގެނެސް ހަމަހަމަކަން މި ދުރުން ތަރައްޤީއާ ހުރިހާކަމެއްގެ ފާހަގަކުރުމަށް މި ވަގުތު އިޖުތިމާޢީ ކަމަށް ފުރިހަމަކުރުމަށް ތިބި ކަމުގެ ފުރިހަމަ ތަރައްޤީ މި ބިނާކުރެވޭ ކޮންމެ މަޝްރޫޢުގައި ފާހަގަކުރަމުން ފުރިހަމަ ކަމެއް ކަމުގައި ދެކެން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން މި އޮތީ މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު. ބާކީ މި ދަންފަޅީގައި މި އޮތީ ހަމަ އެންމެ މިނެޓެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން 1 މިނެޓު ފާހަގަކުރު ދައްކަވާނީމާ، އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ދައްކަވާނީމާ ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން ހުސްވަގުތުތަކުގެ ވަގުތު

ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަނީތޯ؟ މިހާރު. އާދެ! އުނދަގޫ، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން މުޠީޢަށް.

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން މުޠީޢު އަބްދުލްލަތީފުގެ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނަސީމް ހުށަހަޅުއްވާފައި މިވާ، ތަލަސީމިއާ ގާނޫނަށް ހުށަހަޅުއްވާފައި މިވާ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން. ގާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ތަލަސީމިއާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ގާނޫނު)ށް މި ގެނުވާ އިސްލާޙަކީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ޒަމާނީ ޚިޔާލުގައި ގެނުވާ އިސްލާޙެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ. އެގޮތުން ދަންނަވައިލަން މި ޤައުމު އެއް ސަބަބަކަށް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި ވަނީ، މި ބިލު ހުށަހެޅުމުގެ މަޤްޞަދަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތަލަސީމިއާ އިތުރުވުމުން ނިސްބަތް ކޮންޓްރޯލްކުރުމާއި އަދި ތަލަސީމިއާ ކުދިންނަށް ފަރުވާދިނުމުގައި އެންމެ އިސް ސަފުގައި މަސައްކަތްކުރާ ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާގެ އިސްޓްރެޓީޖިކް ޝަރީކުކަމަށް ކަނޑައެޅުން. މިއީ ސިއްޙީގޮތުން ވަރަށް މުހިންމު އެއް އަސާސްތަކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. މި ގާނޫނަށް ގެނުވާ އިސްލާޙުގެ ދަށުން ކައިވެނިކުރުމަށް އެދޭ ދެ ފަރާތަކުން ކައިވެނިކުރުމުގެ އެދި ކައިވެނީގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަނަށް ހުށަހަޅާ އިރު ތަލަސީމިއާއަށް ޓެސްޓުކުރުމަށްފަހު އެ ޓެސްޓުގެ ނަތީޖާއާ އެކުގައި ކައުންސެލިންގ ދިނުމަށް ކަނޑައެޅުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ފާހަގަކުރަން. މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ތަލަސީމިއާ ސެންޓަރުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ވެސް މި އިސްލާހުގެ ތަފްސީލުން ފާހަގަކުރެވޭތީ. އަޅުގަނޑު މި ނިންމައިލަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތަލަސީމިއާ ބަލި ފެތުރުން ހުއްޓުވުމަށް ބާރުއެޅި މިފަދަ އިސްލާހުތަކަކީ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް، އިސްލާހުތައް އުނދަގޫތަކާ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ފާހަގަކޮށްދިނުން އަދި ސަރުކާރުން މިކަމަށް ދެއްވާ ސަމާލުކަން ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރެވޭތީ. މި ބިލަކީ ރައީސް ނަޝީދުގެ ޖުމްހޫރީ ސަރުކާރުގެ ދުވަސްވަރު ތަޢާރަފްކޮށްދެއްވި މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވާ ބިލެއްކަމުގައި އަދި އެ ބިލު، ތަލަސީމިއާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ބިލު 25 އޭޕްރީލް 2012ގައި އޭރުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއިން ވަނީ އަލުން ފާސްކޮށްފައިވާކަން ވެސް ފާހަގަކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެގޮތުން ޖަލްސާގައި ތިއްބެވި 46 މެންބަރުންގެ ތެރެއިން 45 މެންބަރުންގެ ވޯޓު އެކުގައި ތަލަސީމިއާ ބިލު ވަނީ އޭރުގައި ފާސްކޮށްފައި. އަދި މިއަދު ހުށަހެޅިފައި މިވާ އިސްލާހުތަކާ އެކު މި ދަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިއްޙީ ދާއިރާއަށް ލިބިދެނީ ވަރަށް ބޮޑު ކުރިއެރުމެއް ކަމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހިސާބުން އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ މިއަދުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަށް. ދެން އެނބުރި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތަށް އަންނާނީ 11 ޖަހާއިރު. 11 ޖަހާއިރު އައިސް ހަމަ މި ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދާނަން ފާހަގަ ދަންނަވަމުން ގުޑުކަނޑައިލަން މިހިސާބުން.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:31 އިން 11:00 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ)

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم މިދަންނަވާލީގެ މަސައްކަތް ފަށާނަން. އެންމެ ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމަށް.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރާއްޖޭގެ ވަގުތު އަޅުގަނޑަށް އިތުރުކޮށްދެއްވީތީ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުވެރިވަން. ގާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ޓޮބެކޯ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ގާނޫނު)، ޓޮބެކޯއަކީ ފެންނަން އޮތް ނަރަކަވެސް، ފުށުގައި ފެންނަން އޮތް ފޮރުވިފައިވާ ބޮޑު މައްސަލައެއް. މިއީ ހުއްޓުވާން އަދި މެނޭޖްކުރަން ބޭނުންވާ ބަދަލެއް. މި ކަމަކީ ގާނޫނީގޮތުން ތަޖުރިބާކުރާ ކަންކަން ހުރި ނަމަވެސް، ސިޔާސީ އިހުމާލުގެ ސަބަބުން ގިނަ ކުދިންނާއި ޒުވާނުންގެ ފުރާނަތަކެއް މި ދަނީ ނަށްޓަމުން. މިއަދު ހުށަހަޅައިގެން މިއާ އިސްލާހާ އެއްވެސް ހާލަތްގައި ބާރުޖެހޭ ޓޮބެކޯ ހަރާމް ބަދަލުކުރުމަކުން ހުށަހަޅައިގެން އެއީ އިސްލާހެއް ކަމަކަށް ނުވެސް. މިއީ އިދާރީގޮތުން ހުރަސްޖެހި ބެލި ކަންކަން ހަމަ ބަދަލުކުރުމަކަށް ހުށަހަޅައިގެން އެއް އިސްލާހެއް. މިގޮތުން ގާނޫނު ހުށަހަޅައިގެން މިއުޅުނީ. މިއީ ވެސް ތަރައްގީ ކުރެވޭ އެއްޗެއް ކަމަށް ވާތީވެ، މި ގާނޫނުގައި ހިމެނޭ ބަދަލުތައް ގެނައުމަކީ މި ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތަކަށް ވެގެން ސިހުރުވެރިކަމުގެ ފުރުޞަތު ކަމަށް ވާތީ، އަޅުގަނޑުމެން ގިނަ ކުދިން ކުރިމަތިލާ މައްސަލަތަކަށް ހައްލު ހޯދުމަށް މިއަދު ހުށަހެޅި ގާނޫނެއް. މި ސަރުކާރުގައި ފާސްކުރެވުނު ޕްރޮޖެކްޓްތައް ވެސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ފާސްކުރެވުނު ޓޮބެކޯ ކޮންޓްރޯލުގެ އަދަދު ވަނީ ގަބޫލުކުރެވޭ މިންވަރަށްވުރެ މަތީގައި. 2011 އާއި 2023 ވަނަ އަހަރާ ދެމެދުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަހަރަކު އަޅުގަނޑު ދިރާސާކުރެވިފައިވާ ޓޮބެކޯގެ ބޭނުން މިންވަރު އެއްގޮތަކަށް ދެރަ ވެފައިވާކަން. 2011ގައި 31 އާ ބައި މީހުން ދިރާސާކުރެވުނު. 2014ގައި ހަމަވީހަށް އެބަ. 2021ގައި ބޮޑުހަށް. 2024ގައި 14 އާ ބައި މީހުން ޓޮބެކޯއާއި ވަނީ ދިރާސާކުރެވިފައި. 13 އަހަރުގެ ތެރޭގައި 240 ބައި މީހުން އަޅާލާ މިފަދަ

ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައި. މިއީ ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ އަދަދެއް. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ފަދަ ކުޑަ އާބާދީއެއް އޮތް ޤައުމަކަށް ވަރަށް ބޮޑު އަދަދެއް. މިއިން ސާފުކޮށް ދައްކައިދެނީ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމު އެއްގޮތަކަށް ވެސް ނުހިނގާކަން. ކައިވެނިކުރުމުގެ ކުރިން ސްކްރީންކުރުން ގާނޫނީގޮތުން ލާޒިމުކޮށްދިނުމާ ކަމެއް ކަމުގައި ވިސްނަވާފާށެވެ، ދިނަ ފަރާތްތަކަށް ވަނީ، ޖަވާބީ ހާމަކޮށް މި ފަރަސް އެކަށީގެންވާ ތަފާ ނުލިބޭ. އަދި ކުރިމަތިލާފަދަ ގޮތަކަށް ރަސްމީގޮތުން ބަލައިފާ ވެސް ނުވެވޭ. މީގެ ސަބަބުން ދުވަ އުމުރުގައި ބަލި ކުރިން ދަރީ އުފަންވުމުން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޚާއްޞަކޮށް މި ބަލި މީހުންގެ އުމުރުފުރާ ބޮޑުވެއްޖާ ގޮތުގެ ދަތުރުސީލާތަށް ކުރިން ހުރި އަހަރު ގިނަވެގެން ކުރިން މިޔާބޭ 2 އަހަރާއި 13 އަހަރާ ދެމެދުގެ އުމުރުފުރާގައި. ހުރިހާ ކުރިންގެ ގޮތަކަސްޓަކަށް 50 އިންސައްތަވަރަ 20 އަހަރުން ދަށުގެ މީހުން. މިއިން އަލުގަސްމެންނަށް ދޭހަވާ ކަމަކީ، ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ފުރަތަމަ ޚާ ކާސްތަކެއް މަދުންކުރުވާކަން. ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް ކުރިން ތެލެސީމިއާ އެކު އުފަންވާކަން. ދެވަނަ ކަމަކީ، އަލުގަސްމެންގެ ދޭހީ އުމުރުގެ ބަލި މީހުން އާ މީހުންގެ ފުރިހަމަ ހަރަކާތްތެރި ދިރިއުޅުމެއް ފުރުޞަތުގެ ކުރިން މަރުވަމުންދާކަން. އެއީ އާ މީހުން ބޭނުންވާ ދިރިއުޅުމެއް ދެއްކުމުގެ ހަރުދަނާ ފަރުވާ ނުލިބި ފަދަ ގުޅުން ލިބިގެން ލިބޭ ނިޒާމް ގޮތުގެ ދަރުމަތެއް ގެއްލިގެން ނުލިބެމުންދާ ސަރަޙައްދުތަކުގެ ސަބަބުން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޖެހޭނެ ފުރުޞަތަށް ގޮތުގެ ގޮނޑުގެ ޕިބްލިކް ރިސްކް ދެމެހެއްޓުމަށް އެއްވެސް މީހަކު ޖެންޑާވާން އަދި އާ ކަމަށް ޖެހިފައި އާ ތެލެސީމިއާ ބަލި މީހުންގެ 10 އަހަރުތަކުގެ މަރުތަކުގެ ފުރާޖީ ދައުލަތުގެތަކައި 2013 އާއި 2024އާ ދެމެދު 36 ކުރިން މި ބަލިގައި ވަނީ މަރުވެފައި. މީގެ ތެރެއިން 23 މީހުން މަރުވެފައި ވަނީ 25 އަހަރުވުމުގެ ކުރިން. އާގެ ތެރެއިން ގިނަ މީހުން މަރުވެފައިވަނީ 18 އަހަރާއި 28 އަހަރާ ދެމެދުގައި. މިއީ އެ މީހުންގެ އެންމެ ޒުވާން އުފެއްދުންތެރި އުމުރުގައި ދިމާވި ދިރިއުޅުން. ޒުވާނުން ބޮޑަށް ހަޔާތުގެ ތަޖުރިބާތައް ހޯދާ ދިރިއުޅެނީ. އެ މީހުން ވަނީ ވެރިވާން އެ ދަރިއެއް އެ މީހުންގެ ބަލި ފާސްކުރުމުގެ ފުރުޞަތުލިބިފައި ނޫން. ނަމަވެސް، ގާނޫނުގައި ލާޒިމުކުރާ ފަރުދުން ދެއްކުމަށް ޒުވާނުންނަށް ދިނުމުގެ ޒުވާނުންދިރިއުޅުމުގެ ސަރަޙައްދު. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހަރަކާތްތެރިވެވުން މި ދަނީ. ނަމަވެސް، ނަތީޖާއެއް، އިންސާފެއް ނެތް. މިހާރު ސަރުކާރުން ކޮންމެ އަހަރަކު މިލިއަނުން ރުފިޔާ ހަރަދުކުރަމުންދަނީ ތެލެސީމިއާ ފަރުވާއަށް. ނަމަވެސް، ފުރަތަމަގެ ނަތީޖާއަށް ބުރަވާ ބަލިމީހުންގެ ހާލަތަށް ބަލާއިރު އެއްވެސް ބޮޑު ތަރައްޤީއެއް ނުފެނޭ. ފަރުވާ ދެމެހެއްޓުމުގެ ނިޒާމު ދިރިއުޅުމުގައި ނުވާތީ. ފަރުވާދޭ ކުރެހުމެއް ހަރުދަނާކުރުމަށް އެހީތެރިވުމަށް ސަރުކާރުގެ ފުރުޞަތު ބިނާކުރަން ބޭނުންވާ ދިރިއުޅުން ނެތް. ޒުވާނުންގެ ސަލާމަތްކުރުމަށް ބޭނުން ކުރިމަތިވެދާނެ ވަޒީފާ ހަމަ އަހަރުތަކުގެ ނިޒާމު ގެނައުން. ބަރުދަސް ނިޒާމުތަކުން، ގާސްކުރުމާއި، އަދި ހުރިހާ ފަރުވާދިނުމާއި ހުރިހާ މެޑިކަލް ފަރުވާ ޙިއްސާކުރެވޭ އެއްވެސް އާރިޔަތުގެ ގޮތުން ކުރިންނަކަށް ނުދިޔަ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހާރުން މިހާރު ވެސް އަލުގަސްމެން އެބަ އެބައޮތް ކުރިއަށް ކުރަންޖެހޭ. ތެލެސީމިއާ ހުއްޓުވުމުގެ ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރަން ހަރުދަނާކުރަން އެބަޖެހޭ. ފަރުވާގެ ޒުވާނު މިންގަނޑުތަކާއި ފުރުޞަތުތައް އެބަ ކާމިޔާބުކުރަންޖެހޭ. ތެލެސީމިއާ ބަލިމީހުންގެ ރަޖިސްޓްރީއް އަދި ބޭރުގެ ނިޒާމު ގާނޫނީގޮތުން އެބަޖެހޭ. ސަރުކާރުން ހުރިހާ ފަރާތެއް ކުރިމަތިވާ ގެޓްކުރުމުގެ ބޮޑު

މީހުންގެ ތެރަޕިސްޓާ ފަރުވާއަށް ހާއްސަ މުވައްޒަފުން ތަމްރީނުކޮށް، ހިދުމަތްދިނުން މިއީ މިހާރުންމިހާރަށް ފަށަންޖެހޭ ކަންތައްތައް. ނަތީޖާއަށް އަމާޒުކޮށް ފައިސާ ހަރަދުކުރަން އެބަޖެހޭ. ދިރިއުޅުމާއި ދިރިހުރުމުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރަން ކަންކަމަށް އިންވެސްޓުކުރަން އެބަޖެހޭ. ފުރާވަރާއި ޒުވާން ތެރަޕިސްޓާ ބަލިމީހުންނަށް މަގުފަހިވާ ގޮތަށް އުފެއްދުންތެރިކަމާއި ތަޢުލީމީ ފުރުޞަތުތައް އަޅުގަނޑުމެން ފަރުމާކުރަން އެބަޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި އުޅޭނީ ނިޒާމު ގާއިމުކުރެވިގެން. މިއީ އަޅުގަނޑު އަބަދު ވާހަކަ ދައްކާ ވާހަކަ. މި ވާހަކަދައްކާއިރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި ތެރަޕިސްޓާ ކުދިންނަށް ތާ ކުރިން ނިޒާމެއް، ތާ ކުރިން ނިޒާމު އަދި ހުރިހާ އުނގަންނަން ތާ ކުރިން ކަމުގައި ވިޔަސް މިކަން މި އެންމެންނަށް ވާޖިބުވިއަސް ބަލައި ސަރުވިސްއާ މަތިކޮށްގެން. ކޮށްތަކުގެ ދަރުސް މަތިކޮށްގެން އެންމެ ކަމެއް. ވޮކޭޝަނަލް 3 އަހަރުގެ ތަޢުލީމީ ސަރުޓިފިކެޓް ބަޔަކާއި ދުވަހަކު ގެނބުނު ކާފު ހިނގާ ސަރަހައްދުން ފެށޭ 45 މީހުން ވާރަކަށް ތާ ބޭނުމެވެ. ތާ ހުރަސް މަސައްކަތްކުރާ. މީގެ ތެރެއިން ދުވަހު ކުރަ އެއްބަސްވި ތެރަޕިސްޓާ ކުރިން. ގޮތުގައިވެސް މުޅިޔެއިން ބޭފުޅެއް ސަރުކާރާ މިކަން ހަވާލުކުރެވޭ މި އަހަރު. ނަމަވެސް، މި ކަމަށް އެއްވެސް ކަމެއް ކުރެވިފައެއް ނެތް. މިކަމުގެ ނިޒާމު ގާއިމުކުރުމަށް ނެތް. އެ ބޭފުޅުން ކުރަމުންދާ ވެސް ކަމަކީ ޒުވާން ނުވެވޭތީވެ، ސޯޝަލް މީޑިއާގައި ޕޯސްޓުކުރައްވައިގެން. މިއީ އިންޑިޔާ ގޮތުގެ ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް. ގޮތުގެ ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ބަހައްޓާފައި އެހެން ކަންކަން ކުރަމުންދާ ނަތީޖާ، ހިތި ނަތީޖާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަމުން މި ދަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގެ ގަދަފުކުރަންޖެހޭ. ތެރަޕިސްޓާ ކުރިން އަދިވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދަނީ އުފަންވަމުން. ގަދަފުގައި މި ކުރިން ދަނީ މަރުވަމުން. ގޮތުގެ ކުރަންޖެހޭ ފަރުވާއާއި ނުލިބޭ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިން، އަޅުގަނޑުމެންގެ އަހުން، އަޅުގަނޑުމެން އުޅުމުން. އަޅުގަނޑުމެން މިގޮތަށް މިކަން ވާން ދޫކޮށްލައިގެން ނުވާނެ. ތެރަޕިސްޓާ ކުރިންނާއި، މީހުންނާއި، އާއިލާތަކަށް ތަރައްގީކުރުމަށްޓަކާ ވޭން ހަމަހިމެނޭކަމާ އެކު ބަރަށް ތިބޭފުޅުން ވަގުތު ފާއިތުވެއްޖެ. އަލަށް ކަމާއި، ޖިންސާއާދޭކަމާ އެކު، އަދި ހަމްދަރުދީއާ އެކު މި ކަމަށް އިޖާބަދޭންޖެހޭ. ޝުކުރިއްޔާ ވަރަށް ބޮޑަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދަށް.

މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުށަހެޅުއްވި މި ބިލަށް އަޅުގަނޑު ފުލް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އަދި ހަމަ އެއާއެކު މި އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ހިނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރަށް ޝުކުރުދަންނަވައިލަން ބޭނުން. ތެލުއާ، ތެލުސިފައިގެ ދާއިރާއަކީ ވަރަށް ގިނަ އޭރިޔާތަކާއި، ވަރަށް ގިނަ އަޑުއިވުން ގިނަ އަތްތަށްގެ ބައިވަރު ބޭނުންވާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ މިދާ 2 މަހެއްހާ ކުރިން ތެލުސިފައިގެ ކޮމިޝަނަރުގެ ބައެއް ބެލުންތަކުގެ ކުރުކުރާ އެކެ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކަންތައްތަކުގެ މި އަހަރު ސަހަރު އެލިސަރުންގެ ހިނގާ ނަމުގައި އެންމެ 40 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނިންމެވި މި އިޖުރާތު ބަލާތަން ރަސްމީކުރެއްވިކަން ހަމަވެއްޖެ ފާހަގަކުރަން. ވަރަށް އަންގަބޮޑުވެގެން ކަމެއް، އެހެންނަމަތަކީ؟ މި ވާހަކަ ހަމަތަން ފުލް ނެތިވަނީ މި ބިމް ވަރަށް ގިނަ ބައިކަ. ތެލުސިފައިގެ ކޮމިޝަނަރ އެންމެ ބޮޑު ހުރުމަތެއް މި ކަންތައްތަކާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޖެހި. މުޅިއަހަރު މުޅިއެއް. 40 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިޖުރާތު ހަރަކާ ހަވާލުކުރިން. އަދި ހަމަ މި ފުލްސްކޮށްގައި ރެއިޖީގެ ސިފައިންނަން ފުލް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން ބޭނުންވޭ މި ސަރުކާރަށް 40 ދުވަސް ތެރޭގައި ނިންމާފައި ހަވާލުކުރައްވާތީ. އެއާއެކުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ހަނދާންކޮށްލަން ބޭނުންވޭ މިނިސްޓަރު އެންމެ ގެލޫ ސަރަފްކަސް އެހެންނަމަ، ސަރަފްކަސްގެ ފުރުސަ ބޮކްސްކޮށް ދިފާއީ ޝަރުޢީ ތެލުސިފައިގެ ބައިކަރުން ކުރިއަރުން ގެންނެވުމަށް ބަސް ކަންތައްތަކާއި މަސައްކަތްތަކަށް އަދި ހަރަކާތްތެރިވެ ގެންދަވާ މަސައްކަތަށް. އެހެންނޫނީ، މި ކަންކަން ހުރިހާ އެހެނިހެން އަޅުގަނޑު ފުލް އެދުނީ މި ބިލު ފާސް ކުރަން ކުރިއަށް ތެލުސިފައިން ބަދަލުތަކާއި މި ދަންނަވަމުންދިޔަ ހާލަތު ބަދަލުވެގެން ހިނގާނެ ކަމަށް. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަރީފަށް.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ތެލުސިފައިގެ ކަންތައްތަކާބެހޭ ގާނޫނު)އަށް މި ހުށަހެޅުއްވި ދެ އިސްލާހު، މައިގަނޑު އިސްލާހުތަކަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވައިލަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ފުރުސަތު މި ދަނީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ތެލުސިފައިން ކުރިމަތިވާ ދިމާވާ ދަތިއުނދަގޫތަކާއި ވާހަކަތައް ދެކެވޭ ކަމަށް، އަދި ތެލުސިފައިން ޝަކުވާ ކަމުގައި ދިމާވެފައި ހުރި ދަތިއުނދަގޫތަކާއި ވާހަކަތައް ދައްކާލުމަށް އިނދެ، ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުތަކުގެ އެ ޝަކުވާތަކަށް އިނގާލުފައި ހުރި

މަސްޖިދު. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާވާ އެކަ ދަންނަވައިލަން މި ޤާނޫނުއިން ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަރަން ދާ ތިލަފުށީގައި އަދި އެހެނިހެން ކަންތައްތަކުގައި ދިމާވާ ދަތިތަކާއި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ސަލާމަތުކަމަށް ވަގުތުތަކުގައިވެސް އައިސް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ސިފަ އެ ތަނަށް ޖަވާބުދާރީކޮށްދެއްވައި، އެ ކަމުގެ ހުދު ބައްލަވައި، އަދި އެ ކަންތައްތަކާއި އެ ކަމުގެ ބެލުމެއްފަރާތް ބައްދަލުކުރައްވައި، ދިމާވާ ދަތިތަކަށް ކޮބައިތޯ، ބައްލަވާ ހައްލާ ކޮބައިތޯ ބައްލަވައި، އެ ދަތިތަކަށް ފުރިހަމަ ހައްލެއް ހޯއްދަވައި، އަދި އެ ކަންކަން މިހާރު އެ ޚިދުމަތްދޭން ދިމާވާތީވެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރުމުގެ ބާރު ޖިނާޔަތް ތަޙްޤީޤުކުރާ އިދާރާތަކަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރު އަދާކުރަން. އެކަމަށް ބަޖެޓު ރާއްޖޭގެ އިސްތިޤްލާލު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒުއަށް ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރުދަންނަވަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުގެ ކޮންސްޓިޓިއުއެންސީ މިއަދު ރާއްޖޭގައި ކޮންމެ ރަށަކަށް ބަދަލުވާ އިރު ވެސް ހަމަ ތިޔަބޭފުޅުން ޖާގަ ދިނުން މި އަންނަނީ އިތުރުވަމުން. އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި ރަށަށް ބަދަލުވާ އިރު ވެސް ގޮތްގަނޑެއްކަން 9، 10 ވަރު އެބަހުރޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ތިލަފުށީގައި ދިރިއުޅޭ އިންސާނުން އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް، ތާ އެއީ ކައިރީގައި ހުންނަ ރިސޯޓުތަކުން ހިދުމަތްތަކުގެ ކަމުގައި ވިޔަސް، އަދި އެހެން ތަނަކުން ހިދުމަތްކުރި ކަމުގައި ވިޔަސް އެ ރަށްރަށުގެ ކަސްޓަމަރުން ނިޔަލަށް އެ ހޮޓާތަށް ސަރވިސްކުރުމުގައި މި ވަގުތު ވާދެ ނިކަން އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކަން. ހަމަ މިއަދު ވަރަށް މުހިންމު ވާހަކަތަކެއް އުފެދެނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ބިލުގައި ވަރަށް، ވަރަށް މުހިންމު ކަންތައްތަކެއް ހިމެނިގެން އެބަހުރި. ތިލަފުށީގައި ހުންނަ ސަރަހައްދުގެ ޖެޓީތަކަށް ދާންޖެހޭ ބައިވަރު ބޯޓުތަކެއް އޮވޭ، މިސާލަކަށް އިންޖީނު ގުޅުންހުރި، ބޯޓުތަކުގެ ވާރަށް. އަދި ތިލަފުށީގައި ސަރަހައްދުގެ ދުވަހު ބޭނުންވާ ބައެއް ތަކެތި، އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ބޭނުންކުރާ ގޮތަށް އެ ކަމަށް ކުރެވޭ ހިދުމަތް ހިންގުމަށް ރަށުގައި މި ތަރައްޤީކުރެވޭ މި ބިލުގައި އެބަ އޮތް ވަރަށް ރިޔާޒީ ބައްލަވަންޖެހޭ ކަމެއް ވާހަކަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ތިލަފުށީގައި ނުވަތަ ޖާގަ ކުރިން، ދެކުނު ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެ ވާހަކަ ދެއްކެވި އެކި ކުރިން އެ މި ދުނިޔޭ ދިރާސާ ދިޔަ އުޅުނުއިރުވެސް. އެހެންކަމުން، މިކަން މުސްތަޤްބަލުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަން ނުލާ ކުންފުނިތަކުން އެފަދަ ހިލޭ ހުރިހާ ހަރުދަނާ، ހަރުކަށި ފިއްތާލައިގެން އަގުބޮޑުކަމެއް ކުރާނެ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އަޅުގަނޑު ދެކެން ބައެއް ފާހަގަކުރެވުނު އަޅުގަނޑުމެން ދެކެނީ ފުރިހަމަ ދިރިއުޅުން، 11 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެންމެ ފަރާތަކުން މާއްދާއެއް އިތުރުކުރުން. ދުވަހުގެ މާލިއްޔަތުގެ ކަރަންޓުގެ އަގު ފަރާތްތަކުން ކާރިޝާތަކުގެ އަދި ކަރަންޓުގެ ތަރައްޤީ ސަރަހައްދު، ތަރައްޤީ ސަރަހައްދުގެ ހުރިހާކަމެއް ތިލަފުށީގައި ޖޯބުދޭނެ ފަރާތުގެ (ހ)ގައި އެބަ އޮތް މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ހުރިހާ ޖާގަތަކުގެ ނޫނީ އަދި ފަރާތްތަކުން އެ ދާއިރާގެ ތިލަފުށީގެ ކަމަކީ ވަރުގަދަ މިހެން ކަމުގައި

ވާނަމަ، އެފަދަ ކައުންސިލެއް ކޮންޓްރޯލިންގ ޕާޓީ މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާ ކަންކަން ފުރިހަމަވާ ޝަރުތުތަކާއި ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހުއެވެ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޓެކްސީމީޓަރ ކުރިން ލިބިދާނެ ކަމަށް ނުވަތަ ޖާގައާ ކުރިން ލިބިދާނެ ކަމަށް އެ ބޭފުޅުންގެ އެ ޝަކުވާތައް ހަދައި، މިއީ ދީ ކުރިއަށްގެންދަންކަން ކަސްޓަމަރުގެން އެނގި ހުރެ އެ ކައިވެނި ނުކުރެވޭނެ ގޮތެއް ހަދަންޖެހޭނެ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނުވަތަ އެ ކައުންސިލްތައް ކުރުމަށް އަދިވެސް އިތުރަށް ދަމަހައްޓަން. އާދެން އެ ދީ ޖީޕީއެސް ވަކިވެގެން ހިނގައިދާނެ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހިސާބަކަށް. އެހެންވީމާ، މިއީ އަސްލު ވަރަށް ފުރިހަމަ ކަމެއް ވާހަކަ މި ދަންނަވާލީ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ވަރަށް ފުރިހަމަ ވާހަކައެއް. އަޅުގަނޑަށް އެކަން އަޅުގަނޑުގެ ޕާޓީގެ ބޭފުޅަކަށް ބަހައްޓަމުންދާ ގޮތުގައި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިކަމައި މައިނަބަދަލުން އުޅުމުންދާ ގޮތައި، އާބާދީގެ ބޮޑުމިން އުޅުމުންދާ ގޮތައި، 3000 މީހުން ހިމެނޭ އާބާދީއެއްގައި 9 ކުދިން، 10 ކުދިން ވިޔާ ޖާގައެއް އެ ކުދިންނަށް ޖާ ނުލިބޭ ކަމާއި، ކައިރީ ހުރި ރިސޯޓުތަކުން އެ ބޮޑުމިނުގެ އެއްބުރުކަމުން ޖާ ހަދިޔާކުރެއްވި ކަމަށް ވިދާޅުވެ ބައެއްބޭފުޅުން ރަނގަޅު ނިޒާމެއް ނެތް ކަމާއި، މި ހުރިހާ ހާލަތްތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު މިހެން ދަންނަވަންޖެހުނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގޮތުގެތެރޭގައި 2 ކުރިއަރުވަންނަން ކައިވެނި ކުރަން ކުރުވަންހުރި ހުރިހާ އުނދަގޫތައް މި ގާނޫނުގައި ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި މަޝްވަރާކުރެވި އެ ބައިތައް ހިމެނުން އެއީ ވަރަށް ފުރިހަމަކޮށްފައި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކޭތީވެ ދަންނަވާލީމަ. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް އިޙްތިރާމާއެކު ޝުކުރު އަދާކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު މި ބަހުސްގެ އިތުރު ބައިވެރިވެވަޑައިގަތުމަށް އެދިވަޑައިގެންނެވި ނެތީމަ އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ މި ބިލުގެ ބަހުސް ނިންމައިލަން. ނިންމައިލުމުގެ ކުރިން ހުށަހެޅުއްވި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެއްޗެއް ވިދާޅުވުން ބޭނުންފުޅުކުރައްވަންޏާ އެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަމުން.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ޤާނޫނަކީ މި ދިރާސާކުރައްވާ އެންމެ ބޮޑު އެއް މައްސަލަ ޓެކްސީސާވިސް މަސައްކަތަށް މި ބިލުގެ ސަބަބުން ރައްކާތެރި އިސްލާހުތަކާއި ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އަދި މި މަޖިލީހުގައި މި ބިލާ ބެހޭ ކޮމިޓީ ދާއިރާގައި މަޝްވަރާކުރުމުގައި އަދި ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި މިއަށްވުރެ ފުރި ދާއިރާތައްގައި މަޝްވަރާކުރެވިގެންނާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު އެދެނީ މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅި ޤާނޫނު ނަންބަރު، އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅި ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ޓެކްސީސާވިސް

ކޮންޓްރެކްޓުކުރުމުގެ ގާނޫނު) އަށް މި މަޖިލީހުގެ ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ތިޔަ އެންމެހައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ތާއީދުކޮށްދެއްވުން. މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާއާއި މަންފާ ކުރުނިވި ބިލެއް. އަދި މި ބިލަށް ތިޔަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ރުހުން ދެއްވުން އެދި ތެލެސީމިއާ މައިނަރ ނުވަތަ ތެލެސީމިއާ ޖީން، ކެރިއަރުން ކަމުގައިވާ ނަމަ ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކުރިން މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާ އިޖްބާރީކޮށް، ދިވެހިރާއްޖެއަކީ ތެލެސީމިއާ ބަލިން ރައްކާތެރިވެފައިވާ ޤައުމަކަށް މުސްތަޤުބަލުގައި ވެގެންދިއުން. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ބަހައި ވަރަށްބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާ ހިސާބުން ބިލުގެ ބަހުސް ނިމުނީ. މިއަދު ވޯޓުދެވޭގައި މި ބިލަށް ވޯޓަށް އެހުން އޮންނާނެ ފާހަގަ ދަންނަވަން.

{7.3}- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ފާއިޒު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގާނޫނު ނަންބަރު 8/2025 (ބަނގުރާ ނަހީކުރުމުގެ ގާނޫނު) އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދެވުން. މި ބިލަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖުމުލަ 4 ގަޑިއިރުގެ ތެރެއިން ބާކީ އޮތީ 3 ގަޑިއިރާއި 22 މިނެޓް. އެއީ ޕީ.އެން.ސީ 2 ގަޑިއިރާއި 14 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.ޕީ 16 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.އޭ 14 މިނެޓް. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ 12 މިނެޓް. އެމް.އެން.ޕީ 12 މިނެޓް. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 7 މިނެޓް. ފާހަގަކުރަމު ދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންނެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުސަތު ހުޅުވާލަމުން. (ވަގުތުތަކުގެ ކަނޑައެޅުން) އިއްޒަތްތެރި އެއްވެސް މެންބަރަކު ބިލުގެ ބަހުސްގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންފައި ނުވާތީ އަދި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް މި ވަގުތު ވަޑައިގެން ނުހުންނަވާ މިހާރުހިސާބުން މި ބިލުގެ ބަހުސް ވެސް ނިމުނީ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ކަނޑައަޅަން. މިހާރުހިސާބުން އެޖެންޑާގައި ހުރި މަސައްކަތްތަކަށް ނިމުނީކަމަށް މި އަދި. ދެން އޮންނާނީ މިއަދުގެ ވޯޓު. މިއަދު ވޯޓު ނަގާ ގަޑިއަކީ 11:30 ކަމުގައި ދަންނަވަމުން މިހާރުހިސާބުން ޖަލްސާ މެދުކަނޑައިލާނަން. ދެން ޖަލްސާ ފެއްޓޭނީ 11:30 ގައި.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 11:17 އިން 11:30 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ)

8. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. މި ދަންފަޅީގެ މަސައްކަތް ފަށާނަން. މި ދަންފަޅީގައި މި އޮތީ މިއަދުގެ މަސައްކަތުން ވޯޓާ ހަމައަށް ގޮސްފައިހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް ދަންނަވާލަން. ވޯޓު ރަނގަބީލު ޖައްސަވައިދެއްވުމަށް އިތާރީޚުގައި ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ވޯޓަށް ދަންނަވައިލާނަން. ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ކާޑުތައް ޗެކްކުރެއްވުމަށް ދަންނަވަން. ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަމީން ފައިސަލް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ބިދޭސީ ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތެރިންނާއި ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން އިސްތިޙްޞާލުކުރުމާ ކުރާ މަސައްކަތަށް ފަރާތާ ދޭ އުސޫލުތަކާއި، އަދުލުވެރި މަސައްކަތުގެ މާހައުލެއް ގާއިމުކުރުމާ ގުޅޭ ބައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓު ދެކޭގޮތުން ޓަކައި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގަރާރު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ ގުޅޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފޮނުވައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓަށް އެހުން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަމީން ފައިސަލް

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	93
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	49
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	47
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދޭން ބޭނުންވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	47
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	24
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 93. ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 49. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދީފައިވާ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 47. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދީފައިވާ މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދީފައިވާ މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 47. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 24. އެހެންކަމުން، މި ގަރާރު މަޖިލީހަށް ބަލައިގަތުމަށް ފާސްވެއްޖެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 106 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މި ގަރާރު ދިރާސާކުރުމަށް ފޮނުވީ ތަރައްޤީއާއި ތަރައްޤީގެ ކޮމިޓީއާ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ ޖޮއިންޓް ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވުމަށް ކަމުގައި ދަންނަވަން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނަސީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ތޮލިސީމިއާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ގާނޫނު) އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ ގުޅޭ އިޙްތިރާމްކުރައްވާ މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނަސީމް

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	93
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	51
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	49
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދީފައިވާ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	49
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	25
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 93. ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 51. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 49. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 49. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 25. އެހެންކަމުން، މި ބިލު މަޖިލީހަށް ބަލައިގަތުމަށް ފާސްވެއްޖެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 106 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މި ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވައިދޭ ކަމުގައި ދަންނަވަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ފަޔާޒު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 8/2025 (ބަނޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީހުގެ ޤާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހަށް ބަލައިގަތުމާ ގުޅޭ އިޖްތިމާޢީ މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ފަޔާޒު

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	93
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	51
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	49
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	49
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	25
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 93. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 51. ފެނުނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 49. ނުފެނުނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 49. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 25. އެހެންކަމުން، މި ބިލު މަޖިލީހަށް ބަލައިގަތުމަށް ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 106 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވިއްޖެ ކަމުގައި ދަންނަވަން. މިއަދު ކޮމިޓީތަކުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ވަގުތުދޫކޮށްފައި ހުރި ގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. 9:30ގައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ. 11:00ގައި ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީ. 12:30ގައި ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަރޕްރައިސަސް ކޮމިޓީ. 14:30ގައި ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީ.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ 1 ޖުލައި 2025ވާ އަންގާރަ ދުވަހު ހެނދުނު 9:00ގައި.

والحمد لله ربّ العالمين މަޖިލިސް ނިމުނީ.

30.June.2025 11:36:00

Voting Mode Open

VOTE

Thauleemee dhaairaage masakkaitherinnaai sihhee masakkaitherin ithurugadeegai kuraa masakkathah faisaa dhey usooluthakaai adhuluveri masakkathu maahauleh gaaimkurumaa gulhey gothun hushahalhaa qaraar balaigathumah

Result

Present	67
Eligible to vote	66
Yes	47
No	0
Abstain	0
Voted	47
Not Voted	19

Individual Results

ID	*Name*	*Constituency*	*Result*
00	Speaker		No voting right
01	Hussain Shareef (PNC)	Hulhumale' Uthuru	Not Voted
02	Abdulla Shazeem (PNC)	Hulhumale' Medhu	Not Present
03	Dr.Ahmed Shamheed (MDP)	Hulhumale' Dhekunu	Yes
04	Ahmed Aifan (PNC)	Henveyru Uthuru	Not Voted
05	Hussain Nasih (PNC)	Medhu Henveyru	Yes
06	Hussain Imran Latheef (PNC)	Henveyru Dhekunu	Yes
07	Ali Ibrahim (PNC)	Henveyru Hulhangu	Not Present
08	Mohamed Ibrahim (MDP)	Galolhu Uthuru	Not Voted
09	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Not Voted
10	Ibrahim Muhammad (PNC)	Mahchangolhi Uthuru	Yes
11	Ahmed Xamyr (PNC)	Mahchangolhi Medhu	Yes
12	Musthafa Hussain (PNC)	Mahchangolhi Dhekunu	Yes
13	Mohamed Nazim (MNP)	Maafannu Uthuru	Not Present
14	Asma Rasheed (PNC)	Maafannu Medhu	Not Present
15	Abdulla Rifau (PNC)	Maafannu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Musthafa Ibrahim (PNC)	Maafannu Hulhangu	Not Present
17	Mohamed Ismail (PNC)	Villimale'	Not Present
18	Ali Moosa (PNC)	Hoarafushi	Yes
19	Ahmed Naseer (PNC)	Ihavandhoo	Yes
20	Ibrahim Shujau (PNC)	Baarashu	Yes
21	Abdul Latheef Mohamed (PNC)	Dhidhdhoo	Yes
22	Abdulla Shareef (PNC)	Kelaa	Yes
23	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
24	Mohamed Rasheed (PNC)	Nolhivaram	Not Present
25	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Not Voted
26	Mohamed Dawoodh (PNC)	Kulhudhuffushi Uthuru	Yes
27	Faruhath Mohamed (PNC)	Kulhudhuffushi Dhekunu	Not Present
28	Adam Shafeeq (PNC)	Makunudhoo	Not Voted
29	Ameen Faisal (MDP)	Kanditheemu	Yes
30	Hassan Mufeed Abdul Gadir (PNC)	Milandhoo	Yes
31	Mohamed Ibrahim (PNC)	Komandoo	Not Voted
32	Mohamed Mamdooh (PNC)	Funadhoo	Not Present
33	Mohamed Afoo Hamid (PNC)	Kendhikulhudhoo	Not Present
34	Husnee Mubarik (PNC)	Manadhoo	Not Voted
35	Mohamed Abbas (MDA)	Velidhoo	Yes
36	Abdul Sattar Mohamed (PNC)	Holhudhoo	Not Present
37	Abdul Latheef Abdul Rahman (PNC)	Alifushi	Not Present
38	Ibrahim Shifaz (PNC)	Ungoofaaru	Not Voted
39	Mohamed Ali (PNC)	Dhuvaafaru	Yes
40	Ibrahim Falah (PNC)	Inguraidhoo	Not Present
41	Ahmed Zahir (PNC)	Maduvvari	Not Voted
42	Abdul Hannan Aboobakuru (IND)	Thulhaadhoo	Not Voted
43	Ahmed Saleem (PNC)	Eydhafushi	Yes
44	Mauroof Zakir (MDP)	Kendhoo	Yes
45	Mohamed Siruhaan (PNC)	Hithaadhoo	Not Present
46	Mohamed Abdul Rahman (PNC)	Hinnavaru	Not Voted
47	Yaaseen Abdulla (PNC)	Naifaru	Yes
48	Mohamed Shamin Habeeb (PNC)	Kurendhoo	Yes
49	Munthazim Ibrahim (PNC)	Kaashidhoo	Not Present
50	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Yes
51	Hussain Riza Adam (PNC)	Maafushi	Yes
52	Dr.Anara Naeem (PNC)	Huraa	Not Voted
53	Hassan Zareer (PNC)	Mathiveri	Not Voted
54	Hussain Sameer (MDP)	Thoddoo	Yes
55	Qasim Ibrahim (JP)	Maamigili	Not Present
56	Ahmed Thariq (PNC)	Mahibadhoo	Yes
57	Abdulla Rasheed (PNC)	Dhangethi	Not Voted
58	Adam Zahir (PNC)	Felidhoo	Yes
59	Mohamed Niushad (MDP)	Keyodhoo	Yes

Individual Results

ID	Name	Constituency	Result
60	Ahmed Nazim (PNC)	Dhiggaru	Yes
61	Ibrahim Naufal (PNC)	Mulaku	Yes
62	Ahmed Aslam (PNC)	Bilehdhoo	Yes
63	Fathimath Sauda (PNC)	Nilandhoo	Not Present
64	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Not Present
65	Hussain Hameed (PNC)	Kudahuvadhoo	Yes
66	Hassan Waheed (PNC)	Vilufushi	Not Present
67	Ahmed Riyaz (PNC)	Thimarafushi	Yes
68	Ali Ashrag (PNC)	Kinbidhoo	Not Voted
69	Hanan Mohamed Rasheed (PNC)	Guraidhoo	Not Present
70	Ismail Shafeeu (PNC)	Isdhoo	Not Voted
71	Yoosuf Nasheed (PNC)	Gamu	Yes
73	Ahmed Shakir (MDP)	Maavashu	Yes
74	Azim Abdul Azeez (PNC)	Vilingili	Yes
75	Mohamed Fazeel (PNC)	Dhaandhoo	Yes
76	Asadhulla Shihab (PNC)	Gemanafushi	Yes
77	Ibrahim Didi (PNC)	Kolamaafushi	Yes
78	Saudulla Hilmy (PNC)	Thinadhoo Uthuru	Yes
79	Mohamed Alsan Ahmed (PNC)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
80	Mohamed Shameez (PNC)	Madaveli	Yes
81	Ashraf Rasheed (PNC)	Faresmaathodaa	Yes
82	Mohamed Ali (PNC)	Gadhdhoo	Not Voted
83	Hamad Abdulla (PNC)	Fuvahmulah Uthuru	Not Present
84	Ali Fazad (PNC)	Fuvahmulah Medhu	Not Present
85	Ibrahim Hussain (PNC)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
86	Mohamed Shahid (PNC)	Hulhudhoo	Not Present
87	Ismail Nizar (PNC)	Feydhoo Uthuru	Not Present
88	Ibrahim Didi (PNC)	Feydhoo Dhekunu	Yes
89	Ahmed Didi (MDP)	Maradhoo	Not Present
90	Mohamed Sinan (PNC)	Hithadhoo Uthuru	Not Voted
91	Ahmed Azaan Marzooq (PNC)	Hithadhoo Medhu	Not Present
92	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
93	AbdulRahman (IND)	AdduMeedhoo	Yes

30.June.2025 11:38:08

Voting Mode Open

VOTE

Gaanoon no.4/2012 Thalassemia control kurumuge gaanoon ah islaah genaumuge bill balaigathumah

Result

Present	68
Eligible to vote	67
Yes	49
No	0
Abstain	0
Voted	49
Not Voted	18

Individual Results

ID	*Name*	*Constituency*	*Result*
00	Speaker		No voting right
01	Hussain Shareef (PNC)	Hulhumale' Uthuru	Not Voted
02	Abdulla Shazeem (PNC)	Hulhumale' Medhu	Not Present
03	Dr.Ahmed Shamheed (MDP)	Hulhumale' Dhekunu	Yes
04	Ahmed Aifan (PNC)	Henveyru Uthuru	Not Voted
05	Hussain Nasih (PNC)	Medhu Henveyru	Yes
06	Hussain Imran Latheef (PNC)	Henveyru Dhekunu	Yes
07	Ali Ibrahim (PNC)	Henveyru Hulhangu	Not Present
08	Mohamed Ibrahim (MDP)	Galolhu Uthuru	Not Voted
09	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Not Voted
10	Ibrahim Muhammad (PNC)	Mahchangolhi Uthuru	Yes
11	Ahmed Xamyr (PNC)	Mahchangolhi Medhu	Yes
12	Musthafa Hussain (PNC)	Mahchangolhi Dhekunu	Yes
13	Mohamed Nazim (MNP)	Maafannu Uthuru	Not Present
14	Asma Rasheed (PNC)	Maafannu Medhu	Not Present
15	Abdulla Rifau (PNC)	Maafannu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Musthafa Ibrahim (PNC)	Maafannu Hulhangu	Not Voted
17	Mohamed Ismail (PNC)	Villimale'	Not Present
18	Ali Moosa (PNC)	Hoarafushi	Yes
19	Ahmed Naseer (PNC)	Ihavandhoo	Yes
20	Ibrahim Shujau (PNC)	Baarashu	Yes
21	Abdul Latheef Mohamed (PNC)	Dhidhdhoo	Yes
22	Abdulla Shareef (PNC)	Kelaa	Yes
23	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
24	Mohamed Rasheed (PNC)	Nolhivaram	Not Present
25	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Not Voted
26	Mohamed Dawoodh (PNC)	Kulhudhuffushi Uthuru	Yes
27	Faruhath Mohamed (PNC)	Kulhudhuffushi Dhekunu	Not Present
28	Adam Shafeeq (PNC)	Makunudhoo	Not Voted
29	Ameen Faisal (MDP)	Kanditheemu	Yes
30	Hassan Mufeed Abdul Gadir (PNC)	Milandhoo	Yes
31	Mohamed Ibrahim (PNC)	Komandoo	Not Voted
32	Mohamed Mamdooh (PNC)	Funadhoo	Not Present
33	Mohamed Afoo Hamid (PNC)	Kendhikulhudhoo	Not Present
34	Husnee Mubarik (PNC)	Manadhoo	Not Voted
35	Mohamed Abbas (MDA)	Velidhoo	Yes
36	Abdul Sattar Mohamed (PNC)	Holhudhoo	Not Present
37	Abdul Latheef Abdul Rahman (PNC)	Alifushi	Not Present
38	Ibrahim Shifaz (PNC)	Ungoofaaru	Not Voted
39	Mohamed Ali (PNC)	Dhuvaafaru	Yes
40	Ibrahim Falah (PNC)	Inguraidhoo	Not Present
41	Ahmed Zahir (PNC)	Maduvvari	Not Voted
42	Abdul Hannan Aboobakuru (IND)	Thulhaadhoo	Not Voted
43	Ahmed Saleem (PNC)	Eydhafushi	Yes
44	Mauroof Zakir (MDP)	Kendhoo	Yes
45	Mohamed Siruhaan (PNC)	Hithaadhoo	Not Present
46	Mohamed Abdul Rahman (PNC)	Hinnavaru	Not Voted
47	Yaaseen Abdulla (PNC)	Naifaru	Yes
48	Mohamed Shamin Habeeb (PNC)	Kurendhoo	Yes
49	Munthazim Ibrahim (PNC)	Kaashidhoo	Not Present
50	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Yes
51	Hussain Riza Adam (PNC)	Maafushi	Yes
52	Dr.Anara Naeem (PNC)	Huraa	Not Voted
53	Hassan Zareer (PNC)	Mathiveri	Not Voted
54	Hussain Sameer (MDP)	Thoddoo	Yes
55	Qasim Ibrahim (JP)	Maamigili	Not Present
56	Ahmed Thariq (PNC)	Mahibadhoo	Yes
57	Abdulla Rasheed (PNC)	Dhangethi	Not Voted
58	Adam Zahir (PNC)	Felidhoo	Yes
59	Mohamed Niushad (MDP)	Keyodhoo	Yes

Individual Results

ID	Name	Constituency	Result
60	Ahmed Nazim (PNC)	Dhiggaru	Yes
61	Ibrahim Naufal (PNC)	Mulaku	Yes
62	Ahmed Aslam (PNC)	Bilehdhoo	Yes
63	Fathimath Sauda (PNC)	Nilandhoo	Not Present
64	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Not Present
65	Hussain Hameed (PNC)	Kudahuvadhoo	Yes
66	Hassan Waheed (PNC)	Vilufushi	Not Present
67	Ahmed Riyaz (PNC)	Thimarafushi	Yes
68	Ali Ashrag (PNC)	Kinbidhoo	Yes
69	Hanan Mohamed Rasheed (PNC)	Guraidhoo	Not Present
70	Ismail Shafeeu (PNC)	Isdhoo	Not Voted
71	Yoosuf Nasheed (PNC)	Gamu	Yes
73	Ahmed Shakir (MDP)	Maavashu	Yes
74	Azim Abdul Azeez (PNC)	Vilingili	Yes
75	Mohamed Fazeel (PNC)	Dhaandhoo	Yes
76	Asadhulla Shihab (PNC)	Gemanafushi	Yes
77	Ibrahim Didi (PNC)	Kolamaafushi	Yes
78	Saudulla Hilmy (PNC)	Thinadhoo Uthuru	Yes
79	Mohamed Alsan Ahmed (PNC)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
80	Mohamed Shameez (PNC)	Madaveli	Yes
81	Ashraf Rasheed (PNC)	Faresmaathodaa	Yes
82	Mohamed Ali (PNC)	Gadhdhoo	Not Voted
83	Hamad Abdulla (PNC)	Fuvahmulah Uthuru	Not Present
84	Ali Fazad (PNC)	Fuvahmulah Medhu	Not Present
85	Ibrahim Hussain (PNC)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
86	Mohamed Shahid (PNC)	Hulhudhoo	Not Present
87	Ismail Nizar (PNC)	Feydhoo Uthuru	Not Present
88	Ibrahim Didi (PNC)	Feydhoo Dhekunu	Yes
89	Ahmed Didi (MDP)	Maradhoo	Not Present
90	Mohamed Sinan (PNC)	Hithadhoo Uthuru	Yes
91	Ahmed Azaan Marzooq (PNC)	Hithadhoo Medhu	Not Present
92	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
93	AbdulRahman (IND)	AdduMeedhoo	Yes

30.June.2025 11:40:10

Voting Mode Open

VOTE

Gaanoon no.8/2025 Bandaaranaibge Offeehuge gaanoon ah islaah genaumuge bill balaigathumah

Result

Present	68
Eligible to vote	67
Yes	49
No	0
Abstain	0
Voted	49
Not Voted	18

Individual Results

ID	Name	Constituency	Result
00	Speaker		No voting right
01	Hussain Shareef (PNC)	Hulhumale' Uthuru	Not Voted
02	Abdulla Shazeem (PNC)	Hulhumale' Medhu	Not Present
03	Dr.Ahmed Shamheed (MDP)	Hulhumale' Dhekunu	Not Voted
04	Ahmed Aifan (PNC)	Henveyru Uthuru	Not Voted
05	Hussain Nasih (PNC)	Medhu Henveyru	Yes
06	Hussain Imran Latheef (PNC)	Henveyru Dhekunu	Yes
07	Ali Ibrahim (PNC)	Henveyru Hulhangu	Not Present
08	Mohamed Ibrahim (MDP)	Galolhu Uthuru	Not Voted
09	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Not Voted
10	Ibrahim Muhammad (PNC)	Mahchangolhi Uthuru	Yes
11	Ahmed Xamyr (PNC)	Mahchangolhi Medhu	Yes
12	Musthafa Hussain (PNC)	Mahchangolhi Dhekunu	Yes
13	Mohamed Nazim (MNP)	Maafannu Uthuru	Not Present
14	Asma Rasheed (PNC)	Maafannu Medhu	Not Present
15	Abdulla Rifau (PNC)	Maafannu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Musthafa Ibrahim (PNC)	Maafannu Hulhangu	Yes
17	Mohamed Ismail (PNC)	Villimale'	Not Present
18	Ali Moosa (PNC)	Hoarafushi	Yes
19	Ahmed Naseer (PNC)	Ihavandhoo	Yes
20	Ibrahim Shujau (PNC)	Baarashu	Yes
21	Abdul Latheef Mohamed (PNC)	Dhidhdhoo	Yes
22	Abdulla Shareef (PNC)	Kelaa	Yes
23	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
24	Mohamed Rasheed (PNC)	Nolhivaram	Not Present
25	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Not Voted
26	Mohamed Dawoodh (PNC)	Kulhudhuffushi Uthuru	Yes
27	Faruhath Mohamed (PNC)	Kulhudhuffushi Dhekunu	Not Present
28	Adam Shafeeq (PNC)	Makunudhoo	Not Voted
29	Ameen Faisal (MDP)	Kanditheemu	Yes
30	Hassan Mufeed Abdul Gadir (PNC)	Milandhoo	Yes
31	Mohamed Ibrahim (PNC)	Komandoo	Not Voted
32	Mohamed Mamdooh (PNC)	Funadhoo	Not Present
33	Mohamed Afoo Hamid (PNC)	Kendhikulhudhoo	Not Present
34	Husnee Mubarik (PNC)	Manadhoo	Not Voted
35	Mohamed Abbas (MDA)	Velidhoo	Yes
36	Abdul Sattar Mohamed (PNC)	Holhudhoo	Not Present
37	Abdul Latheef Abdul Rahman (PNC)	Alifushi	Not Present
38	Ibrahim Shifaz (PNC)	Ungoofaaru	Not Voted
39	Mohamed Ali (PNC)	Dhuvaafaru	Yes
40	Ibrahim Falah (PNC)	Inguraidhoo	Not Present
41	Ahmed Zahir (PNC)	Maduvvari	Not Voted
42	Abdul Hannan Aboobakuru (IND)	Thulhaadhoo	Not Voted
43	Ahmed Saleem (PNC)	Eydhafushi	Yes
44	Mauroof Zakir (MDP)	Kendhoo	Yes
45	Mohamed Siruhaan (PNC)	Hithaadhoo	Not Present
46	Mohamed Abdul Rahman (PNC)	Hinnavaru	Not Voted
47	Yaaseen Abdulla (PNC)	Naifaru	Yes
48	Mohamed Shamin Habeeb (PNC)	Kurendhoo	Yes
49	Munthazim Ibrahim (PNC)	Kaashidhoo	Not Present
50	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Yes
51	Hussain Riza Adam (PNC)	Maafushi	Yes
52	Dr.Anara Naeem (PNC)	Huraa	Not Voted
53	Hassan Zareer (PNC)	Mathiveri	Not Voted
54	Hussain Sameer (MDP)	Thoddoo	Yes
55	Qasim Ibrahim (JP)	Maamigili	Not Present
56	Ahmed Thariq (PNC)	Mahibadhoo	Yes
57	Abdulla Rasheed (PNC)	Dhangethi	Not Voted
58	Adam Zahir (PNC)	Felidhoo	Yes
59	Mohamed Niushad (MDP)	Keyodhoo	Yes

Individual Results

ID	Name	Constituency	Result
60	Ahmed Nazim (PNC)	Dhiggaru	Yes
61	Ibrahim Naufal (PNC)	Mulaku	Yes
62	Ahmed Aslam (PNC)	Bilehdhoo	Yes
63	Fathimath Sauda (PNC)	Nilandhoo	Not Present
64	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Not Present
65	Hussain Hameed (PNC)	Kudahuvadhoo	Yes
66	Hassan Waheed (PNC)	Vilufushi	Not Present
67	Ahmed Riyaz (PNC)	Thimarafushi	Yes
68	Ali Ashrag (PNC)	Kinbidhoo	Yes
69	Hanan Mohamed Rasheed (PNC)	Guraidhoo	Not Present
70	Ismail Shafeeu (PNC)	Isdhoo	Not Voted
71	Yoosuf Nasheed (PNC)	Gamu	Yes
73	Ahmed Shakir (MDP)	Maavashu	Yes
74	Azim Abdul Azeez (PNC)	Vilingili	Yes
75	Mohamed Fazeel (PNC)	Dhaandhoo	Yes
76	Asadhulla Shihab (PNC)	Gemanafushi	Yes
77	Ibrahim Didi (PNC)	Kolamaafushi	Yes
78	Saudulla Hilmy (PNC)	Thinadhoo Uthuru	Yes
79	Mohamed Alsan Ahmed (PNC)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
80	Mohamed Shameez (PNC)	Madaveli	Yes
81	Ashraf Rasheed (PNC)	Faresmaathodaa	Yes
82	Mohamed Ali (PNC)	Gadhdhoo	Not Voted
83	Hamad Abdulla (PNC)	Fuvahmulah Uthuru	Not Present
84	Ali Fazad (PNC)	Fuvahmulah Medhu	Not Present
85	Ibrahim Hussain (PNC)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
86	Mohamed Shahid (PNC)	Hulhudhoo	Not Present
87	Ismail Nizar (PNC)	Feydhoo Uthuru	Not Present
88	Ibrahim Didi (PNC)	Feydhoo Dhekunu	Yes
89	Ahmed Didi (MDP)	Maradhoo	Not Present
90	Mohamed Sinan (PNC)	Hithadhoo Uthuru	Yes
91	Ahmed Azaan Marzooq (PNC)	Hithadhoo Medhu	Not Present
92	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
93	AbdulRahman (IND)	AdduMeedhoo	Yes